DÜNYA AMBALAJ ÖRGÜTÜ BAŞKAN YARDIMCISI DOĞAN ERBERK İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ'NDE KONFERANS VERDİ

Haber Merkezi 2

ABD İLE TÜRKİYE ARASINDA EĞİTİMDE İŞBİRLİĞİ

İstanbul A.A. 4

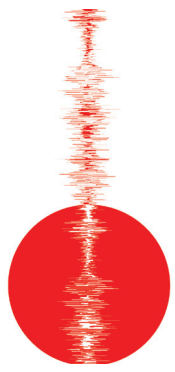

İTHAL HAMMADDE VE PETROLE BAĞIMLI JAPONYA ŞİMDİ NE YAPACAK?

Turquie Diplomatique 9

İAÜ İLETİŞİM ÖDÜLLERİ 7. KEZ SAHİPLERİNİ BULDU!

Haber Merkezi 12

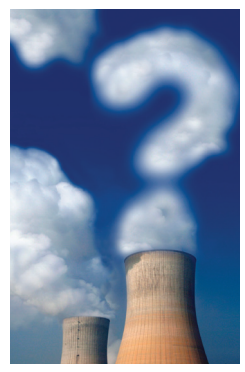

NÜKLEER FİZİKÇİDEN BAŞBAKAN'A: "NÜKLEER PLANINIZI REFERANDUMA GÖTÜRÜN"

İstanbul A.A. 14

AYDIN

DOĞU'YA YÖNELMEK
RUSYA'NIN ASYA-PASİFİK STRATEJİSİ

Fyodor Lukyanov

CSCAP / Asya-Pasifik Güvenlik İşbirliği Konseyi Rusya Ulusal Komitesi

Dünyanın kalkınmasının Asya-Pasifik bölgesine kayması, on yıllık kısa bir sürenin genel eğilimi haline geldi. Asya-Pasifik, dünya medeniyetinin motoruna dönüştü; yani Avrupa'nın son beş yüz yıldır oynadığı rolü üstlendi. Tüm bunların nedeni ise, bölgenin ekonomik olarak iyiye gidişatı ve Avro-Atlantik küreselleşme fikrinin yaşadığı aşikar olan kriz. Gelenekselciliğe ve etik değerlere sırtını dayayan Asya ülkeleri, pratikte, çok-kutuplu dünya düzeni kavramını hayata geçiriyorlar. Asya-Pasifik bölgesi dünyanın toplam üretimin büyük kısmını sağlıyor. Bölge, dünyanın en büyük ekonomilerine Amerika, Çin ve Japonya ev sahipliği yapıyor ve bu üç büyük ekonomiye yakın zamanda onlardan daha büyük iki ekonomik dev de katılacak:Hindistan ve Rusya Federasyonu. G-20'nin neredeyse yarısı, Asya-Pasifik ülkelerinden oluşuyor.

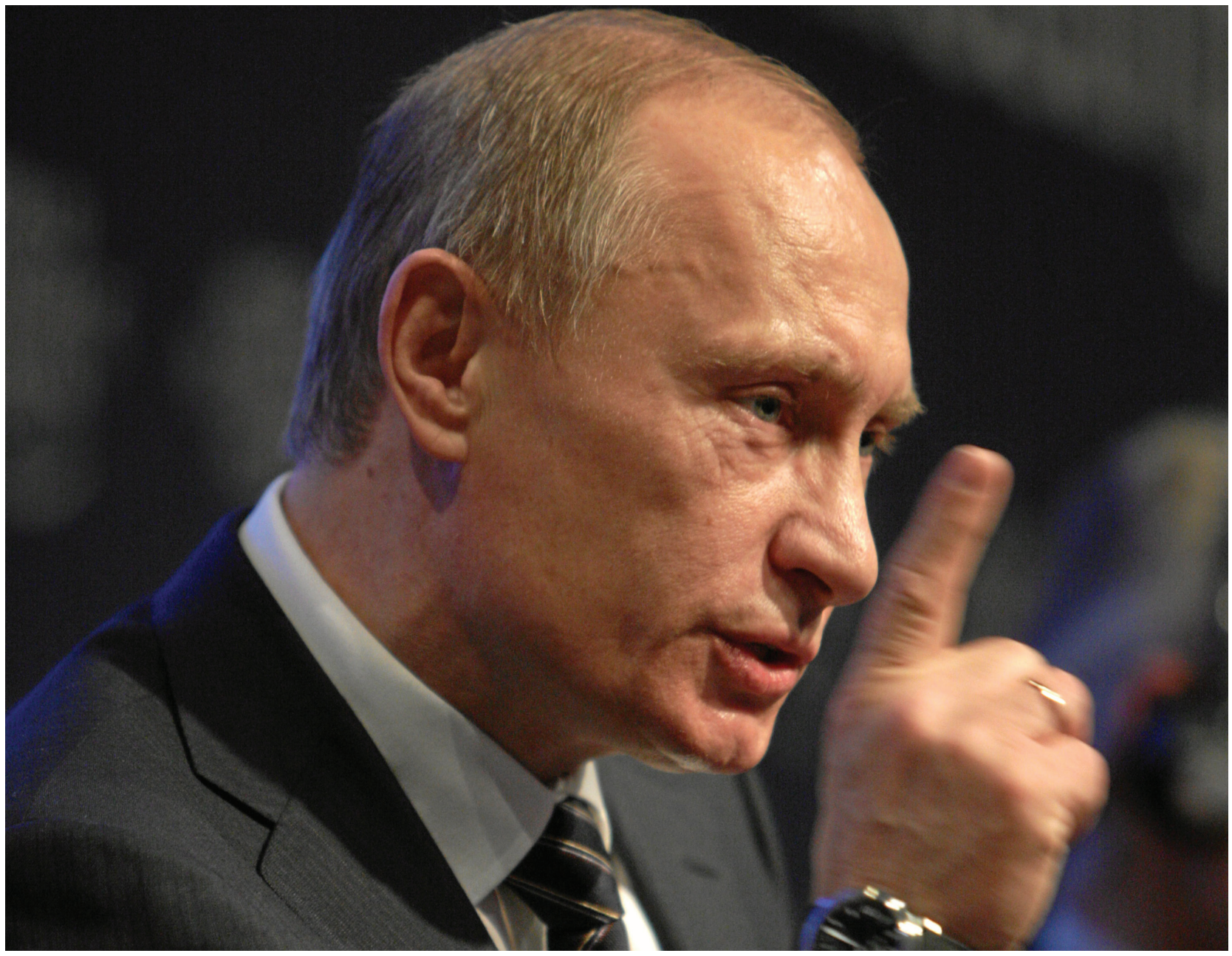

1990'lı yılların sonunda, Çinli politikacılar gayriresmi olarak ortaya şu stratejiyi atmışlardı: "Sırtını Kuzey'e daya; Batı'yı istikrarlaştır; ve Güney'e in." Rusya ise, önümüzdeki on yıl için jeopolitik yönelimini şu şekilde formüle edebilir: "Batı'ya dayan, Güney'i istikrarlaştır; ve Doğu'ya git. Batı, ileri teknoloji ve yüksek kalite yatırımların öncelikli kaynağıdır; Güney ise ülkenin güvenliği önündeki başlıca tehditleri barındırır; Doğu, enerji kaynakları, hammaddeler ve teknolojiler için pazar sunarken, ikili ve uluslararası işbirliği için yeni alanlar yaratır.

21.yüzyılın gereklilikleri, salt bir Avrupa veya salt bir Avrasya ülkesi değil, bizzat bir Avro-Pasifik ülkesi olarak Rusya'ya dair yeni bir bakış açısı sağlıyor. Bu durum ise, Moskova'nın kıtada stratejik girişimlerde bulunmasını ve Avrupa entegrasyon deneyiminin yararlarından faydalanmasını gerektiriyor. Tüm bunlar, ilk aşamada gerçekleşecek ekonomik girişimlerdir.

Doğu'ya Gitmenin Yararları

Dünyanın kalkınmasının Asya-Pasifik bölgesine kayması, on yıllık kısa bir sürenin genel eğilimi haline geldi. Asya-Pasifik, dünya medeniyetinin motoruna dönüştü; yani Avrupa'nın son beş yüz yıldır oynadığı rolü üstlendi. Tüm bunların nedeni ise, bölgenin ekonomik olarak iyiye gidişatı ve Avro-Atlantik küreselleşme fikrinin yaşadığı aşikar olan kriz. Gelenekselciliğe ve etik değerlere sırtını dayayan Asya ülkeleri, pratikte, çok kutuplu dünya düzeni kavramını hayata geçiriyorlar.

Asya-Pasifik bölgesi (Kuzey Amerika da dahil), dünyanın toplam üretimin büyük kısmını sağlıyor. Bölge, dünyanın en büyük ekonomilerine Amerika, Çin ve Japonya ev sahipliği yapıyor ve bu üç büyük ekonomiye yakın zamanda onlardan daha büyük iki ekonomik dev de katılacak: Hindistan ve Rusya Federasyonu. G-20'nin neredeyse yarısı, Asya-Pasifik ülkelerinden oluşuyorlar: Avustralya, Kanada, Çin, Hindistan, Endonezya, Japonya, Rusya, Güney Kore, ABD ve Meksika.

Asya-Pasifik bölgesi, en büyük jeopolitik merkezlere de ev sahipliği yapıyor ve bunların başında da ABD geliyor. ABD, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana bölgenin başat gücü olmayı sürdürüyor. ABD'nin Asya-Pasifik ülkeleriyle bu zamana dek sürdürdüğü ticari ve ekonomik ilişkiler, onun Avrupa ile olan bağlarının ötesine geçti.

Bir milyarın üzerinde nüfusuyla Çin ise, haklı olarak, dünyanın ikinci süper gücü olma rolüne talip. Hindistan, bölgedeki tüm süreçlerin aktif bir katılımcısı ve giderek artan önemde bir küresel ve bölgesel oyunculuğa soyunuyor. Diğer Asya-Pasifik ülkeleri arasında ise Endonezya (dünyanın en büyük İslam ülkesi) ile güney yarımkürede en yüksek kalkınma rakamlarını yakalayan Avustralya ve Yeni Zelanda bulunuyor. Küreselleşme, ekonomik karşılıklı bağımlılığı ve çıkarların birbiriyle iç içe geçme sürecini güçlendiriyor, ki bu da bölgesel istikrar açısından önemli bir etmen. Aynı zamanda, bölge ekonomik açıdan heterojen ve parçalı bir görünüm sergiliyor.

Asya-Pasifik'in Asya kısmı, bir politik modernizasyon modelini yürütmek amacıyla dünyada kilit önem taşıyan bir deney alanı. Oradan bakıldığında, politik modernizasyon, Batılılaşma olarak değil, demokratik hükümet şekilleriyle yerli siyasi kültürün bir sentezine dayanan özel bir kalkınma şekli olarak görülüyor. Bölge, bu yoldan ilerleyerek, son derece etkileyici bir ekonomik büyüme yakaladı. Bu model, öncelikli olarak, ekonomik liberalizm için ekonomik bir temel tesisi ve yasal bir altyapı çalışmasıyla simgeleniyor. Anayasa hukukunun normları aşamalı şekilde uygulanıyor ve toplumun siyasi değişiklikleri "hazmetme" yeteneğine bağlı olarak demokrasi üzerinde bir terzi edasıyla "ölçü alınıyor". Bu modeli uygularken, ekonomik refahı yakalayan tüm Doğu Asya ülkeleri, farklı şekiller ve tempolarda hareket ettiler; ancak temel parametreler hep aynı kaldı.

Her ne kadar kapasitesinin pek farkında olmasa da, Rusya Federasyonu da bir Asya-Pasifik ülkesidir. Üstesinden gelinmesi zor olan temel engel ise; Rusların ve özellikle de Rusya'nın siyasi ve ekonomik elitlerinin Asya'ya karşı kibirli yaklaşımıdır; burayı dünyanın ikincil sıradaki bir bölgesi olarak görüyorlar. Rusya'nın Uzak Doğusu'nda yaşayan insanların şikayeti de, bu tür bir manzara dolayısıyla, doğu bölgelerinin rütbesinin "anavatana hammadde sağlayan bir uzantı" ve "yabancı ve düşman Asya'da askeri-siyasi bir ileri karakol mevkii" derecesine indirilmesi oluyor. Bölgedeki diğer ülkeler ise, çoğu zaman, Rusya'ya bir Asya-Pasifik ülkesi olarak bakmazlar; çünkü buranın demografisi, ekonomisi ve politikası, büyük ölçüde Avrupa örneğinin izinden gidiyor.

Bölgenin dünya politikasındaki rolünün artacağını ve Rus devletinin küresel oyuncu olma kaderinin, giderek artan şekilde bu ülkenin Asya topraklarının yeni küresel ekonomik düzen içindeki yeri tarafından belirleneceğini öngören Moskova, bu durumu değiştirmeye çalışmıştı. Asya-Pasifik'e eklemlenme yolundaki ilk girişim, 19.yüzyıl ortasında, ikincisi ise 20.yüzyıl sonunda yapılmıştı. Her iki girişimin ardındaki itici güç ise, bu toprakları İngiltere, Fransa ve daha sonraları Japonya'ya kaptırma korkusuydu. Üçüncü girişim, 1930'lu yıllarda; dördüncüsü ise şimdilerde yapıldı. Bununla birlikte, her ne kadar artsa da Rusya'nın rolü halen marjinal düzeyde.

Yazının Devamı 16. Sayfada

WPO-DÜNYA AMBALAJ ÖRGÜTÜ BAŞKAN YARDIMCISI, ASD-AMBALAJ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ DOĞAN ERBERK İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ'NDE KONFERANS VERDİ

Haber Merkezi

İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu BİL Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayım Teknolojilileri Programı ve Ambalaj Sanayicileri Derneği işbirliğinde "AMBALAJ" Konferansı düzenlendi. Basım ve Yayım Teknolojileri Program Başkanı Öğr. Gör. Özgül YAMAN; bölümde eğitim alan öğrencilerin vizyonlarını geliştirmek ve çağdaş dünyayı takip etmelerini sağlamak amacıyla bu konferansı hazırladı.

Beijing-Dünya Ambalaj Konferansı:
Keith Pearson WPO Başkanı, Çin Ambalaj Endüstrisi Federasyonu Başkanı Bay Shanchuan, WPO Başkan Yardımcısı Doğan ERBERK

WPO-Dünya Ambalaj Örgütü Başkan Yardımcısı / ASD-Ambalaj Sanayicileri Derneği Genel Sekreteri Sayın Doğan ERBERK tarafından verilen konferans yoğun ilgi gördü. Programda; Ekonomik Yaşamda Ambalajın Yeri, Ambalaj Çeşitleri ve Biçimleri, İşaretlemeler, Ambalajdan Beklenenler / Eğilimler / İnovasyon Örnekleri, Türkiye'de ve Dünya'da Ambalaj Sektörü nerede? Ambalaj Sanayicileri Derneği kimdir ne yapar? gibi konulara değinilirken, öğrencilere 7.Amblaj Tasarım yarışması hakkında bilgi verildi. Ambalaj tarihi ve teknik gelişmeler hakkında film gösterisi ile program son buldu. Yaklaşık 250 kişinin katıldığı konferansta İstanbul Aydın Üniversitesi öğrenci ve öğretim görevlilerine; İstanbul Teknik Üniversitesi, Gelişim Meslek Yüksekokulu, Oktay Duran Matbaa Meslek Lisesi öğrencileri, öğretim görevlileri ve sektör temsilcileri eşlik ettiler. İAÜ Rektörü Prof.Dr.Mehmet Salih ÇELİKKALE'nin Sayın Doğan ERBERK'e teşekkür plaketi vermesi ile program son buldu.

Dünya Ambalaj Örgütü Başkan Yardımcısı olan ve Ambalaj Sanayiciler Derneği Genel Sekreteri Sn. Doğan ERBERK öğrencilere Ambalaj Sanayiciler Derneğinin yarışması hakkında da bilgi verdi.

Ambalaj Sanayiciler Derneğinin her sene düzenlendiği ve geleneksel hale getirdiği Ambalaj Tasarımı Ulusal Öğrenci Yarışmasının bu sene 7.sini düzenlemektedir. Konferansta yarışma ile ilgili şartname ve tarihler, formlarla ve broşürlerle duyuruldu.

Endüstriyel Ürünler Tasarımında tasarımcıların tasarladıkları ürünleri ambalajı ile birlikte düşünmeleri yönündeki görüşlerin yenilenmesi sağlandı.

Çünkü her ürün, ister endüstriyel ister tarımsal bir çabanın sonucu ortaya çıkmaktadır. Mutlaka üretildiği mekândan daha uzak mesafelere taşınmak, orada depolanarak saklanmak ve muhtemel alıcılarına sunulmak zorundadır. Aksi takdirde bahçede ya da balkonda yetiştirilen ya da hobi odalarında üretilen ürünlerden hiçbir farkı kalmamaktadır. Bu işlerin yapılabilmesi için üretilen ürünün ister endüstriyel isterse tarımsal olsun bir kabuk gibi kendi doğal ya da yapısal koruyucusu olsa dahi mutlaka bir ambalaja gereksinimi olacağı yadsınılamayacak bir olgudur. Ambalaj Sanayiciler Derneği, bu nedenle ambalaj kavramının ve yapısının özellikle endüstriyel ürün tasarımı yapanlarca bilinmesi gerektiğini düşünmektedir ve özellikle bu konuda eğitim yapan akademik kuruluşlarla işbirliği içinde bilgileri paylaşmaktadır. Sn.ERBERK öğrencilere yarışma koşullarını anlattı. Geleceğin genç tasarımcıları, yarışma ile ilgili birçok soru sorarak kafalarındaki bilgileri netleştirdiler. Sn. ERBERK öğrencilerin bu denli ilgili olmalarına mutlu olduğunu belirterek ambalaj sektöründe yeni devrimlerin yeni öğrencilerle gerçekleşeceğini belirtti.

İAÜ Rektörü Prof.Dr.Mehmet Salih ÇELİKKALE, Sayın Doğan ERBERK'e teşekkür plaketi verirken.

İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu BİL Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayım Teknolojilileri Programı ve Ambalaj Sanayicileri Derneği işbirliğinde "AMBALAJ" Konferansı düzenlendi. Basım ve Yayım Teknolojileri Program Başkanı Öğr. Gör. Özgül YAMAN; bölümde eğitim alan öğrencilerin vizyonlarını geliştirmek ve çağdaş dünyayı takip etmelerini sağlamak amacı ile bu konferansı hazırladı.

YENİ PARA SİSTEMİ ARAYIŞI

20'ler Grubu Dönem Başkanı Fransa'nın Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'ye danışmanlık yapan Camdessus döviz piyasalarında aşırı dalgalanmaların olduğunu, çoğu zaman para kurlarının ekonomik realiteleri yansıtmadığını ve bu nedenle de dünya paralarının yeni bir sabit çıpaya ihtiyacı olduğunu belirtiyor.

New Hampshire Mucizesi

2. Dünya Savaşı'nın ardından dünya ekonomisinin yeniden şekillendirildiği yılları hatırlayan iktisatçılar nostaljik bir şekilde iç geçirmeden edemiyorlar. O yıllarda dünyanın düzeni vardı. Sabit döviz kurları, düşük faizler ve bütün dünyada rezerv para birimi ve ödeme aracı olarak kabul görmüş Amerikan doları vardı.

Bu nasıl olmuştu? 1944 yılında ABD, savaşın yerle bir ettiği dünya ekonomisini ayağa kaldırmak üzere, Almanya ve Japonya ile savaşan bütün devletleri New Hampshire eyaletindeki Bretton Woods kasabasına davet etmişti.

Uluslararası yeniden imar ve kalkınma bankası, kısa adıyla Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonu bu buluşmada kurulmuştu. Dünya Bankası, Avrupa ile, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki gelişme halindeki ülkelerin yeniden imarıyla görevlendirilmişti. Para Fonu ise, ekonomik yetersizliklerin baskısı altındaki milli paraları istikrara kavuşturacaktı.

Dolar Dünya Parasıydı

Bretton Woods'un en önemli sonucu ise, savaş sonrası dünya ekonomik sistemine altın ve Amerikan dolarının baz alınacak olmasıydı. ABD dünya altın rezervinin üçte ikisine sahip olduğundan Amerikan dolarının rezerv para birimi olması kaçınılmazdı. Böylece ABD savaştan sonra siyasi ve askeri olduğu kadar ekonomik bakımdan da dünya liderliğine yükselmişti. Viyana'daki Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'nden Stephan Schulmeister o yılları biraz arar gibi konuşuyor:

"1950 ve 60'lı yılların reel kapitalizmi ekonominin motoru olmuştu. Kâr gayesi sistematik şekilde reel ekonomiyle ilgili faaliyetlere odaklandırılmıştı. Döviz kurları sabit, faizler de düşüktü. Borsalar adeta uykudaydı. Hammadde fiyatları istikrarlıydı. Böyle bir ortamda finans piyasasında spekülasyon yapıp zengin olmak mümkün değildi. Bu şartlar altında kâr güdüsü mecburen reel ekonomiye yöneliyordu. Bunun sonucunda ekonomik mucize yaratılmış, tam istihdam sağlanmış ve kamu borçları azalırken, sosyal devleti büyütmek mümkün olmuştu."

Savaşla Gelen Bozulma

Zamanın ABD başkanı Lyndon B. Johnson, Vietnam'da köşeye sıkışan Fransız işgal gücüne yardım etmeye kalkışınca işler bozuldu. Savaş çok pahalıya geldi. ABD'nin altın rezervi dolar tahvillerini karşılayamaz duruma geldi. Sabit kur sistemi sallanmaya başladı. Fransa ve diğer devletler ellerindeki doları altına çevirmek isteyince Başkan Richard Nixon dolar-altın paritesini kaldırdı. İktisat profesörü Schulmeister 1971'den sonra sadece döviz kurlarının dalgalanmaya bırakılmadığını ama aynı zamanda ekonomik rejimin de değiştiğini anlatıyor. Schulmeister, şunları kaydediyor:

Yazının Devamı 14. Sayfada

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ UYGULAMA GAZETESİ
AYDIN
1 Haziran - 1 Temmuz 2011, Sayı 03

İmtiyaz Sahibi : İAÜ Mütevelli Heyet Bşk. Dr. Mustafa AYDIN
Genel Yayın Yönetmeni : Özgül YAMAN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Av. Nigar ÇELİK
Haber Merkezi : Erhan YÜKSEL
Dünya Haberleri : Turquie Diplomatique
Tasarım ve Uygulama : İstanbul Aydin Üniversitesi Görsel Tasarım Birimi
Basım Yeri : Ceren Matbaa Namık Kemal Mah. 122. Sok. No:8 Esenyurt/İSTANBUL
Iletişim : İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Küçükçekmece/ İSTANBUL 0212 425 61 51 - 1224

ENERJİ GÜVENLİĞİ:
ORTA AVRUPA ÜLKELERİNİN ENERJİ STRATEJİSİ VE AB

Franklin D. Kramer, John R. Lyman,
Mihaela C. Carstei*

Orta Avrupa ülkeleri açısından enerji güvenliği; önemli ekonomik ve jeopolitik sonuçlar barındıran, ancak yüksek etki ve manivela gücü bulunan bir konu olarak nitelendirilebilir. Bölge ülkeleri arasında ve AB'nin enerji-iklim hedefleriyle uyumlu bir eşgüdümlü politika oluşturan bölgesel bir yaklaşım, bu etkiyi doğurmak üzere başvurulacak en etkin yol olacaktır. Münferit Orta Avrupa ülkelerinin kendilerine has özellikleri gereği, bölgesel düzeydeki sürdürülebilir enerji güvenliğinin sağlanmasının yegane koşulu; Orta Avrupa ülkelerinin işbirliğinde bulunmaları ve entegre bir enerji piyasası geliştirmeleridir. Birleşik bir Orta Avrupa politikası, bölgenin rekabet gücünü artıracaktır ve daha güçlü ve dirençli bir piyasa kurulması yoluyla tedarik güvenliğini iyileştirecektir.

Enerji güvenliği, örnek nitelikte jeopolitik meseleleri bünyesinde barındırır. Orta Asya'da, enerji güvenliğini tesis etmek, Rusya ile Soğuk Savaş'tan miras kalmış sorunları çözmeye ve dengeli ekonomik kalkınma, enerji çeşitliliği ve iklim değişikliği dahil olmak üzere 21.Yüzyıl'ın gündem maddelerine adapte olmaya çalışan bir kıta açısından kritik önem teşkil edebilir.

Gerek AB'nin gerekse Batı Avrupa ülkelerinin ulusal desteğini kullanan, Birleşmiş Milletler'in teknik desteğiyle güç bulan Orta Avrupa, enerji güvenliği sorunlarını çözmesine ve kıtanın jeopolitiğini yeniden şekillendirmesine yardımcı olacak beş temel adımı atabilir: Bu adımlar şu şekilde sıralanabilir: "Resmi düzeyde bir bölgesel işbirliği mekanizması yaratmak; Bölgesel doğalgaz piyasalarını ve altyapıyı dönüştürmek; Bölgedeki enerjinin gizli kaynağı olarak enerji etkinliğini artırmak; Alternatif kömür teknolojileri geliştirmek."

Bu tür eylemler, sadece enerji güvenliği için değil, özgür, bütün ve etkin bir Avrupa inşasının sürekliliği için de dönüştürücü bir dizi eylemi içerebilir.

Bölgesel İşbirliği Gereği

Orta Asya ülkelerinden hiçbiri, kendi başına bir enerji piyasası olarak kabul edilecek denli geniş değildir; Ancak bölgesel işbirliği de yeni yeni başlamıştır ve bu zamana değin, pratik düzeydense söylemsel düzeyde kalmıştır. Ancak, Orta Avrupa ülkelerinin sürdürülebilir bir enerji güvenliğine erişmeleri isteniyorsa, azalan kaynaklar, büyüyen çevresel endişeler ve ekonomik refaha dönük güçlü bir arzu taşıyan bir dünyada enerji sektörlerini geliştirmek üzere, mevcut teknolojileri kullanırken işbirliğinde bulunmayı ve benzer politikalar izlemeyi hedeflemeleri gerekir.

Orta Avrupa'nın enerji kullanımının görece olarak küçük ölçekli oluşu, bölgesel işbirliğinin ne denli gerekli olduğunu da güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Orta Avrupa'daki her ülkenin enerji tüketimi giderek artarken, tek tek ele alındıklarında, her ülkedeki enerji piyasası, Batı Avrupa ülkelerindekinden çok daha küçük boyuttadır. Örneğin, Orta Avrupa bölgesi için enerji tüketimi, Almanya'daki enerji tüketiminin ancak %50'sine karşılık gelir. Sonuç olarak, bu küçük ölçek, Rusya gibi büyük tedarikçilerin piyasa üzerindeki nüfuzuna eklemlenir.

Bu süreç, bölgesel işbirliğinin daha fazla arzu edilir hale gelmesine yol açar; çünkü enerji güvenliğini sağlamak, bölgenin başlıca öncelikleri arasında yer alır ve bölgedeki temel endişe; doğalgaz, petrol ve elektrik ithalatlarında Rusya'ya olan yüksek bağımlılıktır. Rusya, Visegrad-4 ülkeleri arasında bulunan Slovakya'nın ihtiyacı olan tüm doğalgazın kaynağıdır; ayrıca diğer ülkeler Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Macaristan'a giden doğalgazın da yarısını sağlar.

AB üyeliği, Orta Avrupa'daki enerji güvenliği konusundaki endişeleri azaltmıştır. Ancak, bu zamana değin, söz konusu ülkelerin gözünde, AB, daha ziyade enerji piyasasının serbestleşmesine ve iklim değişikliğine odaklanan bir yapı izlenimi verir. Dolayısıyla, bölgenin tek bir tedarikçiye olan enerji bağımlılığından kurtarılarak enerji kaynaklarını çeşitlendirmesini sağlayacak yeni bir altyapıya yönelik yatırımlar, ikinci planda kalmıştır.

Dahası, AB'nin ve Batı Avrupalı ülkelerin Orta Avrupa'daki enerji güvenliğini desteklemeye yönelik çabaları; Rusya'ya haksız bir jeopolitik manivela elde etmesine neden olan ekonomik gücü vermeksizin, onu Avrupa'nın piyasa ekonomisine dahil etmek şeklinde ifadesini bulan bir stratejiyle uyumludur. 2006 ve 2009 yıllarında yaşanan doğalgaz anlaşmazlıkları (ve yakın bir zamanda da Çin kaynaklı nadir metallerin kesilmesi) şunu açıkça gösterdi ki; üretici-tüketici arasında dengeli görünen her türlü ilişki açısından piyasa hakimiyeti, hoş karşılanan bir manzara değildir. Piyasaya makul ölçülerde satış yapan bir Rusya, değerli bir ortak olabilir; piyasaya hakim konumdaki bir Rusya ise, bir ortaktan ziyade, sürekli bir endişe kaynağıdır. Elbette tüm tüketiciler, üreticilere bağımlıdır; ancak açık piyasa bağlamında, üreticiler genellikle tüketici talebini karşılamak isterler. Dolayısıyla, piyasanın etkinliğini güçlendirmek, sadece Orta Avrupa ülkelerinde enerji güvenliğine yönelik kritik bir unsur değildir; aynı zamanda Rusya'nın Avrupa ile dengeli ilişkiler kurması için önemli bir jeopolitik stratejidir de.

Münferit Orta Avrupa ülkelerinin kendilerine has özellikleri gereği, bölgesel düzeydeki sürdürülebilir enerji güvenliğinin sağlanmasının yegane koşulu; Orta Avrupa ülkelerinin işbirliğinde bulunmaları ve entegre bir enerji piyasası geliştirmeleridir. Birleşik bir Orta Avrupa politikası, bölgenin rekabet gücünü artıracaktır ve daha güçlü ve dirençli bir piyasa kurulması yoluyla tedarik güvenliğini iyileştirecektir. Bölge ülkeleri, karşılıklı bağımlılıklarından fayda sağlayacaktır; keza daha uyumlu bir bölgesel enerji piyasası, Batı, Doğu ve Güneydoğu'daki komşu ülkelerle ekonomik bağları güçlendirecek ve teşvik edecektir. Dahası, bölgenin ulusal pazarlarını bütünleştiren işbirliği, daha ekonomik nitelikte enerji sektörlerinin gelişimini mümkün kılacaktır; bunun için de komşu bölgeler karşısında rekabet gücü düşük olan ve yerel düzeyde korunan piyasalara dayanan projelere yapılan yatırımların azaltılması gerekir.

Orta Avrupa Ülkelerindeki Enerji Stratejisi ve AB

Orta Avrupa ülkelerinin enerji güvenliğinin temel öğeleri; özellikle doğalgaz konusunda güçlendirilmiş tedarik çeşitliliği, elektrik kaynağı olarak yaygınlaştırılmış nükleer enerji ve özellikle konut sektöründe enerji etkinliğinin artırımıdır. Ancak, söz konusu çabanın, Avrupa'nın tasarladığı genel yaklaşım çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bir diğer deyişle, bir Orta Avrupa stratejisinin bölgesel meselelere odaklanması gerekirken, enerji ve iklim değişikliğine dair Avrupa Eylem Planı'na paralel olarak ve bu planı destekleyici şekilde geliştirilmelidir.

Bölgesel bir yaklaşım ile AB'nin gereklilikleri arasındaki hedef benzerliği konusunda netlik sağlanması, bu sürecin siyasi, ekonomik, mali ve jeopolitik sonuçları açısından kritik önem teşkil eder. Orta Avrupa ülkeleri, AB'nin bir parçasıdır. AB'ye rağmen hareket edemezler, ancak şunu yapabilirler: AB çerçevesindeki çabalarını desteklemek üzere uygun noktalarda oy kozlarını kullanabilirler. Visegrad-4 ülkelerinin halihazırda AB Konseyi'nde 58 oy hakları bulunuyor ve bu haliyle Fransa ve Almanya'nın oy hakları toplamına eşit durumdalar AB'nin 2011 baharında kabul etmesi beklenen yeni enerji politikası uygulamaya geçirildiğinde, bu ülkelere yönelik enerji güvenliği yaratma çabalarının ardında yeterli bir destek olması, bu oylar aracılığıyla güvence altına alınabilir.

Bu sürecin kritik bir öğesi de, "finansmandır". Orta Avrupa ülkelerinin etkin bir enerji güvenliği yaklaşımını sağlamak için yeterli kaynakları bulunmuyor. Bu hedef, ancak AB desteği ile sağlanabilir. Dolayısıyla, AB'nin genel hedeflerini sağlamak için yaklaşımlarda da bir benzerlik kurulması, mutlak bir gereksinim olarak karşımıza çıkıyor. Ancak, bölgedeki enerji piyasalarının istikrarını güçlendirmek için gereken finansmana (örneğin, altyapı projelerine) yeterli destek sağlamak amacıyla, Orta Avrupa'nın AB içindeki bölgesel duruluşunu güçlendirmek üzere çoklu ulusal çabalarını entegre etmesi gerekiyor.

Orta Avrupa ülkeleri, daha şimdiden bölgesel çabalara yönelik bazı adımlar atmış bulunuyorlar. Şubat 2010'da Budapeşte'de bir araya gelen Orta Avrupa ülkeleri; enerji güvenliği, bölgesel boru hatları ve alternatif enerji güzergahları yaratmak konusunda taahhütte bulundular. Ortak imzacılar olan Avusturya, Slovenya ve Romanya gibi ülkelerle birlikte Visegrad-4 ülkelerinin girişimiyle kapsamlı ve güçlü bir ortaklık kuruldu. Toplantı sonunda, Orta-Doğu Avrupa arasında, yeni yatırımlar ve projeler yoluyla gerçekleşecek ve bölgeye alternatif güzergahlardan doğalgaz akışını sağlayacak yeni bir tedarik üçgeni kuruldu. Buna ek olarak, bir dizi ikili tartışma, gayriresmi istişare, konferans ve diyalog gerçekleştirildi. Bu çabaları resmileştirmek ve devamlılığını sağlamak üzere küçük bir sekretarya kurmak yönünde bir gereksinim de mevcut.

Bununla birlikte, bir sekretarya, ancak uygulamayı amaçladığı bir plan varsa ve bu plan destekleniyorsa iyi bir şeydir. Bir planın ne tür öğelere sahip olması gerektiği aşağıda anlatılıyor. Destek boyutundan bakıldığında, Orta Avrupa ülkelerinin, bu süreçte ortaya koydukları çabalarda başlıca komşularıyla temasta olmanın önemini teslim etmeleri gerekiyor.

Bu yaklaşımın iki boyutu olacaktır: Aynı anda hem AB çerçevesi içinde bölgesel bir yaklaşım için, hem de finansman, boru ana parçaları gibi bazı spesifik öğeler konusunda Almanya'nın desteğini almak paha biçilmezdir. Almanya'nın tüm Orta Avrupa ülkeleriyle yakın ilişkileri vardır ve AB bağlamı içinde bir köprü ve danışmanlık görevi üstlenebilir. İkinci olarak, daha önce işaret edildiği gibi, Orta Avrupa bölgesi oldukça küçüktür; dolayısıyla bölgesel yaklaşımın işlevsel anlamda diğer Doğu Avrupa ülkelerine örneğin Baltık devletlerine doğru yaygınlaştırılması gerekir.

Orta Avrupa Enerji Güvenliği: Kritik Öğeler

Bölgesel düzeyde işbirliğinin artırılması teklifi; potansiyel olarak daha kalıcı ve rekabetçi enerji piyasaları oluşturma potansiyelini içerir. Bu süreçteki kritik öğeler ise; doğalgaz, nükleer, özellikle konut alanında enerji etkinliği ve temiz kömür teknolojileri üzerine odaklanacaktır.

Doğalgaz:

Yukarıda belirtildiği gibi, bölgede doğalgaza dair belirlenen hedef; daha etkin bir piyasa oluşturmaktır. Bunun da anlamı; Rusya'nın anlamlı bir tedarikçi olmayı sürdürmesi, ancak bölgede tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi yoluyla mevcut doğalgaz tedarik ilişkisinin dinamiklerinin değiştirilmesidir. Son yıllarda uluslararası doğalgaz piyasasındaki önemli değişiklikler neticesinde, bu hedef işlevsel ve ekonomik anlamda tamamen mümkün hale gelmiştir. ABD'nin konvansiyonel olmayan doğalgaz olanaklarını geliştirmesi (kaya gazı, su geçirmez gaz ve kömür yatağı metanı gibi); Amerika'nın dünya piyasalarından daha az talepte bulunması anlamına gelir; sıvılaştırılmış doğalgaz LNG'nin sürekli geliştirilmesi ise, tedarikin daha esnek hale gelmesi demektir.

Tüm bu değişikliklerden yarar sağlama konusunda, altyapının geliştirilmesi, kilit bir unsurdur. Her şeyden önemlisi de, yeni boru ana parçalarının, bölgedeki ülkeler arasında ve ülkelerin içinde kurulması gerekir. Kuzey-Güney koridoru, Güney Doğu Avrupa'daki yeni gelişmelerle bağlantılar kurulması ve/veya uygun bağlantı parçalarının kullanımı; LNG'yi kuzey ve güneydeki planlanan terminallerden alıp, Orta Asya'ya getirebilir. Buna ek olarak, Batı Avrupa ile kurulan bağlantılar o şekilde kurulmalıdır ki, normal zamanda doğu-batı yönlü olan tedarik akışlarında ciddi kesintiler yaşandığında, Orta Avrupa'ya gelen gaz akışları tersine çevrilebilsin. Böylesi bir boru hattı ağının esnekliğini sağlamak için, başlıca Batı Avrupalı doğalgaz kullanıcılarıyla yeni ticaret ilişkileri kurulması gerekir. Bu noktada, Almanya, böylesi destek yeteneklerinin güçlendirilmesi ve Doğu kaynaklı herhangi bir aksaklık durumunda enerji güvenliğini temin edecek düzeyde yeterli boru hattı kapasitesinin geliştirilmesini destekleme anlamında kilit bir etmen olabilir. Böylesi büyük girişimlerin neredeyse mutlak suretle hükümet yatırımları ve/veya desteğiyle finanse edilmesi gerekir. Bu bağlamda, AB finansmanı ve düzenlemeleri de, bu hedefe yönelik uygun bir mekanizma sağlar. Faydaları ise son derece basittir: Böylesi bir bölgesel altyapı geliştirilmesi ve bölgeler arası ticaretin artırılması, fiziki veya siyasi aksaklıklara maruziyeti azaltır.

Konvansiyonel olmayan doğalgaz rezervleri, ek tedarikler sağlayabilir ve bölgenin kendi tedarik kaynaklarını çeşitlendirme yönündeki girişimlerinde oldukça yardımcı olabilir. Elbette, bölgenin ticari potansiyelinin kanıtlanması gerekiyor. Kaya gazı konusundaki potansiyel, Polonya ve Almanya için temel bir olasılık olarak görülürken; Macaristan için ise sınırlı bir jeolojik potansiyel barındırıyor. Ancak, tedarik kapasitesini güçlendirmek konusunda konvansiyonel olmayan doğalgazın geleceği parlak görünüyor. Öyle ki, tedarikin daha esnek bir hal alması, hem piyasa fiyatını hem de jeopolitik yaklaşımları etkileyecektir.

Tedarikin güvenliğini sağlarken, söz konusu tedbirlerin pozitif ekonomik etkileri de olacaktır. Halihazırda, Orta Avrupa'nın doğalgazı, rekabet eksikliğinden dolayı Batı Avrupa'dakinden çok daha pahalıdır. Tedarik kaynaklarının yaygınlaştırılması, piyasanın rekabet gücünü artırır; dolayısıyla fiyatları azaltmalıdır. Bunun da tüm Orta Avrupa ülkelerinin ekonomileri üzerinde olumlu etkisi olacaktır.

Nükleer:

Halihazırda AB içinde tüketilen elektriğin yaklaşık üçte biri, nükleer güç tesislerinde üretiliyor. Nükleer güç tesisleri, Avrupa'da CO_2 salınımında bulunmayan en büyük enerji kaynaklarından biridir. Nükleer güç, birçok kesim tarafından AB içinde CO_2 salınımlarını sınırlandırmanın bir yolu olarak görülüyor. Bazı üye ülkeler açısından ise, enerji planlarının önemli bir boyutunu oluşturuyor.

Orta Avrupa ülkelerinde, nükleer güç, halihazırda bölge çapında üretilen elektriğin yaklaşık %19'una karşılık geliyor. Nükleer güç üretimini yaygınlaştırmak bazı AB ülkeleri için ihtilaf yaratan bir mesele olsa da, Orta Avrupa bölgesinin büyük bölümü, Batı Avrupa ülkelerindekine benzer bir nükleer karşıtı kamuoyuna sahip değildir.

Nükleer endüstrinin yeniden canlandırılması ve yaygınlaştırılması, Orta Avrupa'ya temiz elektrik gücü sağlama ve AB'nin karbon salınımını düşürme hedeflerine uyma anlamında en büyük potansiyeli sağlayacaktır. Makul düzeyde olmak kaydıyla, nükleer güç, diğer karbon üreten elektrik türleri karşısında rekabet gücüne sahip olabilir; nükleer güç kullanımı, enerji fiyatlarının artmasının bölgenin ekonomik büyümesi üzerindeki olası etkilerine dair endişeleri azaltabilir. Bu husus, özellikle de bölgenin karşılaştığı temel sorunlardan biri Rus kaynaklı doğalgazın piyasa üzerindeki hakim konumunu dolayısıyla, fiyatlandırma gücü elde etmesini engellemek olduğu için daha büyük doğruluk payı kazanır.

Sonuç itibariyle, her türlü jeopolitik, piyasa ve iklim değişikliği bağlamında, nükleer güç, hidrokarbona bağımlılığı azaltmada değerli bir katkı sağlar.

Nükleer güç, başlangıçtaki sermaye maliyetleri temel alındığında ucuz değildir. 1200 MWe gücündeki yeni bir nükleer reaktörün olası maliyeti, yaklaşık 4,5 milyar dolar düzeyindedir. Dolayısıyla, nükleer üretim kapasitesine dair ekonomik açıdan duyarlı kararlar alınması önem taşır. Bu nedenle, bu gibi kararların bölgesel bir bağlamda verilmesi gerekir.

Yazının Devamı 14. Sayfada

ABD İLE İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ 18. KEZ EL SIKIŞTI

İstanbul Aydın Üniversitesi ile New York`un önemli üniversitelerinden Mercy College dün eğitim alanında önemli bir anlaşmaya imza attı. Yapılan anlaşma çerçevesinde Mercy College ve İstanbul Aydın Üniversitesi, öğrenci değişimi başta olmak üzere akademik anlamda ortak çalışma kararı aldı.

Mercy College`in Dobbs Ferry`deki ana kampüsünde yapılan anlaşmaya, Mercy College Başkanı, Dr. Kimberly R. Cline ve İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı, Dr. Mustafa Aydın imza attı.

Anlaşmadan son derece mutlu olduğunu kaydeden Mercy College Başkanı Dr. Cline, "İki seçkin üniversite arasındaki bu işbirliğinin öğrencilerimize ve akademik personelimize önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum" diye konuştu.

Mütevelli heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın ise yaptığı konuşmada; "Dünya çapında yüzün üzerinde üniversite ile işbirliği yapıyoruz. Genç bir üniversite olmamıza eğitim algımızın farklılığı bizi Türkiye`nin en önemli üniversitelerinden biri haline getirdi. Mercy College ile yaptığımız anlaşmanın öğrencilerimize hayırlı olmasını diliyorum." dedi.

1950 yılında Katolik bir okul olarak kurulan Mercy College`in 10 bin öğrencisi bulunuyor.

2003`te kurulan; 4 ayrı yerleşkede 13 bin öğrenciye eğitim veren, İstanbul Aydın Üniversitesi, vizyonu gereği yurt dışı işbirliklerine önem veriyor. Bu doğrultuda, ABD'nin eğitim sistemini dikkate alarak; 18 farklı eğitim kurumuyla anlaşma imzaladı.

İstanbul Aydın Üniversitesi, eğitimde kalitesini artırmak ve ülkeye teknoloji ve tanıtım konularında yeni imkânlar sunabilmek amacıyla ABD'nin sayılı üniversiteleriyle işbirliğine girme konusunda önemli adımlar attı.

Mütevelli Heyet Başkanı Dr. Mustafa Aydın,Projeler Koordinatörü Muzaffer Baca ve Fen Bilimleri Enstitüsü Başkanı Profesör Doktor Haydar Özpınar'dan oluşan heyet 30 Nisan - 8 Mayıs 2011 tarihleri arasında ABD nin önde gelen üniversitelerini ziyaret ederek ikili işbirliklerinin temelini attı.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ ABD'NİN DÜNYA KLASMANINDA İLK ONA GİREN ÜNİVERSİTELERLE ORTAK PROJELERE İMZA ATMAYA HAZIRLANIYOR

Mercy College (New York)

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ'NDEN BÜYÜK ADIMLAR

Portland Community College, Stevens Institute Of Technology, Ohio Northern University, Pittsburgh Entrepreneurial Excellence Centre, Kent State University, Hiram College, Cuny – City University Of New York, Suny – New Paltz, New Jersey Institute Of Technology, University Of Minnesota Duluth, Virginia International University, University Of North Texas, Masachusetts Institute Of Technology (Mıt), University Of California Berkeley, Emporia State – Kansas, University Of Maryland University College (Umuc), Howard Community College, Mercy College

ABD ÜNİVERSİTELERİYLE İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ ARASINDA BAŞLATILMASI KARARLAŞTIRILAN ORTAK PROJELER

University of South California (Los Angeles)

Ortak Liderlik Okulu kurulması ve liderlik konusunda master ve doktora programları düzenlenmesi

Birçok Oscar, Emmy vb ödüllere ambargo koyan sanatçı ve yönetmenleri yetiştiren film ve sinema okuluyla ortak belgesel yapımı, öğrencilerimizin diledikleri sömestrede Los Angeles'e giderek Universial stüdyoları, Hollywood gibi merkezlerde bilfiil eğitim alması

Şehircilik Planlaması ve Terörle Mücadele Yönetimi konularında İstanbulda ortak sertifika programları organize edilmesi

Berkeley Üniversitesi (Berkeley-San Fransisco)

Depreme Dayanıklı Yapı Malzemeleri konusunda ortak master ve doktora programları düzenlenmesi

Berkeley Üniversitesi Ortadoğu Araştırmalar Merkeziyle, üniversitemiz bünyesinde bir Ortadoğu Araştırma Merkezi kurulması ve ilk çalışma olarak Ocak 2012'de "İslam Ülkelerinde Demokrasi Hareketleri" konulu sempozyum düzenlenmesi

Berkeley Üniversitesiyle yaz okulları ve Study Abroad Programları konusunda işbirliği

Led Teknolojindeki yeniliklerin Berkeley Üniversitesi'nin desteğiyle İstanbul Aydın Üniversitesi'nde tanıtılması-Işığın Gölgelenmesi

US Davis Universitesi (Davis-Sacramento)

Tarım konusunda dünyanın bir numaralı üniversitesi olarak bilinen US Davis Üniversitesi'yle topraksız tarım konusunda ortak programlar başlatılması

Sensör yardımıyla gıdaların kalitesinin korunmasını sağlayan teknolojilerin Türkiye'ye tanıtılması

Organik tarımla ilgili ortak araştırma ve uygulama projeleri geliştirilmesi ve master ve doktora programları başlatılması

Pasifik Üniversitesi McGregor Hukuk Okulu(Sacramento)

Türkiyede Enerji Hukukunun geliştirilmesi konusunda ortak çalışmalar yapılması

Göç Hukuku ve Sınıraşan Sular Hukuku konusunda ortak master ve doktora programları başlatılması

University of Pensylvania (Philadelphia)

Dünya Givology(Gençlik Yardım Hareketi) Hareketine İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencilerinin da katılması

İstanbul Aydın Üniversitesi ve UPENN Üniversitesi öğrencilerinin ortak insani yardım ve kalkınma projeleri geliştirip yürütmesi

San Fransisco Üniversitesi (San Fransisco)

Silikon Vadisi sertifika ve eğitim programlarına İstanbul Aydın Üniversitesinin de dahil edilmesi

İş Yönetimi konusunda ortak diploma programı başlatılması

Mercy College (New York)

İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin lisans eğitimlerini Mercy College'de tamamlaması

İletişim ve sağlık alanlarında ortak master ve doktora programları başlatılması

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Dr. Mustafa Aydın'ın Mercy Üniversitesinin Mütevelli Heyet üyeliğini üstlenmesi

UNU-Birleşmiş Milletler Üniversitesi (New York)

Göç ve Ekonomik kalkınma konusunda ortak bir enstitü kurulması

BM Üniversitesi'nin gelecek eğitim yılından itibaren başlatacağı(Global Degree)(Dünya Derecesi) diploma programına İstanbul Aydın Üniversitesi'ninde alınması ve okulumuz diplomalarının otomatikman tüm dünyada tanınması

BM Üniversitesi yayınlarının İstanbul Aydın Üniversitesi kütüphanesine bağışlanması

Mercy College (New York)

UMUC-University of Maryland

Hâlihazırda yürütülmekte olan işletme konusunda ortak diploma programlarının başka alanlara da yaygınlaştırılması

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Dr Mustafa Aydın, geçen yıl şubat ayında da Harvard, MIT, Boston, Columbia ve John Hopkins üniversitelerini ziyaret ederek bu üniversitelerin üst yöneticileriyle işbirlikleri konusunda çalışmalar başlatmıştı. İstanbul Aydın Üniversitesinin ana hedefi 2011-2012 öğretim yılına başlarken dünyanın ilk onunda yer alan bütün üniversitelerle işbirliği başlatarak Türkiye'de eğitim kalitesi, araştırma kapasitesi ve toplum sorunlarına üniversitelerin çözüm arayışlarında etkinliğinin artırılması konusunda örnek olmak ve diğer üniversiteleri de aynı konuda teşvik etmektir.

PETROL ÇAĞININ SONU

Prof. Michael T. Klare*

Ortadoğu'daki mevcut olayların makul bir yol çizmesi halinde, yaklaşmakta olan şey şudur: Başka hiçbir alanı, dünyanın önde gelen petrol ihracatçısı Ortadoğu'nun yerine koymak mümkün olmadığı için tüm küresel ekonomi ile birlikte petrol ekonomisi zayıflayacak. Petrol fiyatlarındaki son yükselişi, gerçekleşecek petrol depremini haber veren zayıf ve ilk titreşimleri olarak düşünmek gerek. Ancak, petrol dünya pazarlarından yok olmayacak fakat öngörülen küresel talebi karşılayabilecek miktarlara erişemeyecek ve petrol sıkıntısı er ya da geç pazara egemen olacak.

Sadece, alternatif enerji kaynaklarının hızlı gelişim ve petrol tüketiminde dramatik bir azalma, dünyayı ciddi ekonomik sorunlardan kurtaracaktır.

Petrol fiyatlarındaki son yükselişi, gerçekleşecek petrol depremini haber veren zayıf ve ilk titreşimleri olarak düşünmek gerek. Ancak, petrol dünya pazarlarından yok olmayacak fakat öngörülen küresel talebi karşılayabilecek miktarlara erişemeyecek ve petrol sıkıntısı er ya da geç pazara egemen olacak

Şu anda Ortadoğu'yu sarsan isyanlar, ayaklanmalar, protestolar nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, bir şey kesin: Petrol dünyası sonsuza dek değişecek. Yaşanmakta olan her ne ise, bunu, dünyamızı çekirdeğine kadar sarsacak olan depremin sadece ilk titreşimleri olarak düşünmek gerek.

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce İran'ın güneybatısında petrolün bulunmasından itibaren bir yüzyıl boyunca, batılı güçler, petrol üreten otoriter hükümetlerin hayatta kalmalarını sağlamak için sürekli olarak Ortadoğu'ya müdahale ettiler. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra batı ekonomilerinin büyümesi ve endüstriyel toplumların mevcut zenginliklerinin açığa çıkması, bu tür müdahaleler olmaksızın düşünülemez.

Fakat eski petrol düzeni sonsuza dek ölüyor ve biz, onun ölümü ile birlikte, kolay ulaşılabilen-ucuz petrolün sonunu göreceğiz.

Petrol döneminin sonu

Mevcut karmaşa içinde tam olarak neyin tehlikede olduğunu değerlendirmeye çalışıyoruz. Başlangıç olarak, dünya enerji denklemi içinde Ortadoğu petrolünün oynadığı kritik rolü inkar etmek neredeyse imkansız. Ucuz kömür, fabrikaları, vapurları, demiryollarını besleyerek orijinal Sanayi Devrimi'ni geliştirirken; ucuz petrol, otomotiv, havacılık sanayi, yerleşim alanları, makineli tarım ve küresel ekonominin patlamasına olanak sağladı.

Petrol Çağı başladığında sadece bir avuç önemli petrol alanı vardı: Amerika Birleşik Devletleri, Meksika, Venezüella, Romanya, Bakü civarı (o zamanki Rus İmparatorluğu içinde) Hollanda Doğu Hint Adaları. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ise dünyanın petrol özlemini gideren Ortadoğu oldu.

BP, 2009'da, Ortadoğu ve Kuzey Afrika tedarikçilerinin, dünya petrol arzının yüzde 36'sını yani 29 milyon varil petrol ürettiklerini belirtti. Bu bilgi, petrol ekonomisi için bölgenin ne kadar önem taşıdığı konusunda en ufak bir şüphe bırakmıyor. Avrupa Birliği, Japonya, Çin ve ABD gibi petrol ithal eden güçlerin enerji açlığını gidermek için üretimini daha fazla ihracat pazarlarına yönlendiren Ortadoğu'dan başka bir yer yok. İhracat pazarlarına yönlendirilen günlük yaklaşık 20 milyon varilden bahsediyoruz. Bunu, dünyanın en büyük petrol üreticisi Rusya'nın ihraç ettiği yedi milyon, Afrika kıtasının altı milyon ve Güney Amerika'nın bir milyon varili ile kıyaslayın. Ortadoğu üreticilerinin önemi, önümüzdeki yıllarda daha da artacak çünkü geride kalan işlenmemiş petrol rezervlerinin tahminen üçte ikisine sahip oldukları hesaplanıyor. ABD Enerji Bakanlığı'nın son tahminlerine göre Ortadoğu ve Kuzey Afrika, 2035 yılında, küresel ham petrol arzının yaklaşık yüzde 43'ünü birlikte karşılayacaklar. 2007 yılındaki yüzde 37 ile karşılaştırılınca bir artış var ve dünya petrol ihracatında çok daha büyük bir pay elde edecekler.

Basitçe, küresel ekonominin uygun fiyatlı ve büyüyen bir petrol kaynağına ihtiyacı var. Bunu sadece Ortadoğu sağlayabilir. Bu yüzden batılı hükümetler, uzun zamandan beri bölge genelinde "istikrarlı" otoriter rejimleri, onların güvenlik güçlerini eğiterek ve ihtiyaçlarını karşılayarak destekledi. En büyük başarıları dünya ekonomisi için petrol üretmek olan bu taşlaşmış ve boğucu sistemler şimdi dağılmakta. Petrol Çağı'nı korumak için yeterince ucuz petrol sağlayacak herhangi bir yeni düzene (veya düzensizliğe) güvenmeyin.

Neden böyle olacağını anlamak için biraz tarih dersi vermek yerinde olur.

İran Darbesi

İngiliz-İran (o dönemde Pers) Petrol Þirketi'nin (APOC) 1908 yılında İran'da petrolü bulmasından sonra İngiliz hükümeti emperyal kontrolünü İran üzerinde de uygulamaya çalıştı. Bu hareketin baş

yaratıcısı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın Birinci Lordu Winston Churchill oldu. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce İngilizlerin kömürle işleyen savaş gemilerini petrole dönüştürmesi ve önemli bir kaynak olarak petrolü kullanma kararını almasından sonra Churchill, 1914 yılında APOC' un devletleştirilme işini organize etti. İkinci Dünya Savaşı arifesinde, o zamanın Başbakanı Churchill, Almanya yanlısı Rıza Þah Pehlevi'yi hükümetten uzaklaştırarak yerine onun 21 yaşındaki oğlu Muhammed Rıza Pehlevi'yi getirme işini yönetti.

Geçmiş Fars İmparatorlukları ile onlar arasında kurulan bağları (efsanevi) yüceltme eğilimi bulunsa da Muhammed Rıza Pehlevi İngilizlerin istekli bir aracı oldu. Ancak vatandaşları, Londra'nın emperyal despotları önündeki dalkavukluğunu hoş görme konusunda giderek daha isteksiz olduklarını gösterdiler. 1951 yılında, demokratik olarak seçilen Başbakan Muhammed Mossadık, APOC'un (sonra Anglo-İran Petrol ªirketi (AIOC) olarak değiştirildi) devletleştirilmesi konusunda parlamentonun desteğini elde etti. Bu kamulaştırma eylemi, İran'da sevinçle karşılanırken Londra'da panik yarattı. İngiliz yöneticiler, büyük ikramiyeyi kurtarma amacıyla 1953 yılında Muhammed Mossadık'ı devirmek ve yerine Roma'da sürgünde bulunan Şah Pehlevi'yi getirmek için CIA ve Başkan Dwight Eisenhower ile birlikte alçakça bir komplo düzenledi. (**)

Şah, İran halkı üzerinde acımasız diktatöryel kontrolünü, 1979 yılında, yıkılıncaya kadar ABD'nin polise ve askere yaptığı cömert yardım sayesinde sürdürdü. İlk önce laik solu, sonra Mossadık'ın taraftarlarını daha sonra da sürgündeki Ayetullah Humeyni'nin başını çektiği dinci muhalefeti ezdi. Şah karşıtları, ABD'nin polis ve cezaevlerine sağladığı ekipmanlarıyla uyguladığı acımasızlık karşısında Washington ve onun monarşisinden eşit derecede nefret etti. İran halkı 1979 yılında sokaklara döküldü, Şah devrildi ve Ayetullah Humeyni iktidara geldi.

ABD ve İran arasındaki ilişkilerde mevcut çıkmaza yol açan bu olaylardan çok şey öğrenilebilir. Bununla birlikte, 1979-1980 Devriminin İran'ın petrol üretimini hiç iyileştirmediği anlaşılması gereken önemli bir noktadır.

İran, 1973-1979 yılları arasında günde yaklaşık altı milyon varil petrol üretmeyi başararak dünyanın en büyüklerinden biri oldu. AICO (British Petroleum olarak değiştirilen ve sonra BP olan) Devrim'den sonra ikinci kez kamulaştırıldı ve İranlı yöneticiler şirketin yönetimini yeniden ele geçirdi. Washington, İran'ın yeni liderlerini cezalandırmak için dış yardım almalarını engelledi ve devlet ait petrol şirketinin teknoloji edinme çabalarının önüne geçerek sert bir ticari yaptırım uyguladı. Ambargolar sebebiyle, Suudi Arabistan'dan sonra dünyanın ikinci büyük petrol rezervine sahip olmasına rağmen bu ülke, günlük dört milyon varil üretime geriledi. Hatta yirmi yıl sonra İran'ın petrol üretimi günlük 2 milyon varilin de altına düştü.

İstilâcının Düşleri

Irak da benzer ürkütücü bir yol izledi. Saddam Hüseyin yönetimi altında, devlete ait Irak Petrol şirketi (IPC), ilk Körfez Savaşı'nın yapıldığı 1991 tarihine kadar günde 2,8 milyon varil petrol üretti ve yaptırımlar günlük petrol üretimini yarım milyon varile indirdi. Günlük üretim, 2001 yılında yaklaşık 2,5 milyon varil seviyesine yeniden yükselmesine rağmen bir daha asla eski düzeyine ulaşamadı.

2002 yılı sonlarında Pentagon Irak'ı işgal etmeye hazırlanırken Bush hükümetinin haber alma kaynakları ve iyi ilişkiler içinde bulunduğu Iraklı sürgünler, üretimin daha önce hiç görülmemiş düzeye ulaşacağı, Milli Petrol Şirketi'nin özelleştirileceği ve yabancı petrol şirketlerinin yeniden ülkeye davet edileceği gibi bir altın çağ rüyasından bahsediyorlardı.

Bush hükümeti ve onun Bağdat'taki yetkililerinin hayallerini gerçeğe dönüştürme çabalarını kim unutabilir ki? Nihayet, ilk ABD askerleri başkente geldiklerinde Petrol Bakanlığı binasını koruma altına aldılar ve hatta şehrin geri kalan yerlerine başıboş Iraklı yağmacıları salıverdiler. 2003 yılında, ABD Enerji Bakanlığı Irak petrol üretiminin 2005'te günde 3,4 milyon varile, 2010'da 4,1 milyon varile ve 2020'de 5,6 milyon varile yükseleceği tahminine güvenerek, yeni Irak'ın kurulmasına nezaret etmek üzere, daha sonra Başkan Bush tarafından genel vali olarak atanacak olan L. Paul Bremer III, ülkenin petrol endüstrisinin özelleştirilmesini denetleyecek Amerikan petrol yöneticilerinden oluşan bir ekibi getirdi.

Elbette bunların hiçbiri olmadı. ABD'nin hemen Petrol Bakanlığı Binasına yönelme kararı, birçok sıradan Iraklının tiranın devrilmesi için verdiği olası desteğin bir anda düşmanlık ve öfkeye dönüştüğü dönüm noktası oldu. Bremer'in devlete ait petrol şirketini özelleştirmeye yönelik itkisi, esasen planı baltalayan Iraklı petrol mühendisleri arasında aynı şekilde kanlı bir milliyetçi tepki üretti. Hemen büyük boyutlu Sünni ayaklanmalar patlak verdi. 2003-2009 yılları arasında, günlük petrol üretimi ortalama olarak 2 milyon varile ulaşarak hızla düştü. Þu 4,1 milyon varile ulaşma rüyasından uzaklaşılarak, nihayet, 2009 yılında, 2,5 milyon varil seviyesine dönüldü.

Sonuç Ortada:

Daha fazla petrol üretmek için Ortadoğu'daki siyasi düzeni kontrol etmeye çalışan yabancı girişimler, üretimin düşmesiyle sonuçlanacak kaçınılmaz karşıt baskılar üretecektir. Ortadoğu'da patlak veren isyanları, ayaklanmaları ve protestoları izleyen ABD ve diğer güçler, kesinlikle dikkatli olmalı. İstekleri siyasi ya da dini ne olursa olsun, yerel halk, yabancı egemenliğine karşı daima tutkulu, şiddetli bir düşmanlık besleyecek ve karar anında petrol üretiminin artışından önce bağımsızlık ve özgürlük imkânını tercih edecektir.

Irak ve İran deneyimleri, genel anlamda Cezayir, Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Libya, Umman, Fas, Suudi Arabistan, Sudan, Tunus ve Yemen ile karşılaştırılamaz. Ancak hepsi (ve muhtemelen kargaşaya katılacak diğer ülkeler) otoriter siyasi kalıbın bazı öğelerini sergiliyor ve hepsi eski petrol düzenine bağlı bulunuyor.

Cezayir, Mısır, Irak, Lya, Umman ve Sudan petrol üreticisi, Mısır petrol taşımacılığında önemli bir kanal, Mısır ve Ürdün önemli petrol boru hatlarını koruyor. Bahreyn, Yemen ve Umman petrol sevkiyatında önemli deniz yolları üzerinde stratejik noktaları tutuyor. Hepsi de Amerika'dan önemli miktarda askeri yardım aldı ve / veya ABD'nin önemli askeri üstlerine ev sahipliği yaptı. Ve tüm bu ülkelerde, çığlık aynı: "Halk, rejimin yıkılmasını istiyor"

Bunların ikisinde rejim yıkıldı, üçü titremekte, diğerleri de tehlike altında. Bu olayların dünya petrol fiyatları üzerindeki etkisi de hızlı ve acımasız oldu. Endüstrinin bir parametresi olan Brent tipi petrolün (North), 24 Þubat tarihli ham petrolünün varil teslim fiyatı neredeyse 115 dolara ulaştı, ki bu küresel ekonominin çöküşü Ekim 2008 tarihinden bugüne kadarki en yüksek fiyat. Ham petrolün başka bir ölçüt olan West Texas Intermediate'nın varil fiyatı uğursuzca 100 dolar eşiğini aştı.

Suudililer Neden Önemli?

Ortadoğu'nun en büyük üreticisi olan Suudi Arabistan şimdiye kadar belirgin bir güvenlik açığı göstermedi veya fiyatları daha fazla tetiklemedi. Ancak, komşu Bahreyn'in Kraliyet ailesinin başı dertte; Kral Hamad Bin İsa el-Halife ve onun otokratik yönetimin kaldırılması yerine gerçek bir demokrasinin konması talebiyle, gerçek mühimmat ile ateş etme tehdidine rağmen on binlerce protestocu (yarım milyon nüfusun yüzde 20'sinden fazlası) tekrar tekrar sokaklara çıkıyor. Bahreyn'in değişimi için iktidara yerleşmiş Sünni eliti hükümetine karşı ülkenin hırpalanmış Þii nüfusu tarafından ortaya konan kalkışma orta yerde dururken bu gelişmeler özellikle Suudi yönetimi için endişe yaratıyor.

Bahreyn'deki gibi çoğunlukta olmasa da Suudi Arabistan'da da Sünni yöneticiler tarafından ayrımcılığa uğrayan büyük bir Þii nüfus var. Riyad, rejime meydan okuyan Şiilerin çoğunlukta bulunduğu krallığın petrolce zengin tek alanı olan doğu bölgesinde, Bahreyn'deki gibi bir patlamanın olma olasılığı karşısında kaygılı. 87 yaşındaki Kral Abdullah, çıkabilecek herhangi bir gençlik isyanını kısmen önlemek amacıyla, genç Suudi vatandaşlarının evlenmelerine yardımcı olmak ve konut edindirmek için hazırlanan değişim paketinin bir kısmını hibe etme sözü verdi.

İsyan Suudi Arabistan topraklarına ulaşmazsa bile eski Ortadoğu petrol düzeni yeniden inşa edilemez. Sonuç olarak, gelecekte petrol ihracatında uzun vadeli bir düşüş olacağı kesin.

Libya'nın ürettiği günlük 1,7 milyon varil petrolün dörtte üçü, kargaşa bu ülkede yayılınca hızla piyasadan çekildi. Büyük ölçüde de belirsiz bir geleceğe kadar pazarın dışında ve bağlantısız kalacak. Mısır ve Tunus'un mütevazı üretiminin isyan öncesi seviyesine hızla geri dönmesi bekleniyor ama yerel kontrol zayıflarken üretimin artışına katılacak yabancı firmalar ile büyük çaplı ortak girişim modelinin benimsenmesi pek olası değil. Irak'ın ana petrol rafinerisine geçen hafta isyancılar tarafından ağır hasar verildi ve İran'ın da üretiminin önümüzdeki yıllarda önemli ölçüde artacağına dair hiçbir belirti yok.

Küresel pazarda, Libya kayıplarını telafi etmek için üretim artışı yapan, tek önemli oyuncu Suudi Arabistan oldu. Fakat bu örneğin sonsuza kadar devam etmesi beklenemez.

Kraliyet ailesinin mevcut isyan çemberinde hayatta kalabileceği varsayılsa bile, huzursuz ve hızla büyüyen bir nüfusa daha iyi ücretli işler sağlayabilen yerel petrokimya endüstrisini beslemek ve iç tüketimin artış seviyelerini karşılamak için şüphesiz günlük petrol üretiminin daha büyük bir kısmını buralara aktarmak zorunda kalacak.

Suudi Arabistanlılar, 2005-2009 yılları arasında, takribi 8,3 milyon varili ihracata ayırarak her gün yaklaşık olarak 2,3 milyon varil petrol kullandılar. Eğer sadece Suudi Arabistan dünya pazarlarına en azından bu kadar petrol sunmaya devam ederse, dünya, öngörülen petrolden

Yazının Devamı 23. Sayfada

YENİ GÜÇ MERKEZİ: TÜRKİYE

Aslan Yaman
Ekonomist

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGİT) Münih'te yapılan 43. toplantısında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in yapmış olduğu konuşma, pek çok açıdan, özellikle yeni dünya düzeninin kurulması açısından altı çizilerek okunması gereken bir konuşma olmuş, Putin, özetle; diplomatik kuralları ve nezaketi bir kenara bırakarak 1990'lardan sonra tek kutuplu hale gelen dünyada oluşturulan yeni düzenin, sürekli Amerika lehine gelişmesinden Rusya'nın duyduğu rahatsızlığı ilk ağızdan ve en yüksek perdeden dile getirmişti. Rahatsızlıkların en başında ise; uluslar arası hukukun müştereken karar verilmesini şart koştuğu "güç kullanımında ortak irade gerekir" kuralının hiçe sayılması gelmekteydi. Putin'in ses tonundan öyle anlaşılıyordu ki, Rusya; başta güç kullanımı olmak üzere kıtalararası balistik füzelerin azaltılması, uzayın silahsızlandırılması, (özellikle 80'li yılların sonunda çok moda olan sky net projesi) kimyasal silahların kontrol altına alınması gibi bir dizi anlaşmanın uygulanmasının sıkı takipçisi olacak, ve bu konulardaki inisiyatifi tümü ile Amerika'ya bırakmayacaktı. Dünyayı ilgilendiren işlerde Birleşmiş Milletler Teşkilatının nerede ise bir kenara bırakılması karşısında, Rusya açısından irade koyma ve inisiyatif alma zamanı geçmişti ve bölgesel konularda uluslar arası hukukun çiğnenmesine Rusya tarafından daha fazla tahammül gösterilmeyecekti.

Bu konuşmanın üzerinden geçen birkaç yıllık zaman dilimi içinde başta renkli devrimlerden geri dönüşlerde olmak üzere; Polonya'ya nükleer başlık taşıyan kıtalararası balistik füzeleri avlayacak gelişmiş füze sisteminin yerleştirilmesinin önlenmesinde, Gürcistan'ın tümü ile batıya kaymasının önlenmesi için güney ve kuzeyinin kontrol altına alınarak izole edilmesinde, Ukrayna'nın batıdan koparılmasında, Orta Asya ülkelerinde Rus nufüzunun yeniden artırılmasında ve Avrupa'nın Güvenliğinin sağlanması başlığı altında Avrupa'nın lokomotifi olan Almanya ile yakın işbirliği kurularak Avrupa'nın merkezine yerleşmede önemli ve stratejik başarılar elde edilmiştir.

Bu çabaların Avrupa'yı Atlantik Bloğundan koparmayı amaçladığına da kuşku yok.

Putin'in tarihi konuşmasında pek çok önemli konuya değinilmesinin yanında, bizim için, iktisadi açıdan, büyük önem taşıyan başka bazı ipuçları da vardı. Bunların başında, 1990'lı yıllardaki dünya ekonomisinin yeniden tanzim edilmesine bağlı, yeni ekonomik güç merkezlerinin ortaya çıkmaya başlaması ve bu yeni ekonomik güç merkezlerinin aynı zamanda kısa süre içinde yeni politik güç merkezleri olmayı da talep edecek olmalarının beklenmesi gereken bir gelişme olduğu idi.

Putin'in ifadesi ile "….Bu gücün hakimiyeti, (ABD'nin) kaçınılmaz olarak, bazı ülkeleri kitle imha silahları edinmeye teşvik ediyor. Ayrıca daha önceden bilinseler de, yeni bazı önemli tehditler ortaya çıkmış ve bugün, terörizm gibi tehditler küresel bir nitelik kazanmıştır. Küresel güvenliğin yapısı konusunda ciddi şekilde düşünmemizin zamanı gelmiştir. Bunu yaparken uluslar arası diyalog ortamı içinde tüm katılımcıların menfaatleri arasında makul bir dengeyi bulmaya çalışmalıyız.

Özellikle uluslar arası manzara çok çeşitli olduğu ve çok hızlı bir şekilde değiştiğinden, bu değişimler pek çok ülkede ve bölgede dinamik gelişmeler şeklinde görülmektedir. Hindistan ve Çin gibi ülkelerin, alım gücü paritesine göre ölçülen toplam Gayrı Safi Yurt İçi Hasılaları ABD'ninkinden fazladır. Benzer bir hesapla Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in (BRIC) Gayrı Safi Yurt İçi Hasılaları Avrupa Birliğinin Toplam Gayrı Safi Yurt İçi Hasılasını geçmektedir. Uzmanlara göre, bu fark gelecekte daha da artacaktır.

Yeni Küresel Büyüme Merkezlerinin sahip olduğu ekonomik potansiyelin kaçınılmaz olarak siyasi nüfuza dönüşeceğinden ve çok kutupluluğu güçlendireceğinden kuşkulanmamıza neden yoktur…."

Vladimir Putin'in ifade ettiği bu gerçeklerin bir başka tarz ile aşağıdaki şekilde oluşmaktadır. Bu ekonomik ve sosyal güce paralel bir siyasal güç paylaşımı içinde olmalıdırlar.

a) Bu ülkeler dünya coğrafyasında karaların hemen hemen yarısını işgal etmektedirler.

b) Bu ülkeler dünya nüfüsunun % 40'ını oluşturmaktadırlar.

c) Bu ülkelerin Gayrısafi Yurtiçi Hasılaları toplamı Avrupa'nın toplam GSYH'sını geçmiş ve dünya GSYH'sının % 30'unu oluşturur hale gelmiştir.

d) Dünyanın en önemli Enerji kaynakları, kıymetli madenleri, orman varlığı ve imalat sanayii BRIC ülkelerinde yoğunlaşmaktadır.

Bu gücün varlığı; ülkemiz açısından da; kısa ve uzun vadeli mevcut stratejilerini, uygulama planlarını, ekonomik-stratejik konumu bir kez daha değerlendirmemizi, hatta sorgulamamızı zorunlu kılmakta olan, çok kutuplu dünyaya doğru giden gelişmelerdir. Avrupa Topluluğu'na üyelik için atılan adımların sonuç vermemesinin yarattığı hayal kırıklıkları ile, zaman zaman en üst düzeyde resmi ağızlardan tehditvarî bir şekilde dillendirilen "…Türkiye'nin alternatifleri vardır…" söylemlerinin altında da bu hakikatler yatmaktadır. Avrupa Topluluğu hem mutlak olarak hem de göreli olarak önemini yitirmektedir. Bu aşınma süreci global finansal kriz ile daha da hızlanmıştır.

Dünyada, Çok Kutuplu Yeni Bir Düzen Kurulmaktadır

Türkiye bunun içinde yerini alabilecek midir? Daha da önemlisi bu kutuplardan birisi nasıl olabilecektir? Cevap aramamız gereken asıl soru da budur.

Tarihî Süreçlerinde;

Tarih bilimi ile yakından ilgilenenler, batı tarihinin; Türk tarihinin iki nedenle bir türevi olduğunu hemen görürler. Bunlardan ilki zenginliklerin kaynağı olan doğu yollarının ateşli silahlara sahip Osmanlılarca geçişe kapatılmasıdır. İkincisi ise 13. yüzyıldan itibaren kesintisiz olarak devam eden haçlı seferlerinin verdiği eğitim ve aydınlanmadır. Özellikle 15.yüzyıldaki yenilenme hareketini başlatan; doğudan islami yorumları ve bakış açıları ile birlikte eski Yunan düşüncesini batıya taşıyan düşünsel aydınlanmadır. Reform düşüncelerinin hakimiyeti altında taassup, en önemlisi de dinî taassup, yerini Demokritos'un yeni yorumları ile akla bırakırken, aynı zamanda daha ileri bir adımla maddenin herşeyin hem sebebi hem sonucu olarak kabul edilmesiyle, madde kırılıp parçalanarak daha yakından tanınmış ve aklın madde üzerinde kesin olarak hakimiyet kurması da temin edilmiş oluyordu. Maddeye hakim olma; yeniden şekil verilip yararlanılabilecek bir meta haline getirilmesi ile mümkün oluyordu. Biz buna teknolojik buluşlar veya sanayi devrimi diyoruz. Batı dünyasının vardığı bu sürecin sonucu; üretimde makineleşme ve insan gücüyle sınırlı sayıda ve sınırlı miktarda gerçekleştirilebilen "üretim"deki olağanüstü miktar artışlarıdır. Elbette, yeni üretim tarzı, bir yandan yeni bir hayat şeklini ortaya çıkarırken, önceki zamanların modası kahramanlık ve asalet gibi yüce değerlerinin yerini; akıl, ticaret, cesaret, kâr, risk, kazanma, zenginlik gibi yeni değerler almaktadır. Bir başka söyleyişle artık yeni bir paradigma mevcuttur. Üretimdeki artışlar yerel pazarları yetersiz kılınca, özellikle 16. yüzyılda ortaya çıkmaya başlayan deniz aşırı ticaret; her geçen yüzyılda yeni bir şekle bürünerek 18. yüzyılda, yeni teknolojik buluşların üretimin emrine verilmesiyle hammadde-pazar-emek üçgenindeki değer algısını yeniden şekillendirmiştir. Ticaret; sermaye birikimini beraberinde getirmiş, büyük ve deniz aşırı ticaret yapan ciddi ve kurum olarak saygın şirketlerin ortaya çıkmasına ve yüzyıllarca ömrü olan "firma"lara dönüşmlerine zemin hazırlamıştır. Denizaşırı ticaret yapan bu şirketlerin en çok bilineni 1601 kuruluş tarihli Doğu Hint Ticaret Şirketidir. (Tasfiyesi 15 Ağustos 1947'deki Hidistan'ın bağımsızlığı ile tamamlanır.)

O halde bu paradigmanın; "daha çok güç elde edebilmek için esas olan sermaye birikimidir ve bunun tek yolu da daha çok ticaret yapmaktır" şeklinde özetlenebileceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu gelişme; yeni düşünce şekilleri, yeni sınıflar, yeni hayat tarzları, hatta yeni milletler doğurmuştur. Bizim dünyamızda bu gelişmelerin geç fark edilmesi ve bu gelişmelere cevap verilememesi ise toplumsal çöküşle birlikte devletin sonunu getirmiştir.

Tren, Tümüyle mi Kaçtı ? Yoksa Ucundan Yakalama Şansımız Hâlâ Var Mı ?

Yukarıda özet olarak verilen tarihi bilgiler; zenginliğin oluşması için uluslar arası ticaretin varlığının, çeşitliliği ve derinliğinin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktır. Bu çerçevede, uluslar arası ticareti sağlayacak kuruluşları ortaya çıkaramamış olmak ile zenginleşememe, ya da bir başka ifade ile dünya iktisadi refahından daha fazla pay alamama arasında doğrusal bir ilişki vardır. Nitekim BRIC ülkelerine yakından bakıldığında, dünyada yeni kutup olma potansiyellerine ulaşmak için, bu ülkelerin sahip oldukları coğrafyaların kendilerine vermiş olduğu geniş imkânlar kadar, ya da bunun bir türevi olarak, son yıllarda dünya ticaretinden aldıkları payın ne kadar büyük bir önem taşıdığı da açıkça görünmektedir. (Yukarıda Tablo 1) Bu dört ülkenin dünya refahından daha fazla pay almadaki gösterdiği en büyük başarı, 90'lı yıllara kadar var olan tüm dengeleri kendi lehlerine değiştirerek, dünya ticaretinden daha fazla pay almaları ile doğru orantılıdır. Bugün bu dört ülkenin de cari dengesi fazla vermektedir, bu dört ülke uluslar arası ticaretten aldığı pay ile her geçen gün daha fazla zenginleşmektedir.

Bu Treni Biz Nasıl Yakalarız ?

Ülkemizin, özellikle Cumhuriyetin ilanından sonraki ticaret hacimlerine ve son yıllardaki gelişmeye hızla bir göz attığımızda, dış ticaretin genişlemesi, derinleşmesi ile GSYH arasındaki paralelliği hemen görürüz. Ancak varlığı ve genişliği yanında dış ticaretin zenginliğe dönüşmesi için sürdürülebilir olması ve çeşitli ekonomik ve politik sebeplere bağlı olarak belli zaman aralıklarında yüz yüze kalınan ekonomik krizlerle birlikte kesintiye uğramamalıdır.

2007 yılında ihracat 100 milyarı aşmış ve 2008 yılında % 22'lik bir artış sağlanmıştır. 2000-2007 döneminde 4 kat büyütülebilmiş olan ihracata rağmen, fert başına gerçekleştirilen 1000 Dolarlık ihracat, 2005 yılında geçilebilmiştir ki; dış ticaret artışlarının GSMH üzerindeki doğusal etkisi dolayısıyla Gayrı Safi Yurt İçi Hasılada kişi başına düşen payın 1000 Dolar yukarı taşınması demektir. Dış ticaretteki bu büyümeyi rakamları tek başına ve kendi içinde değerlendirdiğimizde, çoğu zaman yanlış sonuçlara varma ihtimalimiz de vardır. Mesela 1923 yılında ancak 50 milyon Dolarlık ihracat yapılabilirken, 2007 yılındaki 100 Milyar Doları aşan ihracat 84 yılda 2.000 kat büyüme ile muazzam bir gelişme gibi izah ederken, ihracatın kendi içindeki dağılımının etkilerini değerlendirmemiş oluruz. Daha da önemlisi izahlar büyük ölçüde izafi değerler taşıdığından aynı zaman dilimi içinde benzer ülkelerin kaydettiği aşamaları karşılaştırarak izaha çalıştığımız hususların hangi anlamları taşıdığı hakkında bir hüküm verebiliriz. Bu karşılaştırmanın kolaylıkla yapılabileceği ve ülkenin dış ticaret yolu ile nasıl büyütülebildiğinin başta Almanya olmak üzere Japonya, Kore ve en son da Çin ile sayısız örneği bulunmaktadır.

Dış ticaretimizin tarihi seyrine biraz daha yakından baktığımızda, belki de geçirmiş olduğu tarihi süreçlerin bir yansıması olarak dış ticaret üzerinde çok fazla durulmadığını, ülkenin uzun süre içine kapanık yaşayıp, tüm enerjisini kendi ayakları üzerinde durmaya ayırdığını da söyleyebiliriz. Yakın zamanlarda, en azından Cumhuriyetin tüm kurumlarının kök saldığı ilk 25-30 yılından sonra da bu içine kapanık siyasette uzun süre ısrar edilmesi anlamlı olmamıştır. Bir yandan, kendi asude dünyamızı var etmeye çalışırken, son 100 yıllık ekonomik arayışlarımız içinde, dış ticaret ve kambiyo rejimleri ile ilgili sayısız düzenlemelerin yapıldığı ve dış ticarette model arayışlarının kesintisiz olarak devam ettiği de bir hakikattir.

Özellikle serbest ekonomi kurallarının tam olarak hakim kılınmaya çalışıldığı 24 Ocak 1980 kararları; ekonomik dönüşüm programı içinde, ihracatın artırılması için yeni arayışların üzerinde en çok durulduğu ve değişik modellerin uygulanmasına teşebbüs edildiği ciddi bir kırılma noktasıdır. 24 Ocak kararlarında; bir teşvik sistemi içinde en önemli destek olarak kabul edilmesi gereken nakdi parasal teşvikler dahi yer almış, mevzuatın içine; dış ticaret sermeye şirketleri, serbest bölgeler, sektörel dış ticaret şirketleri ve yurt dışı organizasyon teşvikleri gibi önemli tedbirler dahil edilmiştir. Uygulanmaya başlanmasını 24 Ocak kararları içindeki tedbirlerin her biri belli ölçüde olumlu sonuçlar doğurmuş olmakla birlikte, istenilen dış ticaret de-

rinliğine ulaşılması temin edilememiştir.

Dışa açık ekonomik büyüme modeli olarak nitelendirilebilecek bu uygulamalarla varılmak istenen yere arzu edilen hızla erişilememiştir.

1990 yılından itibaren aşılan 10 milyar dolarlık psikolojik ihracat eşiği ve 2007 yılından itibaren 100 milyar dolarları aşan büyüklüğü ve 2008 yılında 335 milyar dolara ulaşan dış ticaret haddi ile dış ticretin ekonomik zenginleşmesinin en belirgin tetikleyicisi olan dış ticaret seviyesinin GSMH içindeki payı 2010 yılında % 35'lere dayanmıştır.

Zenginler kulübüne üye olmak olarak nitelendirebileceğimiz Trilyon Dolarlık (kişi başına 15.000 Dolar) GSMH hedefine varabilmek için, şu andaki oranı koruduğumuz varsayımıyla, 2010 ihracat düzeyini en azından ikiye katlayarak 250 milyar Dolara çıkarmamız gerekmektedir. 250 milyar doları bulacak ihracat için 2002-2010 ortalaması olan % 62'lik dış ihracat/ithalat oranı hesap edilirse toplam ithalatın 403 milyar dolarlık seviyeye çıkması icap etmektedir. Bu durumda Dış Ticaret açığı 153 milyar dolara baliğ olacaktır ki; model bulunması gereken sürdürülebilir ekonomik zenginleşme için esas sorun budur.

Yukarıda BRIC olarak nitelendirilen ülkelerin ortak özelliklerine baktığımızda, bu ülkelerin büyük coğrafi alanları kapladıklarını, büyük nüfusa sahip olduklarını, topraklarında maden ve cevher olarak makul ölçüde zenginlik barındırdıklarını, ciddi oranda eğitimli nüfusa sahip olduklarını ve başta gıda olmak üzere birçok açıdan kendilerine yeter olduklarını görmekteyiz. Bu imkânların varlığı yine yukarıda Putin'in işaret ettiği yeni bir kutup oluşturmak için gerek şartlardır.

Ülkemizin zenginler kulübüne girmesi için; BRIC ülkelerinin sahip oldukları imkânlardan en azından bazılarına sahip olmak gerekir ki; bunların başında ülke coğrafyası gelmektedir. Siyasal coğrafya sınırlarımız belli olduğuna göre ülke coğrafyası nasıl büyütülecektir? "Ülke coğrafyasının büyütülmesi, ekonomik coğrafyanın büyütülmesidir." Esasen bu doğrultudaki bir çalışma 1980 yılında başlatılmış ve bu zamana kadar ülke içinde 19 ayrı serbest bölge kurularak ihracat ve ithalatın bir kısmı buradan gerçekleştirilmeye başlamıştır. 2006 yılı sonu itibarıyla 3 milyar Dolarlık ihracat, 1 milyar Dolarlık ithalat gerçekleştirilen serbest bölgelerden 2010 yılı sonu itibarıyla 5 milyar dolarlık ihracat 2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirilebilmiştir. Bu miktar toplam dış ticaretin % 2'sini geçememektedir. Elde edilen bu rakamlara bakarak, serbest bölgelerin oluşturulmasındaki amacın hasıl olmadığı sonucunu rahatlıkla çıkarabiliriz. Ülkemizin gerek tarihini, gerekse coğrafi konumunu dikkate aldığımızda bu miktarların çok daha yukarılarda olması beklenirdi.

Birinci ve ikinci dereceden ihracat hedefi olabilecek başta komşularımız olmak üzere, yakın çevremiz ve tabii ticari ortaklarımız olarak nitelendirebileceğimiz 50 ülkeyi dikkate alarak yapılan bir çalışmada (en büyük ihracat yaptığımız Almanya, İtalya, İngiltere de dahil olmak üzere Avrupa Topluluğu ülkelerini dikkate almaksızın) 2006 yılı sonu itibarıyla bu 50 ülkenin dış ticaretlerinde ithalatın 1.3 trilyon Dolar ve ihracatlarının 1.5 trilyon Dolar olarak yer aldığını, ülkemizin bu 50 ülkeye satabildiği mallarının toplamının 2006 yılı itibarıyla 20 milyar Dolardan az olduğu ve yapmış oldukları ithalat içinde % 2'den daha az bir yer aldığı görülecektir.

Çevremizdeki ülkelerin sahip oldukları iktisadi potansiyelden daha fazla pay alabilmek üzere yapılması gereken pek çok endüstriyel stratejinin yanında, ticaretin ve alış verişin kolay hale getirilmesi, bunun için de malların, sermayenin ve emeğin kolay girip çıkabileceği altyapısı tamamlanmış belli ülkeleri hedef almak üzere, ülkemiz içinde cazibe merkezlerinin oluşturulması gerekmektedir. Bu merkezlerin oluşturulması ülkemizdeki pek çok ezberin değiştirilmesini gerekli kılacaktır. Bunların başında, kuşkusuz Avrupa Topluluğu ezberinin gözden geçirilmesi gelmektedir. Bunları ekonomik ölçekler, eğitim, vergilendirme, yabancı sermaye, haberleşme, ulaştırma, taşımacılık, eğlence ve insan kaynakları konularındaki ezberlerin gözden geçirilmesi izleyecektir. Oluşturulacak cazibe merkezleri serbest şehirler halinde yeniden organize edilecekler, buralarda alınan ve satılan ürünler her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutularak, başta taşımacılık olmak üzere serbest şehirlerin varlığı ve devamlılığı için gerekli her türlü altyapı sağlanacaktır. Bu serbest şehirler yolu ile iktisadi coğrafya büyütülecek ve birinci dercede ulaşılmak istenen hedef olan trilyon dolarlık GSMH ve 250 milyar dolarlık ihracata kolayca ulaşılacaktır. Hükümetin son yıllarda üzerinde önemle durduğu yakın komşularımız ile ticaretin geliştirilmesi ve yakın coğrafyamızda yer alan ülkelere vizesiz giriş ve çıkış kolaylığı getirilmesi bu yolda başlatılcak bir çalışmanın uygulanmasını daha da kolaylaştırmaktadır.

Bir ana plan kapsamında ele alınması gereken serbest şehirler nereleri olabilir? Demiryolu bağlantıları sağlanmış ve liman imkânları ya da limanlara erişimleri kolay olabilecek şehirleri şu şekilde sıralayabiliriz. Kafkaslar Serbest Şehri: Trabzon, Karadeniz Serbest Şehirleri; Samsun, Zonguldak, Endüstriyel Serbest Şehirler: İzmit, Adapazarı Bursa, Kuzey Afrika Serbest Şehirleri: İzmir, Antalya, Akdeniz Ortadoğusu Serbest Şehirleri: Mersin İskenderun ve Adana, İç Ortadoğu Serbest Şehirleri: Gaziantep, Şırnak, Batman, Hakkari, İran Serbest Şehri: Van, Ermenistan- Azerbaycan Serbest Şehri: Kars, Iğdır.

Buraların tümünün finans, moda, kültür, eğlence, eğitim merkezi olarak kuşkusuz İstanbul Serbest Şehri oluşturularak hedefe daha hızlı ulaşılabilir.

"TÜRK LİRASI GÜVENİLİR"

ANKARA A.A.

Devlet Bakanı Ve Başbakan Yardımcısı Babacan:
"TL'nin değeri, TL'nin güvenilirliği herkesin gurur duyması gereken bir konudur. Paranın pul olduğu günleri hiç kimse unutmasın. SSK emeklisi 92 aylık maaşıyla ancak bir araba alıyordu, şu an bu süre 43 aya indi. Bunların hepsi (muhalefetin vaatleri) aynı anda olabilecek projeler değil. Biz vatandaşımızı asla aldatan olmadık, olmayacağız da. Ben açıkça söylüyorum biz asla karşılıksız para basmadık"

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, Türk Lirası'nın değeri ve güvenirliğinin herkesin gurur duyması gereken bir konu olduğunu belirterek, ''Paranın pul olduğu günleri hiç kimse unutmasın" dedi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, TV-8'de katıldığı programda soruları yanıtladı,

Türkiye'deki gelir dağılımını düzeltmek için iktidarları döneminde önemli çalışmalar yaptıklarını anlatan Başbakan Yardımcısı, örneğin son 8,5 yılda maaşı düşük emeklililere daha yüksek oranda zam vererek emekli maaşlarını birbirine yaklaştırmaya çalıştıklarını, bu çerçevede son 8,5 yıllık dönemde emekli ücretlerinin satın alma gücünde oldukça yüksek bir artış olduğunu söyledi.

2002 Aralık ayında en düşük SSK emeklisine bakıldığı zaman 92 aylık maaşın ancak bir araba parası ettiğini, şu anda bu sürenin 43 aya indiğini kaydeden Babacan, ''Yani yaklaşık 3,5 yıllık bir emekli maaşını topladığınızda bir otomobil parası ediyor. Bu bizim aslında sosyal politikalar ne kadar önem verdiğimizi, gelir dağılımını düzeltmek için ne kadar önemli bir çalışma yaptığımızı ortaya koyuyor" dedi.

Hedeflerinin çalışan veya emekli herkesin eşit şartlardan yararlanabileceği bir sistemin kurulması olduğunu anlatan Babacan, tüm çalışanlarla ilgili getirmek istedikleri sistemin CHP tarafından sık sık Anayasa Mahkemesine götürüldüğünü, bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen çok sayıda adım bulunduğunu söyledi.

Babacan, ''Ama biz ne yaptık? Arzu ettiğimiz ideali gerçekleştiremedik, ama (hiç olmazsa adım adım bu haksızlıkları biraz daha önleyelim, farkları biraz daha kapatalım) dedik" diye konuştu.

CHP İntibak Yasasını neden çıkartmasın?" şeklindeki bir soru üzerine Babacan, CHP'nin vaatlerinin maliyetinin kaynağını da açıklaması gerektiğini söyledi.

"BİZ ASLA KARŞILIKSIZ PARA BASMADIK"

Kaynağı belli olmayan bir projenin ancak ya borçlanarak, ya da karşılıksız para basılarak yapılabileceğini ifade eden Ali Babacan, şöyle konuştu:

''(CHP) Açıkladıkları projelerin toplam projelerin toplam maliyetini bugüne kadar alt alta yazıp açıklamış değiller. Bunun kaynağını da açıklamıyorlar. Şimdi kaynağını açıklamazsanız diyecek ki (ben bütçe açığını artıracağım) diyecek, (yurt dışından para alacağım) diyecekler. Yapabileceklerinden değil, bunların hepsini alt alta topladığınızda hepsi aynı anda olabilecek projeler değil. Bir şey söyleyeyim 200 TL'lik bir banknot kağıdı, mürekkebi, baskı maliyeti 10 kuruş ediyor. Yani 10 kuruşluk bir malzeme ile siz 200 TL'lik banknot basıp piyasaya sürebilirsiniz. Eğer bunu karşılıksız yaparsanız ne olur bütün vatandaşın cebindeki paranın değerini düşürmüş olursunuz. Bir yandan intibak dersiniz, bir yandan zam vereceğim dersiniz, bir yandan 600 lira dersiniz. Öbür taraftan da vatandaş elindeki parayla dönüp de alışveriş etmeye çıktığında bir bakar ki aaa her ay fiyatlar artıyor."

DEĞERLİ TL KÖTÜ DEĞİL

Esnaf ziyaretleri sırasında en çok şikayet eden kesimin döviz büroları olduğunu gördüğünü belirten Babacan, ''Döviz bürolarındakiler (artık döviz alan yok bakanım, nasıl olacak bu iş) diyor. Bu kötü bir şey değil, demek herkes TL'ye güveniyor" dedi.

Bugün herkesin TL'ye döndüğünü, TL'nin değeri ve güvenilirliğinden de herkesin gurur duyması gerektiğini ifade eden Babacan, paranın pul olduğu günlerin kimsenin unutmaması gerektiğini söyledi.

Son krizin ardından dolar, avro gibi paralar zikzak çizerken en istikrarlı paranın TL olduğunu kaydeden Babacan, ''Bugün maalesef ABD'de ve Avrupa Merkez Bankası'nda bu ekonomik kriz sebebiyle, artan açıklar nedeniyle karşılıksız para basıyorlar. Biz yapmıyoruz. Onlar (TL neye göre değerli) diyorlar, (Dolara göre, avroya göre değerli diyorlar) değil mi? Bu, neden değersiz karşılıksız bastıkları için değersiz. Çok açık bu. Dolayısıyla bizim asla karşılıksız para basma diye bir uygulamamız yok" diye konuştu.

Asla vatandaşı aldatmadıklarını ve asla karşılıksız para basmadıklarını vurgulayan Babacan, enflasyon üretmenin devletin yaptığı modern bir hırsızlık türü olduğunu bildirdi.

MECLİSE YENİ HALKLA İLİŞKİLER BİNASI

ANKARA (A.A.)

Binanın temeli TBMM Başkanı Şahin, Başbakan Yardımcısı Arınç ve Eski Meclis Başkanı Toptan'ın Katıldığı törenle Atıldı. Sn.Şahin: "Milletimizin bugününü ve geleceğini şekillendirme sorumluluğunu üstlenen milletvekillerimize sunulan her hizmet, aslında onları seçerek buraya gönderen halkın iradesine verilen değerin ifadesidir. Meclisimizin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, fiziki imkanlarının geliştirilmesi, yasama çalışmalarının kalitesini daha da arttıracak ve milletvekillerimizin vatandaşlarla olan bağını daha da güçlendirecek. 2013 yılı başında yeni binamızı milletvekillerinin istifadesine sunabileceğiz"

TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin, "Milletimizin bugününü ve geleceğini şekillendirme sorumluluğunu üstlenen milletvekillerimize sunulan her hizmet, aslında onları seçerek buraya gönderen halkın iradesine verilen değerin ifadesidir" dedi.

Meclisin yeni halkla ilişkiler binasının temeli düzenlenen törenle atıldı. Törene, TBMM Başkanı Şahin, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ile eski Meclis Başkanı ve AK Parti Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan katıldı.

TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin, törende yaptığı konuşmada, yeni yapı kompleksinin Meclisin çalışma imkanlarını artıracağını belirtti. 91. yılını kutlayan Meclisin, milletin sorunlarına çare üreten demokrasinin gelişmesi ve özgürlüklerin kökleşmesi için çalışan yegane kurum olduğuna işaret eden Şahin, "Milletimizin hayatında böylesine yer tutan meclisimizin çağın sunduğu tüm imkanlardan yararlanan, dünya parlamentolarıyla rekabet edebilecek güçlü altyapıya kavuşması hepimizin arzusu olagelmiştir" diye konuştu.

Geçmişten beri Mecliste görev yapan milletvekillerini en büyük şikayetinin fiziki mekanların yetersizliği ve çalışma ortamlarında yaşanan sıkıntılar olduğuna işaret eden Şahin, milletvekillerin gelen ziyaretçilerini ne kadar zor şartlarda ağırladıklarını çok iyi bildiklerini söyledi. Milletvekillerin bir çok bürokrata sunulan çalışma ortamının çok gerisinde mütevazi şartlarda millete karşı hizmet görevini büyük fedakarlıkla yerin getirdiklerini kaydeden Şahin, ancak küçücük odalarda yasama çalışmalarına hazırlık yapabilmesi ve gelen vatandaşları sağlıklı şekilde ağırlamalarının mümkün olmadığını anlattı.

Komisyon mekanlarının yetersizliğinin de yasama çalışmalarını olumsuz etkilediğini ifade eden Şahin, 2004 yılında Başkanlık Divanı kararıyla yeni yapı kompleksinin inşa edilmesi için gerekli çalışmaları dönemin Meclis Başkanı Bülent Arınç'ın başlattığını, ayrıca kendisinden önceki Meclis Başkanı Köksal Toptan'ın da proje için katkı sunduğunu anlattı. Arınç ve Toptan'a çabalarından dolayı teşekkür eden Şahin, şöyle konuştu:

"Aradan geçen zaman içinde Meclisin ihtiyacına cevap verecek en uygun binaların yapılabilmesi için projelerde önemli değişiklikler yapıldı. Meclisin fiziki mekan sorununu büyük ölçüde çözecek olan bu yapı kompleksi, düzenlenen ulusal yarışma sonunda, mimar ve akademisyenlerden oluşan jüri tarafından 41 proje içinden seçilmiştir. Projenin ilk ayağını 2008 yılında hizmete açılan ziyaretçi kabul binası oluşturmaktadır. Projenin ikinci aşaması ise temelini atacağımız yeni yapı kompleksi olacak.

Ülkemizin alanında en yetkin ve tecrübeli kurumu olan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından ihaleye davet edilen 22 firmadan 16'sı katılmıştır.

Büyük titizlikle yürütülen ihale sonucunda inşaatı 108 milyon 933 bin 700 lira bedelle Haşemoğlu firması almıştır. İki yıl içinde bitirilmesi planlanan yeni yapı kompleksinin en önemli bölümünü, bütün milletvekillerimize sekreter ve danışmanlarıyla birlikte kullanabilecekleri 40 metrekarelik çalışma ofisleri oluşturacak. Biraz önce aldığım bilgiye göre, müteahhit arkadaşımız, 2012 yılı sonunda inşaatı teslim edebileceğin bize ifade etmiştir. 2013 yılı başında inşallah bu yeni binamızı, milletvekili arkadaşlarımızın istifadesine sunabileceğiz. Bunu başarabilirsek milletvekilleri daha olumlu, uygun şartlarda millete hizmet verme imkanına kavuşmuş olacak."

Akıllı Bina Olacak

Şahin, yeni binada çeşitli büyüklükte 20 komisyon ve toplantı salonlarının yer alacağını, bu salonlarda yasama faaliyetinin öne önemli bölümünü oluşturan komisyonların rahatça görev yapacağını, ayrıca uluslararası toplantıların yapılacağı bir salonun dışında 550 kişi kapasiteli konferans ve bir basın toplantı salonu ayrıca ziyaretçilerin rahat görüşme yapacağı 4 toplantı kabul salonun da bulunacağını söyledi.

Yazının Devamı 23. Sayfada

PETROL VE İSYAN

Arap Dünyası'ndaki Ayaklanmaların, Enerji Tedariki Açısından Anlamı Nedir?

Edward L. Morse

Siyasi ayaklanmaların Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya yayıldığı bir dönemde, 2011 yılının tıpkı 1971'de olduğu gibi küresel jeopolitik açısından kritik bir yıla dönüşebileceği öngörülüyor. Mevcut protestoların ardındaki birçok etmen (yüksek işsizlik, gelir adaletsizlikleri, özellikle gıda fiyatlarının artması ve yöneticiler arasında jerontokrasi ve kleptokrasinin yükselişe geçmesi, aslında bölgedeki petro-devletlerin ortaya çıkma süreciyle bağlantılı.

1971 yılında Arap dünyasının petrol üreten ülkeleri, kendileri ve Batılı petrol şirketleri ile tüketiciler arasındaki güçler dengesini değiştirmeye çalıştılar. Hem kendisi hem de Cezayir, Irak ve Suudi Arabistan adına müzakere eden Libya, Avrupa'ya gönderilen petrol fiyatını kendilerinin –yabancı şirketlerin değil- belirleyeceğini açıklamıştı. Bunun sonucunda, petrol ticaretinin ana piyasası olan Avrupa'daki fiyatlar bir gecede %35 oranında arttı. Aynı zamanda, OPEC üyesi ülkeler de, petrol şirketleri üzerinden alınan vergileri %50 ve altından %80 düzeyine çıkardı. Libya, aynı zamanda, 1971 yılında BP'nin ülkedeki petrol ayrıcalığını milleştirdi. Aynı şekilde, Cezayir de Fransız şirketi CFP'nin operasyonlarının %51'ini millileştirdi.

Aynı yıl, ABD de Bretton Woods sisteminden çekildi ve altın standardını da kaldırınca doların devalüe olmasına neden oldu. Petrol gelirleri dolar üzerinden fiyatlandırılan OPEC ise, bu durumu, fiyatları artırarak telafi etti. Bu sırada Libya da, 1969 yılında başa geçen Muammer Kaddafi'nin tabiriyle Batı'ya karşı "petrol silahını" kullanmaya başladı. Libya, 1970 yılında günde 3,35 milyon varil üretirken, 1972 yılında bu oran günde 2,25 milyona geriledi. Arap ülkelerinin fiyatları ve geliri artırmak adına petrol ambargosu başlattığı 1973 yılında ise Libya'nın petrol üretimi, günde 1,6 milyona düşürülmüştü. Kısacası, 1971 yılı; yeni bir çağın başlangıcı anlamına geliyordu.

Bu sürecin ardından yaşanan petrol ticareti, son derece çatışmacı bir hal aldı. OPEC ülkeleri birbiri ardı sıra petrol endüstrilerini millileştirdiler; dolayısıyla küresel petrol ticaretinin bütünsel yapısı bozulmaya başladı. Şirketler, petrol için başka arayışlara girmeye başladılar; ancak bu konuda çok başarılı olamadılar. Çünkü artık düşük maliyetli petrol tedarikine kolaylıkla erişemiyorlardı.

Petrol fiyatlandırma işlemi, sıfır toplamlı bir oyuna dönüştü. Fiyatlardaki her artış, tüketiciler aleyhine, üreticiler lehine oldu. Fiyatlardaki her indirim ise, üreticiler aleyhine, tüketiciler lehine oldu. Üreticiler, piyasalara karşı kuşkucu yaklaşmaya başladılar; kendilerine karşı tertiplenecek olası hilelere karşı (örneğin petrolü doğal gaz ve yenilenebilir enerji kaynaklarıyla değiştirmeye yönelik çabalar, gazolin üzerinden alınan tüketici vergileri gibi) daha dikkatli oldular. Ve, aynı üreticiler, yükselen fiyatlardan dolayı kendi üretim düzeylerini değil de spekülatörleri suçlar oldular. Petrol gelirlerine sırtlarını dayayan hükümetler ise, bu kazançları halklarıyla paylaşmak konusunda giderek daha isteksiz bir hal aldılar. Bu durum da, "kaynakların laneti" olarak adlandırılmaya başladı.

Daha sonra, petrol fiyatı neredeyse yirmi yıl boyunca kötü bir seyir izledi. 1981–1985 yılları arasında, petrol fiyatı varil başına 35 dolardan 10 dolara geriledi; ardından 1990'lı yıllarda 20 dolar seviyelerinde istikrar kazandı. 1998 yılında ise, yeniden 10 dolara geriledi. Aynı dönem içinde, OPEC ülkelerinin nüfusları birdenbire çoğaldı: bunda, ortalama ömür ve doğurganlık oranlarının da artması etkili oldu. Petrol gelirlerinin düşmesi ve nüfusun artmasıyla birlikte, kişi başına düşen gelir de azalmaya başladı. Bu sırada hükümetler de ekonomilerini çeşitlendirmek için pek fazla bir şey yapmadılar. Aslında, petrol üreten ülkeler, petrol fiyatlarında çarpıcı bir artış yaşanana dek, ekonomilerini çeşitlendirmek ve sosyal refah harcamalarını artırmak adına pek fazla bir şey yapmadılar. Libya gibi diğer petrol üreticileri, böyle bir girişimde bulunmadılar bile…

Bu umursamazlık, halihazırda süregiden sivil ayaklamaların ardındaki birçok etmeni de doğurdu; özellikle de bölgedeki kesat gelir seviyesi ve işsizlik oranlarını etkiledi. Şimdilerde, ayaklanma dalgasının Arap yarımadası ve Basra körfezindeki diğer petrol zengini bölgelere yayılmasıyla birlikte, petrol konusunda bir kıyametin yaşanması ihtimali artık imkansız değil: böylesi bir senaryo içinde, ülke içindeki bir ayaklanma, sivil arbede ve şiddeti de beraberinde getirecektir. Bunun karşılığında, petrol üretiminde bir azaltım veya tamamen kesinti yaşanacaktır. Gerçek bir kıyamet senaryosu ise, tüm bu olayların Suudi Arabistan gibi büyük petrol üreticisi ülkelerin topraklarında gerçekleşmesi olacaktır.

Bu zamana değin Mısır'da yaşanan ayaklanma, bu ülke kaynaklı veya bu ülke üzerinden yapılan enerji tedariklerinde sınırlı ve yerel bir aksaklığa yol açtı. Mısır, doğalgaz ihracatında mütevazi bir ülke olarak biliniyor. Doğalgaz ihracatı; hem deniz yoluyla yapılan likidite doğalgaz sevkiyatlarıyla, hem de İsrail, Ürdün, Suriye ve Lübnan'la komşu boruhattı üzerinden yapılıyor.

Kuzey Sinai bölgesine Şubat ayı başında yapılan bir saldırı, komşu bölgelere petrol akışını kısa bir sürekliğine aksattı. (Bu patlamanın bir sabotaj mı yoksa bir kaza mı olduğu henüz açık değil) Ancak, daha da önemlisi, ne Süveyş Kanalı (ki küresel ticaretin yüzde dokuzu buradan yapılıyor), ne de Sumed boru hattı (Kızıldeniz'den Akdeniz'e günde yaklaşık 1,5 milyon varil petrol, bu boruhattı üzerinden taşınıyor), bu süreçte herhangi bir aksama yaşamadı.

Libya'da süregelen şiddetin petrol fiyatları üzerinde çok daha önemli bir etkisi bulunuyor. Bu zamana değin, Libya'nın ham petrolünün günde 750.000 varillik bir bölümü kayboldu; Suudi Arabistan, bu petrol tedarikinin hepsini telafi edebileceğini iddia ediyor. Ancak Libya ve Suudi petrolü ikame edilebilir özellikle değil. Libya'nın ham petrolü, yüksek kalitesiyle tanınıyor: bu ülkenin her gün ürettiği 1,5 milyon varil petrolün büyük bölümünün sülfür yoğunluğu düşük (yani "tatlı" bir kokusu var) ve arıtıldığında gazolin ve dizel yakıt gibi yüksek talep gören petrol ürünlerine kolaylıkla dönüşebiliyor. Dünya üzerindeki ham petrolün sadece dörtte biri, benzeri bir kaliteye sahip. Dolayısıyla, Libya'daki ham petrolün kaybedilmesi, bu havuzda yüzde dokuzluk bir azalma anlamına geliyor. Bununla birlikte, Suudi petrolü ağır ve "ekşi"; bu durum da onun Libya'ya karşı mükemmel bir alternatif olmasını engelliyor. Dahası, Libya'nın ihraç piyasası, Akdeniz'de yoğunlaşmış durumda; petrol büyük ölçüde İtalya, Fransa, İspanya, İsviçre ve Almanya'ya gidiyor. Dolayısıyla, çoğu Orta Asya ülkesiyle kıyaslandığında Libya petrolünün kaybedilmesinin etkisi büyük.

Siyasi ayaklanmalar, komşu Cezayir topraklarına da yayıldı. Cezayir'deki ham petrol de, tıpkı Libya'daki gibi hafif ve tatlı. Libya ve Cezayir'in birlikte günlük ürettiği petrol ve doğalgaz miktarı, 2,7 milyon varile yaklaşmış bulunuyor. Bu, son derece anlamlı bir rakam: kıyaslama yapmak gerekirse, hâlihazırda iç çalkantı yaşayan diğer iki enerji üreticisi ülke, günde 2,4 milyon varil petrol tedarik ediyor.

Bahreyn'de de sivil gösteriler yapıldı. Bahreyn, Suudi Arabistan'ın Şii egemenliğindeki doğu eyaletinin (ki burası, Suudi petrol üretimi ve rezervlerinin büyük bölümünün konuşlandığı bir bölge) yakınlarında bulunuyor. Benzer şekilde Umman da kitlesel gösterilerle tanıştı.

Körfez ülkelerindeki siyasi çalkantı olasılığı, Hürmüz Boğazı'ndaki petrol tedarikinin aksayacağına dair endişeleri artırıyor. Hürmüz Boğazı, dünyada deniz yoluyla taşınan petrolün üçte biri günde 30 adet büyük tanker aracılığıyla taşınmasına sahne oluyor. Asya'da tüketilen petrolün %75'inden fazlası, bu güzergah üzerinden ilerliyor.

Suudi Arabistan ile ilgili iki önemli mesele gündemde:

1. Petrol tesislerinin (büyük petrol ve doğalgaz ayırma tesisleri ve transit noktaları da dahil olmak üzere), terörist saldırılardan korunması;

2. Ülkenin, iddia edildiği gibi günde 12,5 milyon varil (yani OPEC kotasının 4,5 milyon varil üzerinde) petrol üretip üretemeyeceği.

Bölgede yakın zamanda yaşanan çalkantıya neden olan tüm içsel etmenler, 2011 yılında bir anda ortadan kalkmayacak. Açıkça görülüyor ki, bölgedeki hiçbir petrol üreticisi ülke, ekonomisini petrolün ötesinde çeşitlendirebilmiş değil. Ucuz enerji, bu rejimlerin meşruiyeti açısından kritik önem arz ediyor; fiyat artışlarını siyasi olarak zorlu hale getiriyor. Bu zamana değin sadece İran ülke içindeki gazolin fiyatlarını artırabilmiştir ve bunun tek nedeni de, rafine kapasitesinin olmayışı ve ABD öncülüğünde gerçekleştirilen gazolin ambargosunun yarattığı sıkıntıdır.

Körfez ülkeleri içindeki petrol üretimi, 2000 yılında günde 4,8 milyon varil iken, 2010 yılına gelindiğinde 7,8 milyon varile yükselmiş bulunuyor. Bu da, ihracat oranlarını sarsıyor ve petrolün asgari fiyatının artmasına neden oluyor. Sonuç olarak, bölgedeki petrole bağımlı olan bu ülkeler, sarsıcı olasılıklarla karşı karşıya kalıyorlar: mevcut aksamalar yüzünden ya yakın dönemde petrol tedarikinde bir kayıp yaşayacaklar, ya da iç tüketimdeki artıştan dolayı uzun vadede petrol tedarikinde bir kayıpla karşılaşacaklar.

Kaynak:
www.foreignaffairs.com/articles/67563/edward-l-morse/oil-and-unrest?page=show

İAÜ TÜRKİYE ARAŞTIRMALARI MERKEZİ BARIŞ YARKADAŞ'I KONUK ETTİ.

SİYASET AKADEMİSİ 'nde, ÜÇÜNCÜ HAFTA: Sn. BARIŞ YARKADAŞ' İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Çarpıcı Konulara Değindi

Siyaset Akademisi 2'de üçüncü hafta Türkiye Araştırmaları Merkezi İstanbul Aydın Üniversitesi Florya yerleşkesi D Blok Turuncu konferans salonunda "Küreselleşmenin Türkiye Siyasetine Yansımaları" başlıklı dersimizde katılımcılarımıza beşinci dersi vermek üzere Genel Yay. Yönetmeni Sn. Barış YARKADAŞ katıldı.

Küreselleşmenin Türkiye siyasetinde ki etkilerinin konuşulduğu dersimizde deneyimli gazeteci Barış YARKADAŞ bu konunun medya ve basın ayağında nasıl geliştiğini, küreselleşen dünya ülkelerinde Türkiye'nin siyasi ve ekonomik olarak nasıl bir yol izlediğine dair bilgi ve deneyimlerini katılımcılarımızla paylaştı. Samimi üslubuyla katılımcılarımızın dikkatini üzerine çeken Sn. YARKADAŞ verdiği çarpıcı örneklerle konuyu zenginleştirdi. Diğer dünya ülkelerinde demokrasinin işleyişi ve demokrasi dayatmalarının doğurduğu sonuçlar hakkında bilgi verdikten sonra globalleşme sürecinde para gücü,Pazar gücü ve internetin önemini vurgulayarak sözlerine son veren konuğumuzun dersinden öne çıkan başlıkları şöyle sıralayabiliriz;

"Küreselleşme bize "dünya artık küçük bir köy ve biz bilgi toplumu haline geldik" buna bize dayatılan bilgilerdir."

"Uluslararası sermaye grupları bize örtülü dil yöntemi ile kabul ettirme politikası uyguladılar."

"Küreselleşmenin yıkıcı etkilerinden kurtulmanın yolu ulusalcı görüşleri barındırmaktır."

"Saddam`ı deviren Amerika demokrasi yapıyoruz, özgürlük getiriyoruz adı altında milyonlarca Müslüman insanı öldürdü."

"Emperyalistler sunu düşünür; 'sınıf kavramını unutturursam o kadar dinsel kavramlar ortaya çıkar`."

"Füze kalkanı meselesi aslında bir radardır ve askeri bir terimdir. "

"Türkiye sürdürülebilir bir ekonomi ile yürütülmüyor"

"Global politikalar internet üzerinden yapılan satışlar okunan haberler İsrail şirketleri tarafından satışa sunuluyor."

"Türkiye yanlış politikalar nedeniyle bebek ölümlerinde 3. sıraya yerleşmiştir"

"Küreselleşmeye karsı dik durmak gerekir fakat Türkiye'nin sermayesini güçlendirmesi gerekiyor."

"Her bir bireyin haklarını savunması küreselleşmenin yıkıcı etkilerini özümsemesi gerekiyor."

Konuşmalarının sonunda İstanbul Aydın Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Başkanı Sn. Banu DALAMAN Sn. Barış YARKADAŞ`a teşekkürlerini iletip plaketini sundular.

İTHAL HAMMADDE VE PETROLE BAĞIMLI **JAPONYA ŞİMDİ NE YAPACAK?**

Turquie Diplomatique

Japonya, bir yandan nükleer enerjiye, bir yandan da petrolünün büyük bölümünü temin ettiği Basra Körfezi'ne bağımlı. Basra Körfezi'nin petrolü olmaz ise Japonya'nın eli kolu bağlanıyor. Japonya'nın ihtiyaç duyduğu miktarda petrolü temin edememesi durumunda, dünyanın üçüncü büyük endüstriyel tesislerinin faaliyetleri sert biçimde yavaşladığında, bu durumun küresel tedarik zinciri üzerindeki etkisi hem çarpıcı hem de karmaşık olacaktır. Japonya, petrol tedarikini güvence altına almak konusunda ABD'ye güveniyordu. ABD'nin böyle bir güvence veremeyeceğinin anlaşılması ise, yaşanan ekonomik krizle paralel siyasi bir krizin de doğmasına yol açtı. Nükleer güç, Japonya'nın hem endüstriyel hem de ulusal güvenlik stratejisi açısından kritik öneme haiz.

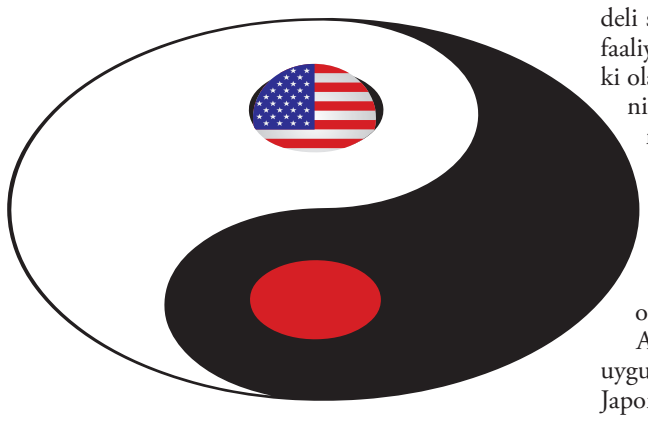

"Televizyondan halka hitap eden Japonya İmparatoru Akihito, halktan morallerinin bozulmamasını ve cesur davranmalarını istedi."

"Basra Körfezi'nin sıradışı bir coğrafyası var."

"Japonya, hammadde ithalatına ve özellikle de petrole bağımlı."

"George Friedman, ABD merkezli Düşünce Kuruluşu Stratfor'un başkanı."

Geçtiğimiz hafta boyunca herkes "enerji" meselesine odaklandı. Basra Körfezi'ndeki ayaklanma, dünyanın geri kalanına petrol sevkıyatlarının aksaması endişesini yeniden su yüzüne çıkardı. Üstüne üstlük, Japonya'da yaşanan deprem, potansiyel olarak yıkıcı etkiler taşıyan bir dizi nükleer reaktörü yerle bir etti. Japonya, bir yandan nükleer enerjiye, bir yandan da petrolünün büyük bölümünü temin ettiği Basra Körfezi'ne bağımlı. Dolayısıyla, Japonya için son derece kötü bir hafta yaşanmış oldu. Bunun tek sebebi, uğradığı aşırı tahribat ve insanların çektiği ıstırap değil, aynı zamanda Japonya'nın coğrafyanın hakikatlerinden kurtulamadığının gözler önüne serilmesiydi.

Japonya, dünyanın üçüncü en büyük ekonomisi; günümüzde Çin'in yakın mesafe peşinden ilerliyor. Aynı zamanda dünyanın üçüncü en büyük endüstriyel ekonomisi olarak, ABD ve Çin'in peşisıra gelişiyor. Japonya'nın sorunu ise; devasa endüstriyel tesisinin, neredeyse tamamen mineral kaynaklardan mahrum bir ülke topraklarında kurulmuş olması… Endüstriyel ürünlerini imal etmek için kullandığı tüm madenleri ve enerjiyi diğer ülkelerden ithal etmek zorunda. Elinde stoklar bulunduruyor; ancak bu stoklar da günün birinde tükendiğinde ve ülkeye yeni ithalat yapılmadığında, Japonya da artık endüstriyel bir güç olmayacak.

Petrol Coğrafyası

Japonya'nın ithal ettiği madenlerin çoğunun farklı kaynakları bulunuyor; dolayısıyla eğer günün birinde bir kaynaktan gelen maden sevkiyatı durur ise, bunları diğer kaynaklardan elde etmesi mümkün. Ancak petrolün coğrafyası, çok daha sınırlı. Japonya'nın hayati ihtiyaç duyduğu petrol miktarına erişebilmek için mümkün olan tek kaynak, Basra Körfezi gibi görünüyor. Japonya'nın bazı ihtiyaçlarının elde edilmesi için başka kaynaklar da bulunuyor; ancak Basra Körfezi'nin petrolü olmaz ise Japonya'nın eli kolu bağlanıyor.

Geçtiğimiz hafta, bunun potansiyel olarak hassas bir kaynak olduğuna tanıklık ettik. Arap Yarımadası'nın batı kıyılarını etkisi altına alan ayaklanmalar ve Suudiler ile İranlılar arasında süregelen gerilimin yanı sıra, İran ile ABD arasındaki gerilim, petrol sevkiyatında aksama olasılığına işaret etti. Basra Körfezi'nin sıradışı bir coğrafyası var. Hürmüz Boğazı aracılığıyla dar bir kanala açılan dar bir suyolundan söz ediyoruz. Bölgedeki herhangi bir kaynaktan gelen sevkiyatın herhangi bir şekilde azalması, Hürmüz Boğazı'nın tamamen kapanmasını bir kenara bırakın, dünya ekonomi üzerinde de derin etkiler bırakacaktır.

Japonya için bu olasılığın anlamı ise, fiyat artışından çok daha büyük olacaktır. Her ne pahasına olursa olsun hayati ihtiyacı petrol miktarını temin edemeyeceği anlamına gelir. Tankerlerin hareketi, liman tesislerinin sınırları ve diğer bölgelere petrol sevkiyatı taahhüdünde bulunulan uzun vadeli sözleşmeler, Japonya'nın endüstriyel tesisinin faaliyetlerini sürdürmesi için gereken petrolü fiziki olarak temin etmesini olanaksız kılar. Daha geniş kapsamdan bakıldığında, rezervlerin tükenmesi ve Japon ekonomisinin çarpıcı biçimde daralması sonucunu doğurur. Ve, şurası açık ki, dünyanın üçüncü büyük endüstriyel tesisinin faaliyetleri sert biçimde yavaşladığında, bu durumun küresel tedarik zinciri üzerindeki etkisi hem çarpıcı hem de karmaşık olacaktır.

Arap ülkeleri, 1973 yılında petrol ambargosu uygulamıştı. Tamamen ithal petrole bağımlı olan Japonya, sadece yüksek fiyatlardan değil, aynı zamanda varlığını idame ettirebilmek için gereken yakıtı elde edemediğinden dolayı bu süreçten oldukça etkilenmişti. Ambargo sadece beş ay sürmüştü; ancak Japonya'nın tabiriyle "petrol şoku" Japonya'nın endüstriyel yeteneğini tehdit etmiş; aslında ne kadar kırılgan bir yapıya sahip olduğunu ona göstermişti.

Japonya, petrol tedarikini güvence altına almak konusunda ABD'ye güveniyordu. ABD'nin böyle bir güvence veremeyeceğinin anlaşılması ise, yaşanan ekonomik krizle paralel siyasi bir krizin de doğmasına yol açtı. Japonların Basra Körfezi'nde olanlara ve bölgede giderek azalan tedarik hatlarının güvenliğine normalin üzerinde bir hassasiyet göstermelerinin bir nedeni de buydu aslında…

Diğer tedariklerinden farklı olarak, Japonya her zaman için petrolünün neredeyse %100'ünü diğer ülkelerden ithal edecek. Tüketimini %90 kadar azaltsa bile, petrolünün yine de %100'lük bölümünü ithal etmiş olacak. Ve, Japon ekonomisi petrole bağımlı olduğu sürece, Basra Körfezi'ndeki olaylar karşısında da kırılganlığını koruyacak.

Japonya, petrol bağımlılığı riskini hafifletmek için, iki alternatif yakıt kullanıyor: Japonya, "deniz kömürü" (seaborne coal) ithalatında dünyada birinci sırada; ayrıca nükleer reaktörlerden elektrik üretiminde de dünyada (ABD ve Fransa'dan sonra) üçüncü sıradaki yerini koruyor. Elektrik üretiminin üçte biri nükleer güç tesislerinden geliyor. Nükleer güç, Japonya'nın hem endüstriyel hem de ulusal güvenlik stratejisi açısından kritik öneme haiz.

Bununla birlikte, Japonya her ne kadar bu şekilde kendi kendine yeter hale gelemediyse de (keza, artık kömür ve nükleer yakıt ithal etmesi gerekiyor); söz konusu kaynaklara erişim için, Avusturya gibi ülkelere bağımlı oldu ve bu ülkelerin de Hürmüz gibi dargeçitleri bulunmuyor.

İşte, Japonya Başbakanı'nın "Japonya'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en kötü kriziyle karşı karşıya olduğu" yönündeki açıklamasını bu bağlamda okumamız gerekiyor. Öncelikle, deprem ve bunun sonucunda Japonya'daki nükleer tesislerin büyük bölümünün zarar görmesi, Japonya'da uzun vadeli bir enerji kıtlığı doğurdu. Bunun yanı sıra, depremin yol açtığı diğer zararlar da bulunuyor. Tüm bunlar, kuşkusuz ekonomiyi de etkileyecek.

Ancak, Basra Körfezi'nde yaşanan son olaylar, 1973 yılında Japonlar için beliren "kabus senaryosu"nu yeniden ortaya çıkarıyor.

Olayların ne yönde gelişeceğine bağlı olarak, Basra Körfezi'nden Japonya'ya petrol sevkiyatı, 1973'ten beri yaşanmadığı kadar geniş çapta tehdit altına girebilir. Birçok nükleer reaktörün başarısızlığa uğramasıyla da birlikte Japon ekonomisi riske girecektir.

Bu yaşananların İkinci Dünya Savaşı ile kıyaslanması bir açıdan mümkün; çünkü o dönem de, bir şekilde "enerji krizi" ile başlamıştı. Japonya Çin'i işgal etti ve (bugünün Endonezyası'nı kontrol altında tutan) Hollanda ve (Hindiçin'i denetim altında bulunduran) Fransa'nın yenilgisinin ardından, Japonya'yı, Fransa ve Hollanda ile anlaşmalara riayet edilip edilmeyeceği konusunda bir endişe sarmıştı. Hindiçin, diğer hammaddelerin yanı sıra Japonya'ya kalay ve lastik sağlamıştı. Hollanda firması East Indies ise, Japonya'ya petrol sağlamıştı. Japonya Hindiçin'i işgal ettiğinde, ABD hem bu ülkeye petrol sevkiyatını kesmiş, hem de East Indies'den petrol satın almaya başlamıştı. Japonlar'ın önünde iki seçenek vardı: ya ekonomileri çökecekti, ya da ABD ile savaşa tutuşacaklardı. Onlar, Pearl Harbor'ı seçtiler…

Ancak, bugün yaşanan durum, temel jeopolitik hakikat dışında, herhangi bir şekilde 1941'de olanlarla kıyaslanamaz. Japonya, hammadde ithalatına ve özellikle de petrole bağımlı.

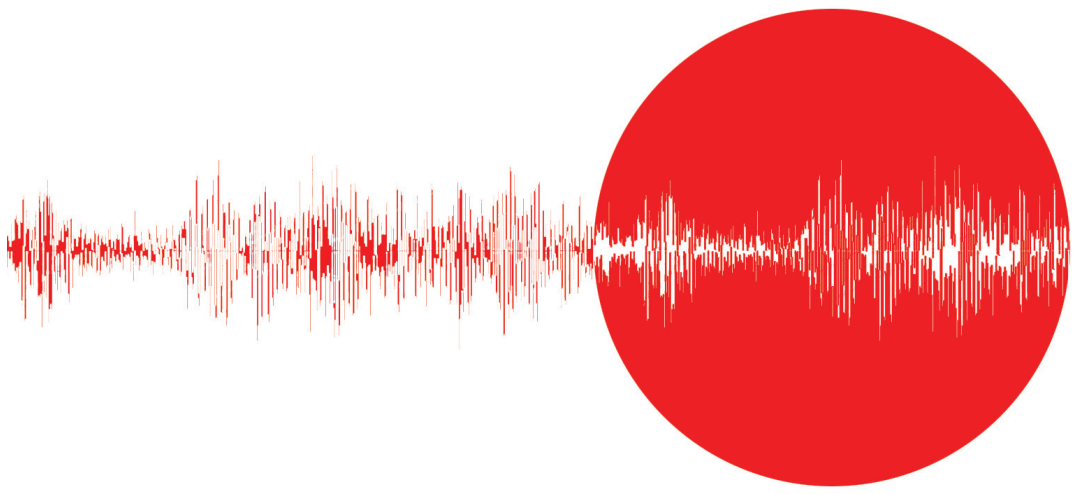

Petrol sevkiyatıyla bağlantılı herhangi bir gelişme, Japonya'da kriz yaratıyor. Petrolün kesintiye uğraması riski, Japonya'yı gerginliğe sürüklüyor. Üstelik, depremde enerji üreten tesislerinin bir bölümünün yerle bir olması da eklendiğinde, Japonya'yı derin bir iç krize sürüklemiş oluyorsunuz. Bununla birlikte, enerjinin Japonya açısından tarihsel anlamını bilmek gerekiyor: Enerjiye dair yanlış hesaplamalar, Japonya'da ulusal bir felakete yol açmıştı ve enerjiye erişim, halen Japonya'da psikolojik ve fiziksel bir dayanak olmayı sürdürüyor.

Japonya'nın Nükleer Güvenlik Ağı

Japonya halen 1990'lı yılların başındaki ekonomik erime sürecinin sonuçlarıyla mücadelesini sürdürüyor. Hızlı büyüme ve düşük sermaye karlılığı oranları, devasa bir mali krize neden olmuştu. Japonlar, iflas ve işsizlik dalgasına neden olacak bir resesyon yaratmak yerine, gündelik istihdam geleneklerini sürdürmeye çalışmışlardı. Bunun için de, faiz oranlarını aşırı düşük tutmak ve az ya da sıfır ekonomik büyümeyi kabul etmek zorunda kalmışlardı. Japonya, bu süreç sonunda hedefine ulaştı; ancak son derece geniş bir borç yükü ve uzun döneme yayılan durgun bir ekonomi pahasına…

Japonlar, ekonomik durgunluk ve tam istihdam ile geçen bir kuşağın ardından kendilerini bekleyen şeylerle yavaş yavaş yüzleşmeye başladılar. Her ne kadar bir kuşağın ekonomik gerçekliğinin kendi kendine devam edemeyeceğini aşağı yukarı kabul etmiş olsalar da, bu konuda henüz net bir yönelim belirlemediler. Japonya'nın karşılaşacağı değişiklikler, yürek burkan cinsten olacak ve en iyi koşullar altında bile, siyasi açıdan idare edilmeleri son derece zor olacak.

Nükleer reaktör tahribatının ne derece yıkıcı olacağı henüz net değil; ancak durum giderek kötüleşiyor. Net olan bir şey var ki; Basra Körfezi'ndeki mevcut durum ve potansiyel kriz, nükleer reaktörlerin kaybı ve giderek artan radyasyon düzeyleri, Japonların ülkelerine olan güvenlerini zedeleyecek. İnsani boyutu bir kenara bırakalım; söz konusu reaktörler, öngörülemeyen bir dünya karşısında Japonya'nın elindeki bir yatırım önlemiydi. Tokyo bu yolla ihtiyacı olan enerjinin üretim yoluyla temininin önemli bir bölümünün denetimini sağlamıştı. Her ne kadar Japonlar halen kömür ve petrol ithal etmek zorunda olsalar da, enerji yapılarının en azından bir bölümü, büyük ölçüde kendi denetimleri ve güvenceleri altındaydı. Japonya'nın nükleer güç sektörünün son derece sağlam olduğu düşünülürdü. 1941'de ABD ile enerji meselesinde savaşa tutuşan ve bunun sonucunda harap olan bir ülke olarak Japonya açısından, bu pek de küçük bir şey sayılmazdı. Japonya, güvenlik ağı elde etmişti.

Nükleer güvenlik ağı, temelde "psikolojik" idi. Bir dizi nükleer reaktörün tahrip olması sadece enerji kısıntısı ve radyasyon korkusu doğurmakla kalmaz; aynı zamanda Japonya'nın başarısının derinlerinde yatan o hakiki kırılganlığı da gündeme getirir.

Japonya, petrolünün kaynağını kontrol etmiyor; kömür ve diğer minerallerin sevkiyatının yapıldığı deniz hatlarını denetleyemiyor; ve nükleer reaktörlerinin ansızın imha edilmeyeceğinin güvencesini veremiyor. Ekonomi ve politika "psikolojik" olduğu sürece, tüm bunlar devasa bir felaket doğuruyor.

Japonya sürekli tehlike altında yaşıyor; hem doğadan hem de jeopolitik kaynaklı bir tehlike bu… Depremle birlikte ülkede gündeme gelen şey ise; Japonya'daki yaşamın ne denli derin ve tehlikeli olduğunu anımsattı. Dünyada Japonya kadar güvensiz bir başka endüstriyel ekonomi tasavvur etmek zor görünüyor. Deprem sonucunda Japonya'nın sırtına birçok ekonomik zorluk yüklenecek; ancak bir diğer önemli sorun ise, siyasi sistemi üzerinde nasıl etkilerin doğacağı noktasında ortaya çıkıyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, Japonya, uluslararası camia tarafından önüne çıkarılan engelleri önleyerek ve ABD ile ilişkisine güvenerek, kırılgan yapısıyla başa çıktı. Zaman zaman ABD'nin öngörülemeyen askeri operasyonları ile bir "garantör"den ziyade bir "tehlike" olduğu noktasında endişeleri doğdu; ancak politikası yine de değişmeksizin aynı kaldı.

Japonya'yı en çok sarsacak olan şey, reaktörlerini yitirmesi değil; daha ziyade nükleer güvenliğini yitirmesi ve ekonomisi üzerine ilave bir yükün binmesi olacak. Buradaki soru ise; siyasi sistemin bu sürece nasıl yanıt vereceğinde yatıyor. Japonya, Basra Körfezi'ndeki sorunlarla başa çıkarken, Amerika'nın liderliğinin peşi sıra gitmeyi kabul edecek mi, yoksa inisiyatifi ele alıp kendi yolunda mı ilerleyecek? Kendine güveni sarsılmış bir Japonya, çok daha temkinli ve hatta daha kırılgan olacağa benziyor. Ancak, bu noktada, Japonya tarihine bakmak ve bazen (ve her zaman öngörülemeyen bir şekilde) Japonya'nın kendini ortaya koymak için "güvensizlik" durumunu bir teşvik unsuru olarak temel aldığını görmek, ilginç olacaktır.

Boyutları veya Japonya'nın dünya görüşüne olası etkileri dikkate alındığında, olağan bir deprem yaşanmadığı fark ediliyor. Deprem, birçok taşın yerinden oynamasına neden oldu. Japonya, nükleer tesisleri ve ABD ile ittifakı aracılığıyla bir güvenlik tedbiri aldığı yönünde kendi kendini ikna etmeye çabaladı. Basra Körfezi'ndeki deprem ve durum dikkate alındığında, bu konuda yeniden bir muhasebe yapılması gerekiyor. Ancak, Japonya da, uzun süredir söz konusu "yeniden muhasebe"den kaçınmış bir ülke… Şimdi karşımızdaki sorun ise şu: depremden kaynaklanan olağandışı kırılganlık hali, Japonya'yı, uzun süredir devam ettirdiği siyasi sistemine dair yeniden bir muhasebe yapmaya itecek kadar güçlü olacak mı, olmayacak mı?

(Stratfor)

AB'NİN İKİLEMİ: AHLAKİ DEĞERLER VE ENERJİ MENFAATLERİ

Jos Boonstra
İspanya merkezli Uluslararası İlişkiler ve. Dış Diyalog Vakfı FRIDE,
Kıdemli Araştırmacı

Avrupa Birliği (AB) ve Orta Asya, giderek bir komşuluk ilişkisine doğru ilerliyorlar. AB'nin 2007 yılında temellerini atmış olduğu Orta Asya Stratejisi aracılığıyla Brüksel ile Orta Asya arasında birçok politika alanındaki ilişkiler ivme kazanıyor. Bu alanların arasında; güvenlik, enerji, ekonomik kalkınma, ticaret, taşımacılık yolları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve eğitim bulunuyor. AB'nin Orta Asya stratejisinin gereğinden çok yayıldığı; bu yüzden de yerel sahipleniciliği giderek güçlendirmek yoluyla bölgeye daha iyi nüfuz etmesi gereğini savunuyoruz. Bölgeye yönelik AB'nin destek fonları son derece sınırlı ve Orta Asya rejimleri de, tüm bu politika alanlarında AB'nin bir etki doğurmasını sağlamaya pek hevesli değil; bu konuya kısıtlayıcı bir perspektiften yaklaşıyorlar.

AB, tüm bu alanların içine, insan hakları, iyi yönetişim ve hukukun üstünlüğü gibi normatif boyutları entegre etmeli. Daha güçlü enerji ve güvenlik ilişkileri, ancak Orta Asya'nın uluslararası insan hakları ve yönetişim vaatlerini daha fazla yerine getirmesi kaydıyla istikrarlı ve müreffeh bir hal alabilir.

DEĞERLERİN ÖN PLANA GETİRİLMESİ

Demokrasi, iyi yönetişim, hukukun üstünlüğü ve insan hakları, siyasi stratejinin yedi önceliğinden birini oluşturuyor. ABD'nin demokratikleşme alanında çok az sayıdaki faaliyetleri, gerek anayasal reformla, gerekse Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'da seçim mevzuatı ve ticari birliklerin gözlemlenmesi ve gelişimine dair projelerde sivil toplum kuruluşlarına verilen destekle ilgilidir. AB ve Orta Asya liderleri, bu zamana değin demokratikleşme konusunu siyasi düzeyde ve düzenli olarak ele almadılar. Bunun tek istisnası, bu sene Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı başkanlığı sırasında birçok demokratik reformu uygulamaya koyan Kazakistan'dır; ancak bu girişimin sonuçları da sınırlı düzeyde kaldı. Otoriter rejimlerin yönettiği diğer bölgelerde olduğu gibi, AB, aktif bir demokrasi teşvik gündemi uygulamıyor. Daha ziyade, vurgusunu, insan hakları, yönetişim ve hukukun üstünlüğü üzerine yapıyor.

Bununla birlikte, "demokrasi üzerine hafif, insan hakları üzerine ağır" vurgu yaklaşımının Kırgızistan'a uygulanmasına gerek yok. AB, bu konudaki Stratejisi'ne dair son gözden geçirmesinde, Kırgızistan'da yaşanan olayların, "bölgenin istikrarı ve refahı açısından; insan hakları, demokratik değerler ve hukukun üstünlüğüne riayet edilmesinin önemini" ortaya koyduğunu ileri sürüyor. Dahası, AB, Nisan ayında Kırgızistan'da yaşanan devrim niteliğindeki değişimi, demokratik reforma yönelik desteği artırmaya yönelik bir fırsat olarak görüyor. Ancak, bu durum, henüz ilave kaynaklarla desteklenmiş değil.

İyi yönetişim, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'daki birçok sivil toplum projesi yoluyla ele alınıyor. Aynı zamanda, EIDHR (Avrupa Demokrasi ve İnsan Hakları Aracı) ve Devlet-Dışı Aktörler/Yerel Mercilerin Gelişimi programıyla destekleniyor. Kırgızistan ve Tacikistan'a sağlanan ikili bütçe desteği, aynı zamanda birçok unsuru da içeriyor. Bununla birlikte, iyi yönetişim, herhangi bir spesifik yaklaşım veya programla ele alınmıyor. Dolayısıyla, örneğin enerji veya ekonomik sektörlerde reform yapılması için projeler geliştirilirken, bu hususun dikkate alınması gerekiyor.

Bu zamana değin daha ziyade insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanına dikkat gösterildi. AB, bu alanları, demokratikleşme ve iyi yönetişimle kıyaslandığında çok daha öncelikli görüyor; keza bu son iki unsuru Orta Asya liderleri pek memnuniyetle karşılamıyorlar. Bu liderler, insan hakları konusunu tartışırken de pek rahat sayılmazlar; ancak yine de bunun, AB'nin normatif yaklaşımının ve Birleşmiş Milletler ile Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü çerçevelerinin temel bir unsuru olduğunu anlıyorlar. Hukukun üstünlüğü ise, Orta Asya'da demokrasiden daha az hassas bir mesele.

İnsan hakları

Orta Asya Stratejisi'nin sonuçlarından biri; yapılandırılmış bir İnsan Hakları Diyalog sürecinin kurulması. Yıllık resmi toplantılar, çoğu zaman sivil toplum seminerleri eşliğinde yapılıyor. Bu süreç üç yıldır devam ediyor ve bu tür seminerler için standart bir yapı bulunuyor; ancak bu yapının gerçekten faydalı olabildiği üç ülke var: Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan. Sivil toplum seminerleri, Türkmenistan'da imkansız, Özbekistan'da da zor bir iş…

AB ve Orta Asyalı ortakları, insan haklarının durumuna ilişkin son gelişmelerin yanı sıra, adli sistem, cezai sistem, sivil hak ve özgürlükler, ilgili uluslararası örgütlerle işbirliği ve AB'nin desteklediği işbirliği projeleri ile münferit endişe konularını ele almak üzere bir araya geliyorlar.

AB temsilcileri, aynı zamanda, bir Orta Asya devletinde düzenlenen resmi toplantılardan bir gün önce insan hakları savunucularıyla bir araya geliyorlar. Bu tür çalışmalar, EIDHR aracılığıyla finanse ediliyor ve AB'nin diğer birçok ülkeye uyguladığı daha geniş kapsamlı normatif yaklaşımının da bir parçasını oluşturuyor.

Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'da, sivil toplum, resmi toplantılar öncesinde yetkililerle, son derece yapıcı bir atmosfer içinde diyalog içine girebiliyorlar; ancak bu toplantılara bizzat iştirak edemiyorlar. Katılımları, sadece diyalogla sınırlı; müzakereyle değil.

Türkmenistan ve Özbekistan'daki durum ise, daha meşakkatli. Dünyadaki en baskıcı devletlerden ikisi olarak, sivil topluma, insan hakları meselelerine müdahil olması için herhangi bir alan bırakmıyorlar. Bu iki ülkeyle resmi düzeyde sürdürülen insan hakları diyalogları, son derece gergin geçiyor. Türkmenistan, bu sürecin önemini azaltmaya çalışırken; onu kapalı kapılar ardında tutmaya özen gösteriyor. Ancak Özbekistan'ın çok daha saldırgan ve proaktif bir yaklaşımı var; diyalogun simetrik olması gerektiği konusunda ısrar ediyor. Aynı zamanda AB'deki insan hakları durumunu da tartışma gündemine almak gerektiğini ileri sürüyor. Bu durum, örneğin, AB'nin birçok azınlığa yaklaşımına dair eleştirileri de gündeme getiriyor.

AB'ye göre, burada güven inşa edilmesi önem taşıyor; ancak bu, zamanla olabilecek bir şey.

Zaten, Haziran ayında yayımlanan Stratejisi'nin uygulama raporunda da bu konuda son derece az bir ilerleme kaydedildiğine dair düşkırıklığını ifade etmişti. AB'nin, insan hakları ve saydamlık unsurlarını ön plana çıkarıp, Orta Asya devletlerinin bu diyalog sürecini sonlandırma riskini önleyerek, bu süreci titizlikle ilerletmesi gerekiyor.

Hukukun üstünlüğü

Hukukun Üstünlüğü Girişimi, Orta Asya stratejisinin bölgesel öncelik taşıyan projelerinden birini teşkil ediyor. Amacı; "istikrar, refah ve insan haklarına saygıyı güçlendirmek amacıyla daha kapsamlı bir stratejinin parçası olarak, yasal sektörde süregelen modernizasyon sürecini desteklemek".

Bu girişim, iki düzeyde işliyor: üst-düzey siyasi diyalog ve spesifik teknik destek programları.

Bölgesel düzeydeki çalışmaların amacı; beş ülkenin de paylaştığı sorunları ele almak. Devlet-spesifik faaliyetler ise, her ülkenin kendi yasal sisteminin farklı gelişim düzeylerine uygun olarak tasarlanıyor.

Hukukun Üstünlüğü Girişimi, Fransa ve Almanya'nın üstlendiği, Komisyon'un ortak finansmanı ve koordinasyonuyla işleyen bir örnek. Bu güç bileşkesi, son derece olumlu; çünkü her iki ülkenin de bu beş ülkede elçilikleri var ve ikili programları artık çok daha etkin şekilde koordine edebiliyorlar.

AB ile üye devletleri arasında sinerji arayışı da, AB'nin dış eylemlerinin etkinliği ve inandırıcılığı açısından önemli. Dahası, AB kuruluşlarının genellikle operasyonel vaatlerinde önemli sorunlarla karşılaştıkları düşünüldüğünde, bu devletlerin diplomatik kapasiteleri, önemli bir katma değer sayılıyor.

Güvenlik ve İstikrar

Orta Asya, bölgenin Rusya, Çin, Afganistan, Pakistan, İran ve Hazar Denizi arasında bir kesişimde bulunmasından dolayı, ulus-aşırı güvenlik sorunlarıyla karşılaşıyor. Bu sorunlar arasında; uyuşturucu ticareti, insan kaçakçılığı, organize suç ve terörizm bulunuyor. Orta Asya, aynı zamanda spesifik bölgesel sorunlarla da karşılaşıyor ve bunlar arasında güç üretimine ve sulamaya yönelik su kaynaklarının kıtlığı da yer alıyor. Ulusal düzeyde, en yoksul Orta Asya cumhuriyetlerinin önünde bir istikrarsızlık tehdidi var ve bu tehdidin nedeni; kötü yönetişim, ekonomik kriz ve etnik gerilimler olarak görülüyor. Bu durum, Kırgızistan'da apaçık bir hal aldı.

Nisan ayında Kırgız hükümetinin alaşağı edilmesi ve Haziran ayında etnik şiddetin başlaması, AB ve uluslararası camianın geneli açısından bir uyandırma çağrısı olarak kabul edildi; ancak gösterilen tepki, son derece yavaş oldu ve aktif bir müdahillik sergilenemedi. Bu zamana değin, sürece en çok müdahil olan taraf, gönderdiği küçük çaplı gözetim misyonuyla, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı oldu. Kırgızistan, Ekim ayındaki barışçıl seçimlerin ardından bir ölçüde istikrara kavuştu; ancak bu durum, geleceğe dair bir güvence sunmuyor. Bu sırada, Tacikistan da istikrarsız bir duruma düştü ve bunun nedeni olarak da, ülkedeki aşırılık yanlıları, Afganistan ile olan sınır ve üç ülkenin (Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan) paylaştığı çok etnili ve kalabalık Fergana Vadisi'nin durumu olarak gösteriliyor.

AB, oluşturduğu Stratejisi'nde, güvenlik ve istikrarın öncelikli hedefi olduğunu söylüyor. Siyasi diyalogdan deste programlarına dek gerçekleştirilen faaliyetlerin büyük bölümü, güvenlik hedefinin bir parçasını teşkil ediyor. Bu faaliyetler bazen doğrudan (sınır kontrolü), bazen de dolaylı (iyi yönetişim programları) şekillerde gerçekleşiyor.

2008 Eylül'ünde, AB Dönem Başkanlığı'nı yürütmekte olan Fransa, düzenlediği Dışişleri Bakanları düzeyindeki bir Güvenlik Forumu'nda; Afganistan, terörist tehditler ve insan kaçakçılığına odaklanmıştı. Bunun ardından, bir yıl sonra İsveç Dönem Başkanlığı sırasında bir Bakanlar Konferansı düzenlendi ve burada da bölgesel güvenlik meseleleri, su, enerji ve ekonomik krizin etkileri masaya yatırıldı. Bu süreç, AB ile Orta Asya devletleri arasında güvenlik meselelerinde düzenli olarak bakanlar düzeyinde bir diyalogun başlatılmasının kıvılcımını yaktı. Bu sırada, AB'nin Özel Temsilcisi Pierre Morel, bölge liderleriyle sürekli ve üst-düzey diyalog sürdürüyor ve büyük oranda güvenlik ve enerji meselelerine odaklanıyor. AB şu konuda haklı: Kapsamlı bir güvenlik ve istikrar yaklaşımı gerekli; ancak bu yaklaşım kapsamında, doğrudan güvenlikle ilgili programlamayı da üstlenmek gerekiyor.

AB'nin güvenlik alanındaki başlıca operasyonel faaliyeti; sınır kontrolü ve uyuşturucuyla mücadeleyle ilgili iki önemli projeden (sırasıyla: BOMCA ve CADAP) oluşuyor. Her iki proje de, AB'nin Orta Asya Stratejisi'nin başlangıcından önce ortaya konmuştu ve Komisyon tarafından yürütülen çok-yıllı projelerden muhtelif idi.

BOMCA Programı (EU Border Management Programme for Central Asia – AB'nin Orta Asya'ya yönelik Sınır Yönetim Programı); sınır-aşırı suç ve uyuşturucu ticaretini, silah ve insan kaçakçılığını önlemek; bir yandan da transit geçişleri ve ticareti kolaylaştırmak amacıyla sınır hizmetlerinin kapasitesini artırmayı hedefliyor. BOMCA'nın başarıları arasında; sınır mevzilerine modern teçhizat sağlamak, sınır noktalarında geniş altyapı projeleri gerçekleştirmek ve yüzlerce yetkiliye eğitim kursu vermek yer alıyor. Program, aynı zamanda, bölgenin en kapalı devletlerini de sürece dahil etmeye çabalıyor. BOMCA'nın kapasitesi ve eğitim bütçesi sınırlı olduğu için, faaliyetlerinin daha fazla yaygınlaştırılması gerekiyor.

BOMCA programı, sınır denetim yardımına yönelik güçlü bir model izlenimi veriyor; ancak AB'nin onu güçlendirmek için çok daha fazla şey yapması gerekiyor. Örneğin, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) gibi diğer sınır yönetim destekçileriyle koordinasyonu iyileştirmeli. Duşanbe'de Mayıs 2009'da kurulan AGİT Sınır Yönetim Koleji, bu sürecin bir ortağı olmalı. Dahası, BOMCA'nın, Afgan sınır polisini ve sınır yetkililerini eğiten uluslararası camia üyeleriyle sinerji kurması gerekiyor.

Bu sınır denetim faaliyetlerinin, uyuşturucuyla mücadele programlarıyla paralel olarak yürütülmesi de lazım. Uyuşturucuyla mücadele alanında destek verilmesi, Orta Asya Uyuşturucu Destek Programı'nın başlıca görevidir. Bu program kapsamında, havaalanlarına ve sınır noktalarına uyuşturucu tespit ekipmanları, yasal destek ve eğitim sağlandı; ayrıca uyuşturucu kokusu alan, özel yetiştirilmiş detektör köpekler de eğitildi.

AB, sınır denetiminin de ötesinde, Orta Asya'da Güvenlik Sektörü Reformu'na da dahil oldu. Bununla birlikte, BOMCA modelinin, Orta Asya'daki güvenlik sektörünün diğer alanlarına aktarılması gerekiyor. AB'nin, entegre sınır yönetim yaklaşımını, siyasi açıdan daha az olup, güvenlik servisleri ve bakanlıkların müdahalesini gerektiren hassas sektörlere uygulaması gerekiyor.

Her ne kadar beş Orta Asya devletinin güçlü başkanlık rejimleri olsa da, siyasi özgürlükler, katılım ve güvenlik sektörü reformuna dair aralarında önemli farklılıklar bulunuyor. Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'da, yönetişim ve hatta demokratikleşme boyutlarına temas eden küçük ölçekli ve AB destekli projelere ilgi olabilir. Her ne kadar bu ülkelerde radikal reform projeleri yürütülemese de, özellikle AB'nin üye devletlerinin desteğini alan, daha küçük çaplı sivil toplum projelerinin uygulanması gerekiyor. Öte yandan, AGİT'in yerel ofislerine spesifik projeler için daha fazla fon aktarımı sağlanması, AB'nin güvenlik sektörü reformuna daha fazla müdahil olmasının önünü açar; AGİT'in yerel düzeydeki bilgisinden yararlanmış olur. Türkmenistan ve Özbekistan'da, AB'nin güvenlik sektörü reformuna katılmasının ve yönetişim alanına destek vermesinin pek bir olanağı yok. Bununla birlikte, AB'nin NATO ile çok daha yakın işbirliğinde olması gerekiyor; çünkü NATO'nun bu ülkelerle pozitif düzeyde diplomatik ve askeri temaslar bulunuyor. AGİT'in Taşkent'teki proje koordinatörü ve Aşkabat'taki merkeziyle işbirliği sağlanması da yararlı olabilir. Bunun için örneğin kamuya açık ortak toplantılar düzenlenebilir.

Enerji Çıkarları

AB ile Orta Asya arasındaki enerji ilişkisi, iki farklı konuya ayrılmalıdır:

1. AB'nin fosil enerjiye ilgisi (öncelikli olarak Türkmenistan ve Kazakistan'dan, daha az bir düzeyde de Özbekistan'dan)

2. Su yönetimi: Kırgızistan ve Tacikistan, su kıtlıklarından muzdarip. Ve bu iki ülke, su kaynaklarını kullanarak hidroelektrik gücü üretme kapasitelerini genişletmeyi planlıyorlar. Kırgızistan ve Tacikistan'ın su kaynaklarına güvenen Kazakistan, Türkmenistan ve özellikle de Özbekistan, geniş çaplı hidroelektrik üretim yapılarının kurulmasının, kendilerini bu iki ülkeye daha da bağımlı hale getirmesinden korkuyorlar. Su yönetimi konusunda Tacikistan ve Özbekistan arasında son yıllarda gerilim yaşanıyor.

Fosil enerji

2004 Bakü Girişimi, AB'nin enerji politikası girişimlerini harita üzerine yerleştirmiş oldu. Girişim sayesinde, Karadeniz, Kafkaslar ve Hazar bölgeleri, çok-taraflı bir politika diyaloğu çerçevesinde bir araya geldiler. AB, özellikle Orta Asya'da Kazakistan ve Türkmenistan ile enerji politikası diyalogu başlattı. Bu zamana değin, söz konusu girişimler, sınırlı düzeydeki teknik projeler ile genel politika diyaloğunun ötesine geçemedi.

Kazak petrol sektörü aşamalı olarak büyüyor ve bu süreçte birçok Avrupalı şirket de yatırımcı olarak müdahil durumdalar. Enerji politikası diyalogunun gündemi, son derece kapsamlı… Tartışma konuları arasında; altyapı, yenilenebilir enerji tedariki, enerji etkinliği ve daha uzun vadede Hazar Denizi üzerinden geçecek olası doğalgaz arzı gibi meseleler yer alıyor.

Kazakistan, petrol ve doğalgaz konusunda birçok ihracat noktasına sahip olmak, Rusya üzerinden geçen güzergahlara bağımlılığını çeşitlendirmek istiyor. Hazar Denizi üzerinden Bakü'ye olan petrol sevkiyatlarını genişletmeyi hedefliyor. Bu tür arz olanaklarının önemi giderek artıyor; ancak bu noktada AB açısından pek de büyük bir politika meselesi bulunmuyor. Kazakistan, ekonomik bir öncelik olarak ihracatlarını çeşitlendiriyor ve bunu çok-katmanlı bir dış politikayla bağlantılandırıyor. Petrol ise, dünya emtia piyasasına özgürce dağıtılmış oluyor.

Buna karşın, Türkmenistan kaynaklı doğalgaz sevkiyatı, AB açısından bir politika tercihi doğuruyor; keza bu arzlar, Güney Enerji Koridoru ve Nabucco boruhattı için önemli bir unsura dönüşebilir. 2008 Nisan'ında, Avrupa Komisyonu ve Türkmen hükümeti, Stratejik Enerji Ortaklığı alanında bir Mutabakat Zaptı imzaladılar. Aşkabat, her yıl 10 bcm doğalgaz rezervinde bulunmayı istediğini ifade etti. Eğer taşımacılık ağları kurulursa, bu oran daha da artabilir.

Avrupa'nın sürece müdahalesi, birçok alanda kusurlu olabilir. Avrupa Yatırım Bankası, Nabucco boruhattına özel bir ilgi gösteriyor; ancak henüz Türkmenistan ile doğrudan bir ilişkiye geçmedi. Avrupa Yeniden İnşa ve Kalkınma Bankası EBRD'nin ise, Türkmenistan ile sınırlı bir ilişkisi var; bunun nedeni ise, bu ülkenin insan hakları sicilinin kötü olması ve ne saydamlık ne de hesap verebilirliğin bulunmaması. Türkmenistan, henüz Madencilik Sanayi Saydamlık Girişimi EITI'nin bir üyesi değil. Bununla birlikte, söz konusu girişim, maden endüstrileri açısından küresel bir saydamlık standardına dönüşüyor. AB'nin Türkmenistan ile enerji ve yönetişim alanında işbirliğine girmesi için, Türkmenistan'ın EITI üyeliğini teşvik etmesi gerekiyor.

Öte yandan, AB'nin ortak ülkelerle ilişkisinin temelini oluşturan ve gerek siyasi, gerekse ticari, ekonomik alanlardaki işbirliğini belirleyen Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması PCA, henüz Aşkabat'la imzalanmadı. Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan ile yürütülen PCA'lara karşın, Avrupa Parlamentosu bu anlaşmanın Türkmenistan ile imzalanmasını engelliyor. Bunun nedeni olarak ise, söz konusu ülkenin insan hakları standartlarını karşılamadaki kötü sicili gösteriliyor. 2009 yılı Nisan ayında gerçekleştirilen yoğun tartışmaların ardından, bu konuda bir ara çözüm olarak, Geçici Ticari Anlaşması imzalanmasına karar verildi.

Öte yandan, Türkmen gazının Avrupa'ya getirilmesi için yapılacak daha çok fazla iş var. AB'nin Haziran 2010 tarihli Strateji İlerleme Raporu'nda, Orta Asya gazının Avrupa'ya taşınması için, Güney Koridoru'nda yatırım olanaklarının artırılması gerektiği belirtiliyordu. AB, ayrıca, bölgeyle anlaşmalarında önceliklerini, çıkar noktalarını ve kendisini kısıtlayan meseleleri daha iyi tanımlaması gerektiğinin ayrımında…

Türkmenistan, kapalı ve izole bir ülke olmayı sürdürüyor. Muhaliflerin ve sivil aktivistlerin uğradığı işkencelerden, hapiste yatanların ailelerine uygulanan kolektif cezalardan ve zoraki hapis angarlarından kaynaklanan insan hakkı ihlalleri giderek artıyor. AB, insan hakları meselelerinde Türkmenistan ile diyalog başlatmayı hedeflemişti ve şu ana dek üç toplantı düzenlendi. "İnsan Hakları Diyalogları" adı altında düzenlenen toplantıların, AB kuruluşları ve üye devletler arasında daha gelişmiş bir eşgüdüm sürecinin parçası olması gerekiyor. AB'nin Türkmenistan'daki görünürlüğünü artırmak için çabalaması gerekiyor.

Su

Bir diğer güvenlik endişesi ise, Kırgızistan ve Tacikistan ile Özbekistan arasında "su yönetimi" konusunda ortaya çıkan gerilim ve potansiyel çatışmadan kaynaklanıyor. Su kaynaklarının üst tarafında bulunan Kırgızistan ve Tacikistan, hidro-elektrik kapasitelerini güçlendirmeyi planlarken, su kaynaklarının alt tarafında bulunan Özbekistan, tarım için yaz döneminde gereken su kaynaklarını yitirmekten korkuyor. Tacikistan, aynı zamanda, dünyanın en yüksek barajı olacak olan Rogun barajını da tamamlamaya çabalarken, Kırgızistan Rusya'nın da finansman desteğiyle Kambarata II barajını inşa ediyor ve bu barajın diğerinden daha büyük olması için çalışıyor. Su sektöründe birçok karmaşık sorun mevcut ve bunların arasında modern yollardan su kullanımı gereksinimi, eski sulama altyapılarının onarılması gibi hususlar bulunuyor.

Kırgızistan ve Tacikistan'daki ciddi su kıtlıklarından dolayı, su kaynaklarının yukarısındaki hidro kapasitenin genişletilmesi gerekiyor. Bunun amacı ise; alt kullanıcıların yaz dönemlerinde yeterince su akışına sahip olması; üst kullanıcıların da suyu kış döneminde güç üretimi için kullanabilmeleri. Bununla birlikte, söz konusu durum, iki üst kullanıcı devlete su üzerinde daha fazla denetim olanağı veriyor; keza bu ülkeler, suyun satılmasını bir "emtia" olarak görüyorlar. Tıpkı petrol ve doğalgaz satarmış gibi…

Geniş çaplı yeni altyapılar kurulması, Afganistan ve hatta Hindistan gibi diğer ülkelere su kaynağı sağlanmasını mümkün kılacaktır. Orta Asya'daki alt-kullanıcılar, bu gelişmelere karşı direnç gösteriyorlar ve yoksul güney komşularına bağımlı olmak istemiyorlar. Özellikle de pamuk üretimine yönelik zirai çalışmalar, halihazırda Özbek ekonomisinin önemli bir bölümünü oluşturuyor ve bu faaliyetler, sulama alanında önemli ölçüde suya bağımlılar.

AB, özellikle Tacikistan konusunda, bu hususta net bir tavır alamıyor. Rogun barajı gibi yeni yapılara verilecek destek, Özbekistan'ın AB'den uzaklaşması anlamına geliyor. AB, belki de bu senaryoda "aracı" rolü üstlenebilir. Yeni hidroelektrik yapılarının geleceği ne olursa olsun, hem Kırgızistan hem de Tacikistan, ilave enerji kaynaklarına gereksinim duyuyorlar. Dolayısıyla, AB'nin güneş ve rüzgar enerjisine yönelik seçenekleri araştırması gerekiyor.

AB, hâlihazırda su meselesine ilişkin olarak iki düzeyde çalışmalarda bulunuyor:

1. Siyasi düzey: İtalya'nın koordinasyonunda diyalog toplantıları düzenleniyor. Düzenli olarak üst-düzey toplantılar gerçekleştiriliyor ve bu yönde yapılar oluşturmak üzere adımlar atılıyor. Orta Asya devletleri arasındaki gergin ilişkilerden dolayı, AB, bu tür mekanizmalardan somut sonuç elde etmede zorluk yaşıyor. AB, Orta Asya'da "tarafsız bir oyuncu" olarak değerlendiriliyor; bu da onun kolaylaştırıcı rolüne uygun düşüyor.

2. Teknik Düzey: Avrupa Komisyonu, Almati'deki delegasyonunun koordinasyonunda birçok proje yürütüyor. Bunlardan bir tanesi ise, Orta Asya'daki su yönetişimi üzerine… Halihazırda daha birçok uluslararası yardım çabası ortaya konuyor ve bunların arasında, Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Almanya, İsviçre gibi kilit aktörler de AB ile birlikte çalışmalarda bulunuyor. Bu örgütlerde çalışan uzmanlar, çalışma grupları altında bir araya gelip, en azından bilgi ve deneyim paylaşımında bulunuyorlar.

AB şunu gayet iyi anlamış durumda: Su yönetimi, salt beş Orta Asya devletine bırakılamayacak denli önemli bir güvenlik meselesidir. AB'nin bölgesel girişiminde Afganistan'ın önemi de büyük; keza bu ülkede benzeri su kıtlıkları ve su yönetişiminde sorunlar yaşanıyor. Afganistan, 2008 yılında, AB ile Orta Asya arasındaki Güvenlik Forumu'na gözlemci olarak katıldı ve bu forumda, su meselesine de özel bir oturum ayrılmıştı. 2010 Haziran'ında yayımlanan strateji uygulama raporunda ise, Afganistan ile Orta Asya arasındaki ilişkilerde, güvenlik meselesine odaklanılması gereği vurgulanmıştı. Bununla birlikte, ne yazık ki şu ana dek bu durum, niyet beyanlarının ötesine geçebilmiş değil. Bunun temel nedeni de; Afganistan'a verilen desteğin, Orta Asya'ya sağlanan destekle bağlantılandırılmamış olması. AB bürokrasisi, orta vadedeki değişikliklere engel okuyor. Komisyon'un bu konuda girişimde bulunması gerekiyor.

Su sektörü, AB'nin enerji, güvenlik ve değerler alanındaki çıkarlarının buluştuğu en somut örnek… Su yönetimi konusunda yaşanan gerilimler, güvenliğin önünde bölgesel bir tehdide dönüştü. AB, hem Orta Asya ülkelerini masa etrafında buluşturmak, hem de diğer uluslararası ortaklarla somut projeler üzerinde çalışmak için Çevre ve Su Girişimi'ni kapsamlı şekilde kullanmalıdır. Birçok projeye "iyi yönetişim" unsurları eklenerek, "değerler" boyutu da gündeme getirilebilir. Su yönetişim projesi, bu anlamda iyi bir başlangıç sayılmalıdır.

SONUÇ

"Orta Asya Stratejisi", AB'nin bölgedeki işbirliğini güçlendirmek ve Birlik'in temel çıkarlarını formüle etmeye başlamak açısından yenilikçi bir belge niteliğinde. Buna ek olarak, bölgesel bir yaklaşım benimsenmesi, AB açısından bir "alameti farika"ya dönüştü. Keza, bu şekilde AB, Balkanlar'daki birçok geçmiş deneyiminden ve Doğu Ortaklığı gibi süregelen girişimlerden yararlanabilir.

Bununla birlikte, AB, yetersiz kaynaklarla çok daha fazla şey yapmak istiyor ve bu zamana değin elde ettiği sonuçlar, sınırlı düzeyde kaldı. Orta Asya'dan önemli oranda bir doğalgaz ithalatı söz konusu değil. Bölge halen son derece istikrarsız ve güvensiz durumda. İnsan hakları konusundaki yükümlülükler de henüz karşılanmadı. Bununla birlikte, son yıllarda benimsenen bölgesel yaklaşım, AB'nin, beş devlete ilişkin ikili önceliklerini formüle etmesine yardımcı oldu.

AB'nin başlangıç noktası olan "bölgesel yaklaşım"ın üzerinde yeniden düşünülmesi gerek. Bu noktada, "çeşitlendirme" kilit önem taşıyor. Bölgesel yaklaşımın, AB'nin bölgedeki temel ekonomik aktörler olan Çin ve Rusya ile ilişkileriyle uyumlaştırılması gerekiyor. Bölgesel yaklaşımın özellikle fosil enerji konusunda Kafkaslar, Karadeniz ve Türkiye ile gerçekleştirilen programlarla giderek daha fazla bağlantılandırılması lazım. Su ile ilgili bölgesel girişimlere Afganistan'ın dahil edilmesi de önem taşıyor. Bölgesel güvenlik yaklaşımının da Afganistan'ı içermesi lazım; çünkü bu ülkeye istikrar getirilememesi, Orta Asya ve özellikle de Tacikistan açısından bir tehdit doğuruyor. ISAF misyonunun önümüzdeki yıllarda etkisinin azalmasıyla birlikte, istikrarsızlığın bölge ülkelerine yayılma riski artacaktır. Kalkınma programlarının, sınır denetim çabalarıyla bağlantılandırılması gerekiyor.

İnsan hakları alanına gelirsek, bu konuda yapıcı bir süreç hem resmi hem de sivil toplum düzeylerinde kuruldu. Ancak, bu durumun daha da geliştirilmesi gerekiyor. Resmi diyaloglar ile sivil toplum seminerleri arasındaki bağlantının güçlendirilmesi ve kaydedilen ilerlemenin denetlenmesi için bir sistemin formüle edilmesi de önem arz ediyor.

Hukukun Üstünlüğü Girişimi'nin daha da geliştirilmesi gerek. Bu konudaki ilerlemenin değerlendirilmesi ve AB'nin bu alanda atacağı adımların netleştirilmesi için bir takım hedefler belirlenebilir. Bölgede açık bir demokratikleşme ve iyi yönetişim gündeminin bulunmamasından dolayı, bu boyut önemli görünüyor.

Ortak güvenlik tehditleriyle mücadele etmede gerçekleştirilen başlıca adım; BOMCA (EU Border Management Programme for Central Asia – AB'nin Orta Asya'ya yönelik Sınır Yönetim Programı) ve CADAP (The Central Asia Drugs Action Programme – Orta Asya Uyuşturucu Eylem Programı)oldu. Bu programlar daha da geliştirilebilir. BOMCA modeli, Orta Asya'da güvenlik sektörünün diğer bölümlerine uygulanabilir ve böylelikle polis ve güvenlik güçlerinin etkinliği ve iyi yönetişimi güçlendirilebilir. Bu süreçte AGİT ve NATO ile işbirliği içinde olunması önemlidir.

Enerji politikası alanında, AB, Kazakistan ve Türkmenistan ile enerji diyalogları yürütüyor. AB'nin Türkmenistan ile gerçekleştirdiği Mutabakat Zaptı'nda, doğalgaz satın alımı unsuru yer alıyor ve bu madde, AB'nin Kafkas-ötesi bir bağlantı yoluyla doğalgaz arzını çeşitlendirmek üzere tasarlanmış Güney Koridoru kavramına uygun düşüyor. AB'nin EITI'ye enerji politikası diyalogları ve operasyonel projelerde destek vermesi gerekiyor. Bu durum, AB'in enerji programlarında iyi yönetişim boyutlarının entegre olduğunu gösterir.

AB, su konusunda teknik diyalogdan siyasi diyaloga dek birçok girişime müdahil oluyor. AB'nin Orta Asya'da yeni bir aktör olması ve görece olarak tarafsız olarak kabul edilmesinden dolayı, Orta Asya cumhuriyetlerini masa başına toplamak için çabalarını yoğunlaştırmalı. Aynı zamanda, başlıca yardım sağlayıcılar arasındaki çabaların koordinasyonuna da yardım eli uzatmalı. Aynı şekilde, iyi yönetişimin AB'nin finansa ettiği ulusal projelerde bir öncelik olması gerekiyor.

Önümüzdeki yıllarda Strateji'nin daha da geliştirilmesi ve bu kapsamda AB'nin çıkarlarını, araçlarını, sorunlarını daha net şekilde belirlemesi gerekiyor. AB, yedi öncelikten her birinde başlıca çıkarlarını belirlemeli; enerji, güvenlik, değerler, ekonomik kalkınma, ticaret, eğitim gibi öncelikli olanlara odaklanmalıdır.

AB'nin değerler politikasını, güvenlik ve enerji meselelerine daha fazla entegre etmesi gerekiyor. Daha da önemlisi, AB'nin Orta Asya halkına erişmesi ve üst-düzey toplantıların ötesine geçmesi lazım. Geçtiğimiz yıllarda birçok yeni proje geliştirildi ve bu projelerin, sivil toplumu sürece daha fazla müdahil hale getirmesi ve yerel aidiyeti sağlaması mümkün.

Strateji'nin yedinci ve son önceliği olan "kültürler-arası diyalog ve insanlar arası temas" boyutu bu zamana değin yeterince ele alınmadı; bu konuda toplantılar veya projeler düzenlenmedi. AB desteğiyle gerçekleştirilecek düzenli sivil toplum toplantıları, Avrupalıları ve Orta Asyalıları bir araya getirebilir. Bu süreç iyi idare edilirse, maliyeti de sınırlı olacaktır. Böylelikle, önümüzdeki yıllarda Orta Asya'ya erişim olanakları artacaktır.

AB, Orta Asya'ya yönelik politikasında ivmeyi kaybetme riskiyle karşı karşıya. Şimdilerde birçok yapının uygulamaya konduğu ve artık dikkatin diğer küresel meselelere çevrildiği bir ortamda, bu Strateji'nin uygulanması ikinci plana itilebilir. Bu durum, Avrupa'nın son üç yılda yaptığı yatırımların yararlarını görmesini engelleyebilir. AB'nin bölgeye yönelik siyasi stratejisi ve desteğinde sürekli bir ilerleme kaydetmesi gerekiyor ve AB artık bu noktaya odaklanmalıdır.

Raporun tam metnine, http://www.edc2020.eu/fileadmin/publications/EDC_2020_Working_paper_No_9_The_EU%E2%80%99s_Interests_in_Central_Asia_v2.pdf linkinden erişebilirsiniz.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ 2003

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

7. İLETİŞİM ÖDÜLLERİ

SAHİPLERİNİ BULDU!

AKEV ONUR ÖDÜLÜ : NEJAT UYGUR
AKEV ONUR ÖDÜLÜ : ZEKİ ALASYA
AKEV ONUR ÖDÜLÜ : NEBAHAT ÇEHRE
AKEV ONUR ÖDÜLÜ : AHMET ÖZHAN
AKEV ONUR ÖDÜLÜ : ERCÜMENT BALAKOĞLU
SOSYAL SORUMLULUK PROJESİ : ÇOCUKLAR GÜLSÜN DİYE (GÜLBEN ERGEN)
EN İYİ ANCHORMAN : UĞUR DÜNDAR
EN İYİ KÖŞE YAZARI : YILMAZ ÖZDİL
EN İYİ KADIN SPİKER : NAZLI TOLGA
EN İYİ TV ELEŞTİRMENİ : YÜKSEL AYTUĞ
EN İYİ ERKEK OYUNCU : ERKAN PETEKKAYA
EN İYİ KADIN OYUNCU : MELTEM CUMBUL
EN İYİ TALK SHOW PROGRAMI : DİSKO KRALI (OKAN BAYÜLGEN)
EN İYİ SABAH HABER PROGRAMI : FATİH PORTAKAL İLE ÇALAR SAAT
EN İYİ SOHBET PROGRAMI : SABA TÜMER İLE BU GECE
EN İYİ GÜNDÜZ KUŞAĞI PROGRAMI : DERYANIN DÜNYASI
EN İYİ EĞLENCE PROGRAMI : HAYRETTİN
EN İYİ TV DİZİSİ : ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ
EN İYİ POLİSİYE DİZİ: ARKA SOKAKLAR
EN İYİ SITCOM DİZİSİ : YAHŞİ CAZİBE
EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN ERKEK OYUNCU : BURAK ÖZÇİVİT
EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN KADIN OYUNCU : GÖRKEM YELTAN

NTV : EN İYİ HABER KANALI
NTV SPOR : EN İYİ SPOR KANALI
5N1K : EN İYİ HABER PROGRAMI
YENİLSEN DE YENSEN DE : EN İYİ TARAFTAR PROGRAMI
FİNANSCAFE : EN İYİ EKONOMİ PROGRAMI
YORUM FARKI : EN İYİ TARTIŞMA PROGRAMI
CUMARTESİ SÜRPRİZİ : EN İYİ MAGAZİN PROGRAMI
OYLUM TALU İLE BURASI HAFTASONU : EN İYİ HAFTASONU PROGRAMI
TELEGOL : EN İYİ SPOR PROGRAMI
DOKTORUM : EN İYİ SAĞLIK PROGRAMI
RADİKAL : EN İYİ GAZETE
SERKAN ÇAĞRI : EN İYİ MÜZİK ADAMI
BEST FM : EN İYİ RADYO KANALI
BEST FM (CEYHUN YILMAZ) : EN İYİ RADYO PROGRAMI
POWER TÜRK : EN İYİ MÜZİK KANALI
KAYGAN ZEMİN : EN İYİ TİYATRO OYUNU
TOPRAK SERGEN : EN İYİ SESLENDİRME
MEHMET TURGUT : EN İYİ FOTOĞRAFÇI
OSMAN TERKAN : EN İYİ MUHABİR
PENGUEN : MİZAH DERGİSİ
HAFTASONU : EN İYİ MAGAZİN DERGİSİ
TNT : EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN TV KANALI

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ'NİN 14.000 ÖĞRENCİSİ,
MEDYA VE SANAT DÜNYASININ YILDIZLARINI BELİRLEDİ.

AKEV ONUR ÖDÜLÜ
ZEKİ ALASYA

AKEV ONUR ÖDÜLÜ AHMET ÖZHAN

EN İYİ TV DİZİSİ
ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ
EN İYİ OYUNCU
ERKAN PETEKKAYA

EN İYİ SPOR PROGRAMI
TELEGOL

EN İYİ KOMEDİ PROGRAMI
KOMEDİ DÜKKANI

EN İYİ RADYO PROGRAMI
BEST FM(CEYHUN YILMAZ)

EN İYİ EKONOMİ PROGRAMI
FİNANSCAFE

EN İYİ SPOR KANALI
NTVSPOR

SOSYAL SORUMLULUK PROJESİ
ÇOCUKLAR GÜLSÜN DİYE

EN İYİ POLİSİYE DİZİ
ARKA SOKAKLAR

EN İYİ ANCHORMAN
UĞUR DÜNDAR

AKEV ONUR ÖDÜLÜ
ERCÜMENT BALAKOĞLU

EN İYİ TV ELEŞTİRMENİ
YÜKSEL AYTUĞ

EN İYİ MAGAZİN PROGRAMI
CUMARTESİ SÜPRİZİ

EN İYİ SOHBET PROGRAMI
SABA TÜMER İLE BU GECE

EN İYİ EĞLENCE PROGRAMI
HAYRETTİN

EN İYİ FOTOĞRAFÇI
MEHMET TURGUT

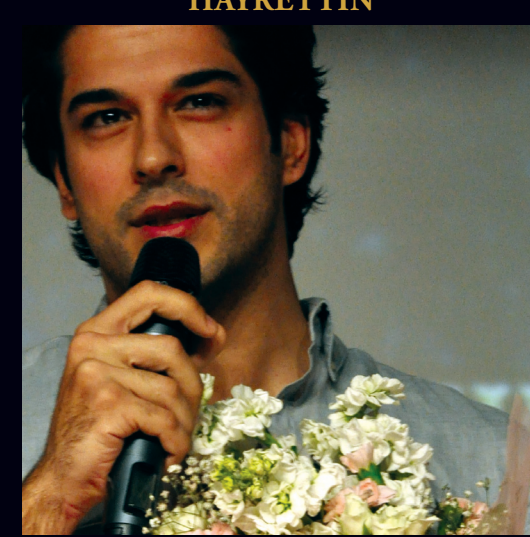

EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN ERKEK
OYUNCU BURAK ÖZÇİVİT

EN İYİ HAFTASONU PROGRAMI
OYLUM TALU İLE BURASI HAFTASONU

3. Sayfadan Devam

ORTA AVRUPA ÜLKELERİNİN ENERJİ STRATEJİSİ VE AB

Halihazırda, Orta Avrupa ülkelerinde planlama aşamasında olan 8 nükleer tesis bulunuyor; 5 tanesinin de, yakın coğrafyalardaki ülkelerde kurulması düşünülüyor.

Nükleer tesis inşasının hızlı bir şekilde yaygınlaştırılması ise, tesis inşası ve operasyonlarıyla ilintili bir dizi alanda güçlü bir imalat sektörü yaratılmasına ve nükleer endüstriyi yaygınlaştırıp işletme potansiyeline sahip yetenekli işçilerin mevcudiyetine bağlıdır. Ancak, nükleer tesis inşasına dair bölgesel bir yaklaşım ve bu yaklaşımın yanında uygun sözleşmesel ve/veya düzenleyici planlar, fiziksel olarak söz konusu planlara sahip olmayan ülkeler için bile enerji güvenliğini sağlayabilir. Benzer şekilde, bu durum, Orta Avrupa ülkeleri için uygun bir bölgesel stratejinin önemini vurgular.

Enerji etkinliği:

Son yirmi yıldır, Orta Avrupa, daha az enerji harcama ve CO2 emisyonlarını kısma anlamında başarı gösterdi. Bu, Avrupa bağlamında da genel bir eğilim oldu. Öyle ki, 1973 yılından beri süregelen iyileştirilmiş enerji etkinliğinden elde edilen kazançlar olmaksızın, OECD Avrupa ülkelerinin enerji kullanımı bunun %61 oranında daha yüksek olurdu.

Orta Avrupa bölgesi genelinde, elektrik gücünde enerji etkinliği endüstri alanında yüksek olsa da, konutlarda daha mütevazi düzeyde kalmıştır. Bu eğilim, özellikle yeni üye ülkelerde daha belirgindir; keza bu ülkelerde, endüstriyel yapı, eski ve etkinliğini yitirmiş endüstriyel tesislerden feragat edilmesi ve daha etkin teçhizat ve uygulamayı beraberinde getiren uluslararası şirketlerin varlığıyla değişmiştir.

Enerji etkinliği kazanımları konusunda en büyük potansiyeli konut sektörü barındırır; keza söz konusu sektör, on yıllar öncesinden, enerji kullanımına dair herhangi bir öncelik içermeksizin konut yapımlarını gerçekleştirmiştir. Orta Avrupa bölgesi bu alanda kendini geliştirebilir.

Bölgede daha şimdiden bazı adımlar atılmıştır: Çek Cumhuriyeti'nin Eko-Energy ismini verdiği programın amacı; üretimleri için gereken enerji taleplerini azaltmaları yönünde girişimcileri teşvik etmektir. Polonya'da ise Termal Modernleştirme Fonu bulunur. Macaristan, Enerji Etkinliği Garanti Programı denen bir program aracılığıyla bazı teşvikler sağlar. Bununla birlikte, konut sektörüne odaklanmış olan daha etkin programlar, AB'den önemli düzeylerde finansman elde edebilir ve bu şekilde, AB çapında hedeflenen %20'lik seragazı emisyon azaltımı hedefine bölgesel temelde önemli bir katkı sağlayabilirler. Bölge açısından, bu hedefi gerçekleştirmek üzere enerji etkinliği hedeflerine odaklanmak son derece önemlidir; keza bölgede, yenilenebilir enerji kaynaklarını ekonomik açıdan fizibıl hale getirmek üzere gereken güneş veya rüzgar enerjisi kaynağı bulunmuyor.

Yenilenebilir Enerjiler:

Yenilenebilir enerji tedariklerinin geliştirilmesinin bölge açısından sınırlı bir potansiyeli bulunuyor ve bölgedeki doğal kaynakların düzeyine ve ilgili ülkenin yenilenebilir enerjileri desteklemeye dönük politikaları uygulamasına bağlı bulunuyor.

Bölge, AB'nin 20/20/20 hedeflerini (yani; seragazlarının %20 oranında azaltımı, yenilenebilir enerji kaynaklarının tüm AB içindeki payının %20'ye yükseltilmesi, enerji verimliliğinin %20 oranında artırılması (Editör Notu), ekonomik eylem planları olmaksızın desteklenmesi zor olan bir dizi siyasi hedef olarak görüyor.

Orta Avrupa ülkeleri arasında zengin su potansiyeline sahip olan Slovakya gibi ülkelerin yenilenebilir enerji üretim hedeflerinde çıta daha yükseğe yerleştirilirken; Macaristan gibi ülkeler daha pahalı teknolojilere (rüzgar ve biyo-kütle gibi) bağımlı kalıyorlar.

Bununla birlikte, genel itibariyle, rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynakların kullanımında sağlanan kayda değer artış, bölge dışından bağlantılar kurulmasını (örneğin, Kuzey Denizi'ndeki rüzgar şebekesiyle bağlantılandırmak veya Kuzey Afrika'daki güneş gücü potansiyeline başvurmak) gerektiriyor.

Kömür:

Orta ve Doğu Avrupa'daki birçok ülkenin ki, aralarında Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan da dahil, önemli miktarda kömür rezervi bulunuyor. Kömür üretimi, Orta Avrupa ülkelerindeki toplam elektrik üretim kapasitesinin %30'una karşılık gelen enerjiyi sağlıyor. Bölgedeki bazı ülkelerde (Polonya ve Çek Cumhuriyeti dahil), kömür, halen elektrik gücü üretiminin temel enerji kaynağı olmayı sürdürüyor. Örneğin, Polonya'da üretilen toplam elektriğin %90'ından fazlası kömürden sağlanıyor.

Bu ülkeler açısından, kömürün önemli boyutlarda kullanımının sürdürülmesi, muhtemelen orta vadede devam edecek bir eğilimdir. Bunun ardında yatan diğer gerekçeler ise; mevcut pazar düzenlemeleri, istihdam olanakları, maliyetler ve jeopolitik endişelerdir.

Kömür, elbette önemli çevresel ve iklimsel sorunlar doğurur. Kömürle çalışan güç tesislerinin Orta Avrupa bölgesinin güç üretim yapısında önemli bir rol üstlenmeye devam edeceğinden ötürü, bölge, CO2 emisyonlarını azaltacak temiz kömür teknolojileri benimsemelidir. Her ne kadar yüksek maliyetler gerektirse de, halihazırda temiz yakma teknolojileri bölgede kullanılıyor. Öte yandan, kömür kullanımının devam ettiği şartlar altında AB'nin iklim hedeflerine tam olarak erişmek için karbon yakalama ve depolama gibi teknikler kullanılmalıdır. Ancak, şimdilik bu konuda sınırlı pazar çözümleri bulunuyor. Dolayısıyla, kömüre bağımlılıklarını sürdürecek olan ülkelerin, AB'nin hedeflerini karşılamak için nükleer güç ve enerji etkinliği gibi diğer çabalara başvurmaları gerekecektir.

SONUÇ

Orta Avrupa ülkeleri açısından enerji güvenliği; önemli ekonomik ve jeopolitik sonuçlar barındıran, ancak yüksek etki ve manivela gücü bulunan bir konu olarak nitelendirilebilir. Bölge ülkeleri arasında ve AB'nin enerji-iklim hedefleriyle uyumlu bir eşgüdümlü politika oluşturan bölgesel bir yaklaşım, bu etkiyi doğurmak üzere başvurulacak en etkin yol olacaktır. Önümüzdeki 12 aylık dönemde AB'nin Dönem Başkanlığı'nı üstlenecek olan Macaristan ve Polonya, bu konudaki gündemi şekillendirecek bir konumda olacaklardır. Buna ek olarak, bölgenin en önemli komşusu olan Almanya, bu çabalarında bölge ülkelerine yardım etme konusunda önemli bir rol üstlenecektir. ABD de, uygun teknik ve siyasi destek aracılığıyla, bu yöndeki hedefleri destekleyebilir.

Kaynak: http://www.acus.org/publication/central-europe-and-geopolitics-energy

** Franklin D. Kramer, Atlantik Konseyi Yönetim Kurulu'nun Başkan yardımcısı ve Atlantik Konseyi Stratejik Danışmanlar Grubu üyesidir. Kendisi, Clinton yönetimi sırasında Uluslararası Güvenlik Meselelerine yönelik Savunma Bakanı yardımcılığında bulunmuştur. John R. Lyman, petrol ve doğalgaz endüstrisinde 28 yıllık bir deneyim eşliğinde, ABD'nin Enerji ve Çevre Programı'nın Direktörlüğü'nü yürütmektedir. Mihaela C. Carstei ise, aynı programda Direktör yardımcısıdır.*

NÜKLEER FİZİKÇİDEN BAŞBAKAN'A:

"NÜKLEER PLANINIZI REFERANDUMA GÖTÜRÜN"

İstanbul A.A.

İstanbul Aydın Üniversitesi Bilim Kurulu Üyesi ve Nükleer Fizikçi Prof. Dr. Hayrettin Kılıç, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Akkuyu başta olmak üzere Türkiye'nin bazı illerine kurulması planlanan nükleer santral projesi ile ilgili planlarını referanduma götürmesini istedi. Türkiye'nin nükleer santral kurulması konusunda geri kaldığına inanmadığını belirten Kılıç, Amerika'da son 30 yıldır nükleer santral yapılmadığını anlattı.

Dünya Japonya'daki tsunami ve deprem felaketinin ardından Fukuşima'daki nükleer santralde yaşanan patlamaların ardından meydana gelebilecek riskleri konuşuyor. Japonya nükleer sızıntıyı kapatmak için Amerika'dan yardım istedi ve beton pompalama yöntemiyle radyoaktif maddelerin atmosfere yükselmesinin önüne geçilmeye çalışılıyor. Bir taraftan da radyoaktif maddelerin bulutlar aracılığıyla dünyanın değişik ülkelerine ulaşacağı öne sürülüyor. Türkiye tam da nükleer felaketin konuşulduğu bugünlerde Akkuyu'da kurulacak nükleer santral konusunda hazırlıklarını sürdürüyor.

Nükleer Fizikçi Prof. Dr Hayrettin Kılıç, Türkiye'nin bu anlaşmadan hiçbir çıkarının olmadığını bu hatta bu ihalenin pahalıya mal olduğunu savunuyor. Başbakan'ın nükleer santrallerle ilgili planlarını referanduma götürmesi gerektiğini belirten Kılıç, Başbakan Erdoğan'ın nükleer santrallerin kurulmasına dönük eleştiriler karşısında "Televizyonda da radyasyon var izlemeyecek miyiz?" şeklindeki karşılaştırmasını doğru bulmadığını ifade etti ve ekledi: "Bir nükleer santralin çalıştığı sırada ortaya çıkan radyoaktif elementlerle, televizyondan aldığımız elektromanyetik radyasyon aynı değil. Bu karşılaştırma yanlış."

Amerika'da nükleer santral sayısının 104 olduğunu ifade eden Kılıç, "Son 30 yılda Amerika'da nükleer santral yapılmamıştır. Nükleer santraller soğuk savaşın başında hem Amerika'da hem Sovyetlerde büyük bir hızla inşa edilmeye başlandı, örneğin Amerika'da 60, 70'li yıllarda üç senede bir nükleer santral yapılıyordu. 1960'lardan soğuk savaşın sonuna kadar baktığınız yıllarda nükleer santrallerin sayısı 450'ye ulaşmış, buna paralel olarak da nükleer başlıklı silahların sayısı 75 bine ulaşmış." diye konuştu.

Nükleer enerji tercihinden uzaklaşılmasının sebebini maliyet ve inşasının uzun olması diye açıklayan Kılıç, Japonya'da yaşanan felaket ile ilgili bazı noktalara dikkat çekti. Japonya'daki nükleer reaktörlerde yaşanan patlamanın Çernobil'den daha büyük bir tehlike ortaya çıkardığını belirten Kılıç, "Japonya'daki son durum 4 tane reaktörün üçü yarı erimiş vaziyette. Dördüncüsünde erimeyi durduramıyorlar. Bunun üstüne diğer nükleer kazalardan farkı bu komplekste bulunan atık havuzlarındaki suyun soğutma suyunun iflasıyla nükleer reaktörlere ek olarak bu soğutma havuzlarındaki 370 ton atık yakıtın üstü şuanda açık. Bunlarda atmosfere radyoaktif gazlar elementler salıyorlar. Bu sebeple bu Japonya'daki felaketin gösterilen mazeretler 'tsunami dalga boyları 6 metre değil de 7 metre oldu, bu santrallerin dizaynında 8 derecelik deprem 9 derece çıktı, bu santraller eskiydi' bunlar mazeret değil. Hangi tip santral olursa olsun yeni ister 5. nesil ister 4. nesil soğutma sistemi iflas ettiği zaman o nükleer santral erimeye mahkumdur. Bir nükleer santralin normal çalışma sırasında denizden çekip 25 dakika santralin içindeki bütün soğutma sisteminden geçtikten sonra denize bıraktığı 1 milyarlık bir suyu o soğutma sistemi iflas ederse siz taşıma su ile soğutamazsınız. Helikopterlerle ve yardımcı soğutma sistemleriyle imkanı yok. Onun için de iki haftadır soğutulamıyor. En son çare olarak da üstünün kapatılması planlanıyor." ifadelerini kullandı.

Japonya'daki nükleer sızıntının küresel anlamda olumsuz etkilerinin önümüzdeki üç ayda anlaşılabileceğini söyleyen Kılıç, "Türkiye'de eminim ki yetkililer gerekli ölçümleri yapıyor. Türkiye'deki vatandaşların anlayabileceği bir şekilde olayın üstüne gidiyorlar. Eğer normal bir seviyenin üzerinde bir ölçüm varsa gerekli önlemlerin alınacağına inanıyorum. Bu besin zincirine mi karışma ihtimali var, dışarıya çıktığınız zaman solunumunuza mı karışma ihtimali var?" diye konuştu.

2. Sayfadan Devam

YENİ PARA SİSTEMİ ARAYIŞI

"Son 40 yılın finans kapitalizmi istikrarsız döviz kurlarının, tutarsız faiz oranlarının, bir inip, bir çıkan borsa endekslerinin ve son derece değişken hammadde fiyatlarının müsebbibidir. Bu durum spekülasyona davetiye çıkarıyor, spekülasyon fiyat istikrarını bozuyor ve şirketler de bu yüzden reel yatırımlarını azaltıp talihini spekülasyonla deniyor."

Spekülasyon Karşılıksız Parayı Katlıyor

Böylece dünya para sistemi reel değerlerden soyutlanmış oluyordu. Dünya ekonomisi artık genel geçer bir değer kıstasından mahrumdu. Para ancak özel bankaların açtığı kredilerle yaratılabiliyordu ve bu maddi karşılığı olmayan paraydı. Bilgisayar teknolojisi sayesinde sanal para elektrik hızıyla dünyayı dolaşıyor, spekülatif döviz ticareti astronomik boyutlara varıyordu. Günümüzde mal ve hizmet mübadelesi döviz ticaretinin sadece yüzde beşini karşılıyor. Döviz alım satımlarının yüzde 95'i spekülatif amaçla yapılıyor. Böyle bir manzara karşısında 1950'lere dönmek daha iyi olmaz mı? Stephan Schulmeister bu soruyu şöyle yanıtlıyor:

"Hayır. Ama önce teşhis doğru konmalı. Krizin sisteme bağlı nedenlerini ortaya çıkaran teşhise göre finans cambazlığı ve spekülasyonun değil işletmeciliğin muteber olması gerekirdi. Ama son otuz yılda bunun tam tersi yapıldı. Hatanın düzelmesi için 1950'lere dönmeye lüzum yok. Ama tedavinin her aşamasında nasıl işletmeciliğin ön plana çıkartılıp mali spekülasyonun önlenebileceğinin düşünülmesi gerekir."

Onunla da Onsuz da Olmuyor

Eski Para Fonu Başkanı Michel Camdessus da Bretton Woods'un çökmesiyle para sisteminin reel referanstan mahrum kaldığını belirtiyor. İkilem de burada ortaya çıkıyor.

Referans noktası olmadığı için Amerikan Doları alternatifsizliği sayesinde ana para birimi olmaya devam ediyor. Çin dolar devrinin kapandığını savunuyor ama doların yerine ne konacağını Pekin yönetimi de bilmiyor. Bu nedenle yeni dünya para sistemi hakkında kafa yormanın bir anlamı olmadığını söyleyenlerden biri de, Kiel Dünya Ekonomisi Araştırma Enstitüsü Başkan Vekili Rolf Langhammer:

"Döviz kurları ve dünya ekonomisindeki dengesizliklerin belli bir koridorda dalgalanabileceği bir para sistemi yararlı olmaz. Dünya para sisteminin merkezini oluşturacak bir rezerv birimine ihtiyacımız var. Ama dolardan başka rezerv para birimi de tanımıyoruz. İşte Çinlilerin açmazı da burada yatıyor: En büyük dolar alacaklısı onlar. Doları yeriyorlar ama aynı zamanda da destekliyorlar. Bu ikilem ortadan kalkmadan yeni dünya para sistemini gündeme getirmek nafiledir."

OBAMA
VE SOSYAL MEDYA İLE TEKNOLOJİNİN GÜCÜ

Jennifer Aaker ve Victoria Chang
Stanford Üniversitesi

2007 yılı başlarında henüz fazla tanınmayan bir senatör olan Barack Obama, tarihler 4 Kasım 2008'i gösterdiğinde Cumhuriyetçi aday John McCain'e karşı seçimleri kazanan ilk Afro-Amerikalı olarak, ABD tarihine 44.Başkan sıfatıyla adını yazdırdı.

Obama, seçici oylarının yaklaşık 200'ünü, halk oylarının da 8,5 milyonunu kazandı (Editör Notu: ABD seçim sistemine göre, her eyaletin Temsilciler Meclisi ve Senato'daki temsilcilerinin toplamı kadar seçici oyu (electoral vote) bulunuyor). Obama'nın başarısının ardındaki en büyük etmen; seçim kampanyasında sosyal medya ve teknolojiyi stratejisinin ayrılmaz bir parçası olarak kullanmasında, finansman olanakları yaratmasında ve daha da önemlisi artık bir değişiklik yaratabileceklerini hisseden güçlenmiş gönüllü yurttaşlardan oluşan bir taban örgütlenmesini geliştirmesinde aranmalı. Obama, "sokaktaki insanı sorumluluk sahibi ve güçlü gönüllülere, bağış toplayıcılarına ve sosyal ağlar, e-maillar, SMSler ve online videolar aracılığıyla taraftara dönüştürerek seçimleri kazandı. Kampanyanın online taraftarlık yönündeki eğilimi, başarısının ardındaki en büyük nedendir

Obama'nın kampanyası; sosyal ağlarda 5 milyon destekçi kazandı. 2008 Kasım ayı itibariyle Obama'nın yaklaşık 2,5 milyon (bazı kaynaklara göre; 3,2 milyon) Facebook destekçisi bulunuyordu. Böylelikle, McCain'in destekçi sayısının yaklaşık 4 katına çıkmıştı. Obama'nın Twitter üzerinde 115.000'den fazla destekçisi bulunurken, McCain'in destekçileri bunun yirmi üçte biri kadardı. Obama'nın seçim kampanyasıyla ilgili YouTube'a yüklenen videoları izleyen 50 milyon izleyici, bunun için 14 milyon saat harcadı. Bu sayı da, McCain'in videolarını izleyenlerin dört katı kadar. Kampanya süresince 1 milyar e-mail gönderilirken, 13 milyon kişiden oluşan özel gönderim listesine de 10.000 mesaj ulaştırıldı. Kampanya süresince 3 milyon mobil ve SMS kayıtlısına ulaşıldı. Sadece seçim gününde, Obama destekçilerine üç ayrı SMS gönderildi.

E-mail listesinde 13 milyon kişi vardı ve bu kişilere, 1 milyardan fazla e-mailın farkı varyasyonları gönderildi. 3 milyon online bağış sağlayıcı vardı ve bu kişiler toplamda 65,5 milyon kez bağışta bulundular. Obama'nın 15'ten fazla sosyal ağ üzerinde 5 milyon "arkadaş"ı vardı. Sadece Facebook'ta 3 milyon arkadaşı vardı. MyBarackObama.com adlı websitesini her ay 8,5 milyon kişi ziyaret etti. Website üzerine toplamda 400.000 not bırakılmış. 35.000 gönüllü grup, Obama ile ilgili 200.000 etkinlik düzenlediler. 70.000 bağış toplayıcı kuruluş, toplamda 30 milyon dolar toplamış bulunuyor.

YouTube üzerinde yaklaşık 2000 resmi video yüklendi. Bu videoların izlenme oranı, 80 milyonun üzerinde ve 135.000 kayıtlı izleyicisi vardı. YouTube üzerinde sadece kullanıcıların hazırladığı 442.000 video bulunuyordu. Cep telefonlarına SMS gönderilen kayıtlı 3 milyon kişi vardı. Bu kişiler, Obama'dan her ay 5 ila 20 arasında SMS aldılar. Seçim kampanyasının son dört gününde 3 milyon kişi şahsi numaralarından arandı.

Kampanyaya özel olarak hazırlanmış olan "www.my.barackobama.com" (MyBO) adlı sosyal ağ sayesinde insanlar birbirleriyle iletişim kurdular ve kampanya konusunda aktif halde kalmalarını sağladılar. Bu ağ üzerinde 2 milyon profil oluşturuldu. Kayıtlı kullanıcılar ve gönüllüler, 200.000'in üzerinde etkinlik planladılar; 400.000 blog notu hazırladılar; 35.000 gönüllü grup kurdular. Obama, 3 milyon bağışçıdan toplam 639 milyon dolar para topladı; bunun büyük bölümü de İnternet üzerinden oldu. MyBO ağına kayıtlı gönüllüler, 70.000 münferit sayfa üzerinden 30 milyon dolarlık bir meblağ topladılar. Bağışçılar, internet üzerinden 6,5 milyon bağışta bulundular. Bu da toplam bağış sayısını 500 milyon dolara çıkardı. Tüm bu bağışlar arasında, 6 milyonluk bir bölümü, 100 dolar ve altındaki bağışlardan -ortalama 80 dolar- oluşuyordu. Ortalama bağışçı, sadece bir kez bağış vermekle yetinmedi. Kampanya, tüm bu araçları diğer adaylardan daha etkin olarak kullanarak, organize olmak, iletişim kurmak ve fon toplamakta daha başarılı bir profil sergilemekle kalmadı; aynı zamanda bu araçları kullanarak seçmenlerin kalbine giden yolu açarak, taban örgütlenmesini desteklemiş oldu. Bunun sonucunda hem Demokratlar hem de Obama kazandı. Söz konusu seçim kampanyası da, tarihte İnternet pazarlama planlarının en etkinlerinden biri olarak anıldı. Öyle bir kampanyaydı ki bu, sosyal medya ve teknoloji sayesinde, bireyler harekete geçirildiler ve bir oluşuma katılmaya teşvik edildiler.

Başlangıç…

Doğru kişiyi işe almak

Ocak 2007'de, Obama 25 yaşındaki Joe Rospars'ı işe aldı. Rospars'ın görevi; yeni sistem ve araçlar üzerinde çalışmaktı. Rospars, Blue State Digital adlı iletişim ajansını kurdu. Bu konuda şöyle bir açıklaması olmuştu: "İnsanların bu sürece nasıl da dahil olmak istediklerini, ama bir türlü dahil olamadıklarını görmek, hayalkırıklığı yaratan bir durumdu." Obama'nın kampanyası için, Orbitz'in Bilgi İşlem Yöneticisi olan Kevin Malover işe alındı. Malover ve selefi, Blue State'i kullanarak teknoloji omurgasını, özellikle de www.barackobama.com'u <https://mail.google.com/mail/html/compose/static_files/www.barackobama.comu> kurmaya karar verdi. Rospars, Blue State'ten ayrılıp, seçim kampanyasının içeriği, organizasyonu ve kaynak toplama aşamalarında çalışmaya başladı.

Rospars'a göre; Yeni Medya Departmanı, "dünya üzerinde bu şekilde kurulan ilk departmandı". Yeni medyaya saygınlık kazandırdı ve teknik alanların ötesinde İnternet ile ilintili her konudan sorumluydu. Teknoloji boyutuna da ayrı bir birim bakıyordu. Rospars'ın "rütbesi", iletişim, alan araştırması, finansman ve siyasi işler direktörleriyle aynı düzeydeydi. Tüm bu direktörler ise, kampanya yöneticisi David Plouffe'ye raporlamada bulunuyorlardı. Rospars, bu departmanın kampanyanın geri kalanıyla entegrasyonunun, başarıları açısından kritik önem taşıdığını hissetti ve şöyle dedi: "Tüm hedeflerimiz ve ölçütlerimiz, daha geniş kapsamlı kampanya hedeflerinin bir türeviydi. Yaptığımız her şeyi kuruşu kuruşuna ve gönüllüler üzerinden geriye doğru takip edebilirdiniz."

2007 yılı başında, bir dizi genç ve yetenekli takım lideri işe alındı. 25 yaşındaki Chris Hughes –ki kendisi Facebook'un da ortak kurucularındandır- kampanyanın iç organizasyonundan sorumlu direktör oldu ve MyBO websitesinin da kilit oyuncularından biri olarak anılmaya başlandı. 2006 yılında, ara dönem seçimleri yaklaşırken, Facebook, siyasi adayların kendilerine Facebook profilleri kurmalarına izin vermeye başladı.

Obama o dönemde henüz aday değildi; ancak yine de bir profil oluşturmak istedi. Hughes, aynı zamanda SMS gönderimlerini ve seçmen kayıt programlarını denetledi. Ayrıca, saha programıyla bağlantılı yapısal meseleleri de gözetimi altına aldı.

Parti Kurultayı

İnsanları Güçlendirelim

Obama Şubat 2007'de adaylığını açıkladığında, ardındaki takım da iki website açtı. Rospars, "kampanya araçlarının her birinin ardında bir değerler sistemi bulunması gerektiğini" vurguladı. Obama'nın münferit destekçilerle ve bu destekçilerin kendi aralarında kurduğu ilişki, bu sürecin kendine özgü bir boyutuydu. Elimizdeki araçlar, insanlarla ilişki kurmanın bir yapıştırıcısı gibiydi; ancak bu tür ilişki biçimlerinin zafer kazanmanın merkezi bir öğesi olduğunun insanlar tarafından da bilindiği bir kampanya yürütmüyorsanız, insanlar da sizin websiteniz üzerindeki araçlarla ilgilenmezler." Kampanyada şu anlaşıldı ki; insanların sürece müdahil olabilecekleri bir dizi yol üretilmeliydi. MyBO ağı üzerinde, kayıtlı kullanıcılar bir profil oluşturabilirler; diğer insanlara bağlanabilirler; ilgili etkinlikler düzenleyip bu etkinliklere katılabilirler; finansman kaynakları yaratabilip yeni araçlar oluşturabilirlerdi. Bir kullanıcı ne kadar aktif ise, o kadar güçlü olurdu. Geleneksel seçim kampanyaları, genellikle oy ve para toplama noktasına odaklanmışlardır. Obama'nın takımının tabandan gücünü alan çabaları ise, bu sürece üçüncü bir öğe ekleme noktasında farklılık gösterdiler: zaman (yani, müdahillik ve sorumluluk). Rospars, bu konuda şöyle der: "Aşağıdan yukarıya bir seçim kampanyası stratejisi uyguladık ve ulusal düzeyde bir halk hareketi yaratma ihtiyacını duyumsadık."

İnsanlar Neredeyse Oraya Gitmek...

33 yaşındaki Scott Goodstein, gruba 2007 Şubat'ında "dış ilişkiler online direktörü" olarak katıldı. 15 sosyal ağdan sorumluydu. Obama,

AsianAve.com, MiGente.com ve BlackPlanet.com üzerinde profili olan ilk başkan adayı oldu. Goodstein bu konuda şöyle demişti: "Bu sosyal ağlar, içinde milyonlarca insanın dolandığı alışveriş merkezleri gibidir. Dolayısıyla, burada soru; "sizin taraftarınız olacak insanları nasıl bulacağınız ve onların sizin verdiğiniz mesaj hakkında konuşmalarını nasıl sağlayacağınız"a dönüşüyor. Her ne kadar bu kişiler stratejinin önemli bir parçası oldularsa da, Rospars'ın ifade ettiği gibi, "fon toplama konusunda itici güç olmadılar. Amaç, insanlar arası ilişkileri başlatmak ve bunun ötesine geçmekti; işte gerçek anlamda bunun için kullanıldılar."

Mikro-Bağışlar ve Gerçek Hikayeler

2007 Mart ayı itibariyle, iletişim ekibi, 15 kişiye ulaştı. Seçim kampanyası için finansman sağlama çalışmaları yürüten Rospers şöyle diyordu: "İlk bağış toplama girişimimizdeki hedefimiz; bağış miktarından ziyade bağışta bulunan kişi sayısı idi." 25 yaşındaki Sam Graham-Felsen, takıma "baş blogger yazıcısı" olarak katıldı. Görevi, kampanya süresince hikayeler anlatmak ve bloglar kaleme almaktı. Şöyle demişti: "Joe, Obama'nın kampanyasının Obama'nın bizzat kendisinden daha büyük olduğuna, bunun nasıl da sıradan insanların katıldığı bir hareket olduğuna dair bir hikaye anlatmayı istediğini söylemişti bana." Graham-Felsen ile yakın işbirliği içinde çalışan 31 yaşındaki Kate Albright-Hanna, ekibe 2007 Nisan'ında video direktörü olarak katıldı. O ve takımı, söz konusu insan hikayelerinden çoğunu videoya dönüştürdüler.

İçerik ve video konusunda çalışan ekipler, bağış stratejisini destekleyen kilit oyuncular idi. Kampanyaya 3 milyonun üzerinde kişi bağışta bulundu. Graham-Felsen bu konuda şöyle bir yorumda bulunmuştu: "Bağış verenlerden biri Afro-Amerikalı bir bilgisayar programcısıydı. Bize anlattığına göre, geçmişten farklı olarak, Obama sayesinde artık kızına istediği şeyi gerçekleştirebileceğini söyleyebiliyordu." Kampanya, sıradan insanlara dair benzeri "gerçek hikayelere" odaklandı ve bu insanların kendilerini kampanyanın parçası olarak hissetmelerini sağladı. YouTube'un politika bölümünün başında bulunan Steve Grove, bu konuda şöyle diyordu: "Kampanya sırasında 1800'ün üzerinde video yüklendi ve bu videolar 110 milyondan fazla izlendi. Yapılan hesaplamaya göre; Obama'nın kampanyasında sırf YouTube'un değeri 47 milyon dolar idi."

E-mail ve SMS'ler

Stephen Geer 2007 yılında ekibe katıldı ve Mayıs ayında da e-mail gönderim programını başlattı. E-mail takımının üç hedefi bulunuyordu: mesaj gönderimi, toplulukları harekete geçirme ve para toplama... Toplulukları harekete geçirme konusunda üç kelimelik bir amentüleri bulunuyordu: "saygı duy, güçlendir ve dahil et". Kampanya sırasında, bireysel beklentilere uygun olarak tasarlanmış 7000'in üzerinde özel e-mail geliştirildi. Mayıs ayında ayrıca SMS programı da başlatıldı ve ayda 5 ila 20 "hedefli" mesaj gönderildi. Kampanya destekçileri, bu SMS programına kaydolmak için "UMUT" sözcüğünü yazıp belli bir numaraya göndermeleri yeterliydi.

Eskiyi Yeniyle Bütünleştirmek

"Değişim için Yürü", ulusal düzeyde halk örgütlenmesiyle uygulanan bir propaganda programıydı. Diğer kampanyalarda ise benzeri bir şey yapılmamaktaydı. Kampanya için çalışan personelin bulunduğu eyaletlerde (Iowa, New Hampshire, Nevada, ve Güney Carolina) ve personelin bulunmadığı diğer 47 eyalette bu program aracılığıyla oy avcılığı yapıldı. Destekçiler, planlama programını kullanarak 1000 etkinlik düzenlediler. Bu konuda Rospars şöyle demişti: "Burada mesele; kapsamlı bir hareket oluşturmak ve mümkün mertebe daha fazla insanı sürece dahil etmek idi." Video takımı, bu etkinliklerden bazılarını kayda aldı ve onları YouTube üzerinde gösterdi. Rospars, şunu da eklemişti: "Geleneksel olanla yeni olanı bütünleştirmenin yeni bir yolu deneniyor ve eski ile yeninin birbirini daha iyi bir noktaya getirmesi sağlanıyordu."

E-mail Eşleştirme Kampanyası

2007 yılı ortasında, söz konusu iletişim ekibi, taban örgütlenmesi düzeyinde bir eşleştirme kampanyası icat etti. Bunun için de iki e-mail gönderiyorlardı: İlk e-mailda, daha önce bağış veren kişilerden yeniden bağış talep edilirken; ikinci e-mailda da daha önce hiç bağış vermemiş kişilerden ilk kez bağış isteniyordu. Bu sırada da iki gruptaki kişiler de birbirleriyle eşleştiriliyordu. Rospars bu konuda şöyle demişti: "Bu son derece ikna edici oldu. On milyonlarca dolarlık bağış toplamakla kalmadık; yüz binlerce insan, kampanyanın taban örgütlenmesindeki diğer destekçilerle bağlantı kurma imkanı yakaladı."

"Barack İle Akşam Yemeği"

"Barack ile akşam yemeği; geleneksel bağış toplama faaliyetlerini baştan aşağıya değiştirdi; adeta tepetaklak etti", demişti Rospars. Geleneksel bağış yemeklerinde, yüksek meblağda bağış veren kişilerin, yemeğe katılma hakkını satın alması söz konusuydu. Obama'nın kampanyası ise bunun tam tersini yaptı. Verdikleri bağış meblağlarına bakılmaksızın, kendi bireysel hikayelerini paylaşan dört bağışçı seçti ve Obama ile bir akşam yemeğinde buluşup ülke meselelerinden konuşmaları sağlandı. Bu etkinlikler ise, YouTube üzerinden ve kampanyanın websiteleri aracılığıyla yayımlandı. "Ne ilginçtir ki, birçok insan, diğer bağışçıların hikayelerini okudular ve kendileri de benzeri bir şey yapmak konusunda ilham buldular", demişti Rospars. "Hikayeler, bağışçılara "insani bir boyut" kazandırdı.

Yazının Devamı 17. Sayfada

1. Sayfadan Devam

DOĞU'YA YÖNELMEK

Bölgesel İstikrarsızlık: Gizli Tehlike

Asya-Pasifik bölgesinde ciddi bir çatışma potansiyeli söz konusuydu. İkinci Dünya Savaşı, tam da orada, 1930'lu yılların başında, Japonların Çin'i ve Güneydoğu Asya ülkelerini işgal etmesiyle başladı. Pek de şaşırtıcı olmasa gerek, bölgede İkinci Dünya Savaşı'na dair anılar, Avrupa kıtasıyla kıyaslandığında çok daha güçlü duyguları çağrıştırıyor. 21.yüzyılın başlangıcı, Asya-Pasifik'te birçok istikrarsızlık etmeniyle damgalandı.

Birinci ve en büyük etmen, savunma harcamalarının hızla artması oldu. Bu konuda, Çin, Japonya, Hindistan ve Güney Kore öncü konumdaydılar. ABD ise, bölgede son derece güçlü bir stratejik ve taktik füze savunma sistemi inşa ederek, önemli bir askeri varlığa sahip bulunuyor.

İkinci olarak, savunma ve hatta saldırı amaçlı konvansiyonel silah (füze ve hava taşıtı gibi) ithalatında çarpıcı bir artış söz konusu.

Üçüncü olarak, nükleer silahların yaygınlaşması ve depolanması, gözle görünür ciddiyette bir hal aldı. Resmi "nükleer kulüp" ülkelerinin (Rusya, ABD ve Çin) yanında, daha başka üç ülke daha (Hindistan, Pakistan ve Kuzey Kore), nükleer silahlar edindiler.

Dördüncü olarak, Kore yarımadasında gerilim devam ediyor. Nükleer silah edinen Kuzey Kore, tavrını oldukça sertleştirdi ve 2009 ilkbaharında altılı görüşmelerden çekildi. Güney Kore ile ilişkileri de kötüleşti. ABD ve Çin, yarımadadaki politikalarında daha da belirgin bir hal aldılar; bunun da nedeni Kuzey Kore'deki olası bir güç değişimiydi.

Beşinci olarak, bazı Asya-Pasifik ülkeleri arasındaki ilişkilerde bir güven veya hatta düşmanlık sorunu bulunuyor. Japonya, Rusya, Güney Kore, Çin ve bazı ASEAN ülkelerinde toprak sorunları yaşanıyor. Orman ve su kaynaklarının kullanımı, balıkçılık ve ekonomik alan sınırları konusunda da çatışmalar seyrek sayılmaz. Ekonomik bir çatışmanın siyasi bir çatışmaya dönüşme olasılığı da göz ardı edilmiyor. Yeni sınır-ötesi sorunlar arasında, dini/etnik çatışmaların ciddileşmesi, deniz korsanlığı, çevresel ve doğal felaketler ve salgınlar yer alıyor.

Altıncı olarak, Afgan çatışmasının dozu artıyor ve Pakistan'a doğru yayılıyor.

Yedinci olarak, Asya-Pasifik bölgesindeki yeni, daha aktif ve daha güçlü oyuncuların savunma güçlerinin artması ile bölgenin güvenliği sorumluluğunu keyfi olarak üstlenmiş olan ikili ve çoktaraflı askeri-siyasi ittifaklardan oluşan mevcut sistem arasında bir çelişki var.

Sekizinci olarak, ABD ile Çin arasında ikili belki de farazi- bir çatışma yaşanacağı korkusu, Asya-Pasifik bölgesinde yeniden hissediliyor. Bu tür bir çatışmayı önlemenin telaşına düşmüş olan bölge ülkeleri, iki gücü tek bir ortak sisteme dahil etme arayışında.

Tüm bunlar ise, çatışmaları önleme ve çözmeye yardımcı olacak ve işbirliği için teşvik doğuracak türden bir bölgesel mimari gereğini ön plana çıkarıyor.

Asya-Pasifik Mimarisi

Asya-Pasifik mimarisinin oluşması, onlarca yıl aldı. Soğuk Savaş, bu mimarinin gelişiminde ilk aşamaydı. Keza, bu dönemde, söz konusu bölge, ikili çatışmaların bir "arka bahçesi" gibiydi.

İkinci aşama, Soğuk Savaş'ın bitimiyle başladı. Asya-Pasifik bölgesi, çoktaraflı bölgesel kuruluşlar ve entegrasyon süreçleri başlattı; ASEAN Bölgesel Forumu, bakanlık düzeyinde bir Pan-Asya diyalog platformuna dönüştü ve 1989 yılında Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü APEC kuruldu. Bölgesel kalkınmanın bu yeni taşıyıcıları, ne var olan güçler dengesini bozdular, ne de ABD ile Japonya'nın bölgedeki ekonomik egemenliğinden kaynaklanan askeri ve siyasi üstünlüklerini sorguladılar.

Üçüncü aşama, 1997 Asya krizi ile başladı ve bunun son derece uzun erimli sonuçları oldu. Bölgede, yeni güç merkezleri, ekonomik büyüme ve askeri güç filizlenmeye başladı. Yeni "ekonomik motorlar" ortaya çıktı. Asya-Pasifik, daha önceki dengesini yitirdi ve bölgede -özellikle de ekonomik alanda- etkileşim sağlamak için yeni yolların arayışına girdi.

"ASEAN + 3 Forumu", alt-bölgedeki yeni finansal mini-mimarinin temeli oldu. Tüm bu gelişmeler ise, oyuncuların hoşuna gitmedi. Özellikle de sürecin dışında bırakılanların...

2008-2009 yılları arasındaki küresel mali kriz, Asya-Pasifik ülkelerinin ne denli dirençli olduklarını gösterdi ve bu dönemin, bölgesel entegrasyon için yeni bir basamak olarak kullanılması mümkün. Kriz, ABD'de patlak verdi. Çin ve Hindistan başta olmak üzere Asya ülkelerinin büyük bölümü, krizden bellerini doğrultabildiler. Bu sırada, G-8 de, ne denli etkisiz olduğunu göstermiş ve G-20'ye, krize karşı mücadele mekanizmasının anahtarını sunmuş oldu.

Kriz, bölgede finansal anlamda çok daha yoğun bir etkileşime katkıda bulundu. Asya-Pasifik ülkeleri, uzun zamandır gündemde olan Asya Parasal Fonu fikrini aşamalı olarak uyguluyorlar ve mali piyasaların düzenlenmesi, mali krizler için erken uyarı sistemi yaratılması, Asya bonoları meselesi ve rezerv kurlarının kapsamının genişletmesi gibi konuları görüşüyorlar.

Buradaki çelişkilerden biri; Asya-Pasifik bölgesinde birçok büyük güç olmasına karşın, ikincil önemdeki ülkelerin geleneksel olarak merkezde yer alması ve bu bölgedeki entegrasyon süreçlerinin ardındaki itici güç olmaları Bu ülkeler, ASEAN çatısı altında bir arada bulunuyorlar ve özel bir siyasi kültürleri var. 27 uluslu ASEAN Bölgesel Forumu (ki buna Rusya Federasyonu da dahil), barış ve istikrar konusunda bölgedeki siyasi diyalogun başlıca mekanizması olarak faaliyet gösteriyor. Ayrıca, aynı forum, günümüzün sorunlarına karşı mücadele etme, güvenlik alanında çok-taraflı işbirliği sağlama ve güven tesis edici tedbirler almada söz sahibi.

"ASEAN + 1" projesi ise, önemli ortaklarıyla birlikte, giderek artan önemde bir rol üstleniyor; ancak Güneydoğu Asya açısından bu oluşuma Rusya'nın dahil olmasından ziyade, ABD, Çin veya Japonya ile diyalog kurulmasına daha büyük bir önem atfediliyor. ASEAN + 3 (Çin, Japonya ve Güney Kore) formatıyla işbirliği ise giderek daha büyük bir ivme kazanıyor. Ayrıca, ASEAN ülkeleri, Çin ve Japonya ile bir ortak ticaret bölgesi kurma sürecini planlıyorlar. Acil sorunları çözmek üzere bölgede önleyici diplomasi"nin teşvik edilmesi için yıllardır gösterilen çaba ise, pek fazla başarı gösteremedi. Bunun nedeni de, söz konusu çabaların, özellikle ABD gibi büyük ülkeler tarafından, "standartları karşılamayan" zayıf ülkelerin içişlerine müdahaleye zemin hazırlayabileceğine dair algı idi

"ASEAN + 6" modeli veya Doğu Asya Zirvesi mekanizması (ki bu da Aralık 2005'te Avustralya, Yeni Zelanda ve Hindistan'ı takviye üyeler vasfıyla alarak kurulmuştur), şu ana dek yeterli mükemmeliyeti sağlamış değil. Ekonomik temelleri yok ve dünyanın bu bölümündeki entegrasyon süreçleri, "ASEAN + 3" çerçevesinde gelişmeye devam ediyorlar. ABD ve Rusya olmaksızın bu mekanizmanın dengeli ve kapsayıcı bir bölgesel mimari yaratabilmesi söz konusu değil.

Aynı zamanda, 2010 Mayıs'ında kabul edilen Hanoi Ortak Beyannamesi'nde oluşturulan ASEAN Savunma Bakanları + 8 toplantıları gibi alternatif diyalog formatları, güvenlik mimarisini yeniden kurgulayabilir. Bu biçimin optimum düzeye çıkarılması ise, güvenlik alanındaki bölgesel işbirliğinin geliştirilmesinde ana taşıyıcı haline gelip, ASEAN Bölgesel Forumu'nu denklem dışında bırakabilir.

21 üye ülke ekonomisini bir araya getiren APEC'in bölgesel örgüt hiyerarşisinde başat bir yeri bulunuyor. APEC, Rusya'yı içine alan ve Rusya'nın aktif şekilde katıldığı birkaç önemli bölgesel birlikten biri Her ne kadar bazı ülkeler benzeri girişimlerde bulunmuş olsalar da, APEC'e daha büyük siyasi ve askeri-siyasi işlevler sağlamak, gündemde bulunmuyor.

Bölgesel Entegrasyon: Özellikleri ve eksiklikleri

Asya-Pasifik bölgesindeki uluslararası örgütlerin ve forumların faaliyetlerinin koordinasyonu ve etkileşimleri, halen yanıtlanmamış bir sorun olarak varlığını sürdürüyor.

Asya-Pasifik bölgesindeki ekonomik entegrasyon, tercihi ticaret anlaşmaları yoluyla sağlanıyor ve şimdiye kadar 50'den fazla anlaşma bu şekilde imzalandı. Serbest ticaret bölgelerinin mantar gibi çoğalması sonucu, bu ugyulama, önümüzdeki beş yıl içinde bölgedeki tüm ülkelere yayılabilir. İkili ve çoktaraflı serbest ticaret bölgelerinin kurulması, bu bölgelerdeki ülkelerin birbirine yakınlaşmasına katkıda bulunabilir. Diğer yandan, bu durum, kapalı ticari bloklar ve üye olmayanlar arasında ticaret ve ekonomik işbirliği konusunda ilave engeller yaratabilir.

Küresel mali ve ekonomik kriz süresince korumacılık da artmış bulunuyor. Yetersiz bir gelişim göstermiş olan taşımacılık altyapısı ve hizmet hatları, ve mükemmel olmayan ulusal mevzuatlar, malların-hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının önünde engel olarak duruyorlar.

Bölgedeki entegrasyonun içerdiği temel karmaşıklık, ABD ile Çin'in üstlendikleri roller arasındaki orantı ve bölgeye dair çıkarlarının birbiriyle bağlantılandırılma olasılığı. Bu zamana değin, ABD'nin politikasında önemli değişimlere tanıklık ettik: bir tür ABD-Çin ortak yönetimine (G-2) yönelik çabalardan tutun da, Tayvan'ı yeniden silahlandırıp, Tibet ve Uygur ayrılıkçılarını desteklemeye kadar

ABD'nin birçok ülkeyle -özellikle de Japonya, Avustralya, Güney Kore, Filipinler ve Tayland'la- ikili askeri ittifakları bulunuyor. Buna ek olarak, Washington'un bölgedeki diğer tüm ülkelerle ikili istişare mekanizmaları var. Keza, Washington'un bu konudaki yaklaşımı şu şekilde: Asya-Pasifik'i bütünleştirecek herhangi bir kuruluşun, ABD'nin temel rolünü ve onun ittifaklar sistemini yansıtması gerek.

Bu bloklar, birçok açıdan, bölgede ayrım çizgileri yaratıyorlar ve karşılıklı güvensizlik ve kuşkular doğuruyorlar; "ABD şemsiyesi" dışında kalan ülkeleri, kendi güvenliklerini güçlendirecek ilave olasılıklar aramaya mecbur bırakıyorlar.

Bununla birlikte, bölge güvenliği üzerinde ABD'nin etki gücünün zayıfladığı da aşikar. Özellikle de, Washington, Kore yarımadası ve Afganistan'daki çatışmaları çözerken stratejik girişimde bulunmak konusunda ciddi zorluklarla karşılaştı.

Rusya ve ABD, bölgesel güvenlik sorunları üzerinde işbirliği yapıyorlar; ancak bu, daha ziyade seçici türden bir işbirliği: nükleer silahların yaygınlaştırılması, Kuzey Kore meselesi veya Afganistan'daki İslamcılarla mücadelede ABD/NATO güçlerine destek verilmesi gibi sorunlara yanıt vermede görece olarak etkin ve düzenli olan bu işbirliği, diğer alanlarda düşük profilli bir duruş sergiliyor veya esamesi okunmuyor.

Çin'in bölgesel ve küresel ekonomilerde artan ağırlığı, askeri potansiyelini hızlı bir şekilde harekete geçirmesi, sahip olduğu nükleer füze potansiyeli, Hava Gücü ve Donanma da dahil olmak üzere askeri özelliklerini iyileştirmesi, Asya-Pasifik bölgesindeki rolünün de yükselişe geçmesini sağladı.

Bölgedeki politikacılar, yetkililer ve askeri uzmanlar, Çin"in yükselişine dair birçok değerlendirme sunuyorlar. Bazıları, Pekin'in, yeni kazandığı gücünü kullanarak, siyasi ve askeri istikrarı sağlayabileceğini umarken, bazıları ise Çin'in bölge üzerinde topyekun bir stratejik egemenlik kurabileceğinden evhamlanıyorlar. Bununla birlikte, hiçbir zaman unutulmamalıdır ki, doğrudan dikta ve tahakküm kurma, Çin geleneklerine de aykırıdır. Çin, ekonomik nüfuz ve yumuşak güç kullanarak bölgede etkisini artırıyor. Pekin, diğer ülkelerle "uyumlu" ilişkiler geliştirme yollarını arıyor; ancak başkalarının onun üzerinde iradelerini dikte etmelerine de müsamaha göstermiyor.

Bu karmakarışık tablonun, tam bir bölgesel mimari olarak adlandırılması mümkün değil. Daha ziyade, bölgede, farklı gelişim düzeylerinde olan, gereğinden fazla çok-taraflı kuruluş var. Bu kuruluşlar kendi aralarında bölünmüşler ve tabiatları, hedefleri, üye bileşimi gereği heterojen bir yapı sergiliyorlar.

Pasifik düzleminde tek bir sistem bulunmuyor; her bir formatın kendi içinde eksik bir parçası veya kişisi var. Avrupa'nın aksine, Asya-Pasifik bölgesinde, siyasi, ekonomik veya güvenlik sorunlarına kapsamlı bir yanıt verecek yetkide bir örgüt bulunmuyor. Helsinki Nihai Þartı, güven ve güvenlik tesis edici tedbirlere dair Viyana belgeleri veya Avrupa'da Konvansiyonel Silahlı Güçler Antlaşması gibi bazı güvenlik hususlarını düzenleyecek türden belgeler yok. Son olarak, Asya-Pasifik'te NATO gibi büyük bloklar veya Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği gibi kıta çapında kuruluşlar bulunmuyor Bölgedeki silahların kontrolü, yasal veya kurumsal bir çerçevede düzenlenmiyor ve anlaşmazlıkları çözmek için bölgede etkin bir mekanizma mevcut değil.

Asya-Pasifik örgütlerin ayırt edici bir özelliği de, gevşek bir yapılarının olması; alınan kararların ve varılan anlaşmaların bağlayıcı olmaması. Bu tür örgütler, uzlaşı temelinde çalışıyorlar ve tüm katılımcıların görüşlerini dikkate almaya özen gösteriyorlar.

Yeni Bir Bölgesel Yapı Kurulması

Birçok Asya-Pasifik ülkesi, giderek kapsamlı bir işbirliği ve güvenlik modeline ihtiyaç duyuyor. Bu model, ASEAN Bölgesel Forumu ve genişletilmiş Doğu Asya Zirvesi çerçevesinde inşa edilebilir. Ağ diplomasisi konsepti -yani, bölgedeki çoktaraflı kuruluşlar arasında bir ortaklık ağı kurulması- giderek popülerlik kazanıyor. Bölge, birçok bölgesel platformu bir araya getirmeyi düşünüyor: Ö rneğin, ASEAN Bölgesel Forumu ile Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği APEC Forumu'nu veya Doğu Asya Zirvesi ile APEC'i Böylelikle, bölgesel işbirliğinin hem siyasi hem de ekonomik boyutlar edinmesini mümkün kılmak amaçlanıyor.

Kimi çevreler, ABD, Japonya, Çin, Rusya, Hindistan, Güney Kore, Avustralya ve Endonezya'yı içeren bir Asya-Pasifik G-8'i kurulmasını bile öneriyorlar. Ayrıca, bölgedeki güvenlik çabalarını koordine edecek bir "şemsiye" yapı olarak, savunma bakanlarını içeren ASEAN + 8'i ve zirve toplantılarını kurumsallaştırmak gibi planlar da söz konusu. Bu sırada APEC ise, ekonomik meseleleri ele almayı sürdürecek. Aynı zamanda, Trans-Pasifik Stratejik Ekonomik Ortaklık Anlaşması'na yönelik ilgi de artıyor. Bu anlaşma çerçevesinde; Singapur, Brunei, Yeni Zelanda ve Þili yer alıyor. Tokyo ve Singapur'da 2009 yılında konuşma yapan Barack Obama, Asya-Pasifik bölgesinde gelecekte bir serbest ticaret alanının temelini atmak üzere Trans-Pasifik Ortaklığı'nı sağlamlaştırmayı önermişti.

Yeni veya mevcut serbest ticaret temelinde bir bölgesel mimari inşa etme düşüncesinin birçok destekçisi bulunuyor. Buradaki sorun ise; hangi alanın temel olarak alınacağı Kimileri, tüm bölge için bir serbest ticaret alanı kurulması çağrısında bulunurken; kimileriyse bunun "ASEAN + 3" çerçevesinde inşa edilmesinden yana...

Japonya, ""ASEAN + 3"" veya ""ASEAN + 6"" temelinde bir Doğu Asya Topluluğu kurulması önerisi getirmiş; buna ABD'nin de katılabileceğini, ama kapıların Rusya'ya kapalı olduğunu belirtmişti. Topluluk, mevcut ticari ve ekonomik bağlarını geliştirmeye ve serbest ticaret alanları kurmaya odaklanacak. Tokyo ise, sağlık ve eğitim alanlarında topluluklar kurulmasını öneriyor.

Avustralya'nın fikri ise; bölgedeki tüm kilit ülkeler arasında işbirliği kurmak amacıyla bir Asya-Pasifik Topluluğu yaratmak ve bunun içine ABD ve Rusya'yı dahil etmek Aralık 2009'da Sydney'deki özel bir konferansta, bu kavramı uygulamaya geçirmek üzere birçok olası senaryo dillendirilmişti. Bir senaryoya göre; tamamen yeni bir kuruluş kurulmalı. Ancak, bu öneri, ne Avustralya hükümetinden ne de diğer ülkelerden yeterince destek görmedi. Bir başka senaryo ise, APEC'e bir güvenlik boyutu eklemeyi öngörüyor. Bu fikre ilgi gösterildi; ancak bu fikrin de bazı sınırları bulunuyor. Keza, Hindistan, bu tür bir formata uygun düşmüyor. Ayrıca, Hong Kong ve Tayvan'ın üyeliği karşısında Çin'in sinirlenme olasılığı yüksek.

Avustralyalılar açısından daha ikna edici bir başka senaryo ise, "ASEAN + 6" formatında bir örgüt kurmak ve bu örgüte Rusya ve ABD'yi katmak... Bu tür bir uygulamanın ekonomik olduğu kadar askeri-siyasi boyutları da var. ASEAN, bu projeye nasıl müdahil olabileceğini ve bu esnada Asya entegrasyonundaki rolünü nasıl koruyabileceğini hesaplıyor.

Seçeneklerden biri, ASEAN Bölgesel Forumu'nu, "ASEAN + 8" şeklinde zirveler temelinde temas kurulan bir mekanizmaya dönüştürmek... Böylelikle, Doğu Asya Zirvesi'ni de "içine alacak" ve APEC ile ortaklık ilişkileri kuracak. Diplomatlar, bu tür forumlardaki zirvelerin birleştirilmesi seçeneği üzerinde düşünüp taşınıyorlar.

Öte yandan, ABD, bu zamana dek tüm bu kavramlar üzerinde net bir duruş sergilemedi; oysa onun tavrı, gelecekte kurulacak bir ortaklığın istikrarı açısından asli önem arz ediyor. Asya-Pasifik, öngörülebilir bir gelecekte entegrasyon kurulması anlamında Avrupa'nın son derece gerisinde kalmayı sürdürüyor. Buna ek olarak, halihazırda entegrasyon süreçlerinin merkezinde bulunan ASEAN üyesi devletler, onları bölgesel entegrasyonun dışında tutacak yapıların kurulması karşısında son derece kıskanç ve kuşkucu bir yaklaşım sergiliyorlar. Rusya'nın yeni bir bölgesel mimariye dair duruşu esnek; ne de olsa, ona göre, gelecekte Pasifik'i bir araya getirecek bir sistemde Rusya'ya da yer olacaktır. Bununla birlikte, ne yazık ki Rusya eğer yeterince aktif olmazsa onu safdışı bırakmak da olasılık dahilinde.

Yeni bir güvenlik ve işbirliği yapısına dair süregelen tartışmaların ardında nesnel nedenler yatıyor ve bu durum, yeni bir mimarinin kaçınılmaz olduğunu ortaya koyuyor. Söz konusu mimari, kapsamlı olmalı; sorunlara sadece dar bir çerçeveden -örneğin, ekonomik entegrasyon- odaklanmamalı. Güvenlik ve diğer alanları da (insani alanlar dahil) içermeli. Bu süreçte ortak bir payda bulunması, tüm oyuncuların çıkarlarına azami özen gösterilmesi yoğun çaba gerektirecek ve geleneksel olmayan bir yaklaşım benimsenmesini zorunlu kılacak. En önemlisi de, bu süreç, tüm katılımcıların siyasi iradesini gerektiriyor.

Asya-Pasifik ülkeleri, bu zamana değin, ortak pozisyonlarına şekil verirken Rusya'yı denklemin dışında tutmuşlardı ekseriyetle Moskova'nın bu süreçte tam anlamıyla katılımcı bir ülke olması gerekiyor. Bir başlangıç olması için, Asya-Pasifik bölgesine yönelik tutarlı bir bölgesel mimari konsepti sunmalı ve bu konsept içinde kendisine de bir rol belirlemeli. Bu konsept, mümkün olan en fazla sayıda ortağının çıkarlarını dikkate almalı. Konsepti bir APEC zirvesinde (örneğin, 2012 yılında Vladivostok'ta gerçekleşecek olanda) ortaya atmak, mantıklı ve etkin bir çaba olacaktır. Moskova'nın ise, daha önceden, bu kavram için azami destek sağlamak üzere kapsamlı diplomatik çabalara girişmesi gerekiyor. Rusya, Asya-Pasifik'teki pozisyonunu güçlendirecek bir eylem programıyla birlikte yeni dış politika doktrinini geliştirebilir. Bu doktrininin, bu sene bitmeden hükümete sunulması gerekiyor.

Asya-Pasifik ülkeleri için temel görev ise; mevcut ayrışmaların üstesinden gelmek, "dayanak taşlarını" ve "tuğlaları kullanarak entegral bir yapı inşa etmek ve ortak güvenlik ve işbirliği alanı yaratmaya çabalamaktır.

Asya-Pasifik bölgesinin, içindeki tüm zıtlıklar ve sorunlarla birlikte, çok-boyutlu ve çok-katmanlı bir güvenlik ve kalkınma mimarisine ihtiyacı var. Bu mimari, kolektivizm, eşitlik, saydamlık ve evrensel olarak tanınan uluslararası hukuk normları üzerine temellenecektir. Geleceğin mimarisinin etkinlik kazanabilmesi, ancak, bölgede daha fazla ayrışma konusu olmamasına ve her katılımcının çıkarlarının rutin olarak dikkate alınmasına bağlıdır.

Mevcut koşullar altında, ağ diplomasisi mantığıyla yatay bağlar geliştirmek ve çoktaraflı örgütler ile forumlar arasında ortaklık bağları kurmak, gerçekçi bir adım olacaktır. Günümüzde, Asya-Pasifik bölgesinin

işbirlikçi, saydam ve çokkutuplu bir bölgesel güvenlik ve işbirliği sistemi kurması bir gerekliliktir. Söz konusu sistem, kolektivizm ilkeleri, uluslararası hukuk normları ve bölgedeki tüm devletler için bölünmez güvenlik ilkelerine dayanacaktır.

Gelecekteki bölgesel mimari için kurulacak olan kurumsal yapı, aşağıdaki kıstaslara dayanabilir:

- Bileşiminin kapsayıcı olması ve geniş bir coğrafi alanı içermesi; ·

- Faaliyetlerin farklılaşması;

- Pratik işbirliği deneyiminin olması;

- Bölgesel bir topluluk ve ortak kimlik yaratma potansiyeli; ve

- Herhangi bir birliğe üye olmayan bölge ülkelerinin desteği.

Bölgesel güvenliğin ve istikrarın askeri boyutları ve bu sorunların çözümü için gereken mekanizmaların şekillendirilmesi de, Asya-Pasifik bölgesinde süregelen tartışmaların bir parçası olmalı. Þurası açık ki, ABD çatısı altında bölgede kurulan ikili askeri ittifakların ve askeri üs sisteminin, bölgede güvenliği güvence altına alabileceğini ve gerçek bir güvenlik ve işbirliği mimarisine alternatif olabileceğini iddia etmek son derece zor.

Rusya'nın
Bölgedeki Stratejik Öncelikleri

Rusya'nın, Sibirya ve Uzak Doğu bölgelerinin kapsamlı şekilde ekonomik ve sosyal gelişimini sağlayarak Asya-Pasifik bölgesine entegre olması gerekiyor. Hükümet, sermayeyi, insan kaynaklarını ve inovasyonu harekete geçirecekse, öncelikle bu kanalı göz önünde bulundurmalı; uygun bir iş ortamı yaratmalıdır. Hükümetin çabaları, Rusya'nın Uzak Doğu bölgesinin rekabetçi avantajlarına odaklanmalıdır: yani, doğal kaynaklara (her şeyden önce, yakıtlara), transit potansiyeline ve en az gelişmiş ülkeler için teknolojik potansiyele Rus ve yabancı yatırımcılara, Sibirya'da ve en doğu bölgelerde tercihi yatırım şartları ve serbest ekonomik bölgeler sunulmalıdır.

Rusya'nın, enerji, taşımacılık, Ar&Ge, inovasyon ve hammadde potansiyelini kendi ve tüm Asya-Pasifik bölgesinin çıkarları doğrultusunda kullanması gerekiyor. Federal hedef programı (2013 yılına kadar Rusya'nın Uzak Doğusu ve Transbaykal bölgesinin Ekonomik ve Sosyal Gelişimi) ve Doğu Sibirya ile Rusya'nın Uzak Doğusu'nun Çin'in kuzeydoğu bölgeleriyle ortak kalkınmasına yönelik strateji, bu çabalarda önemli bir rol üstlenebilir.

Avrupa ile Asya'yı birbirine bağlayan bir Avrasya ülkesi olarak Rusya'nın jeostratejik konumu, küresel ve bölgesel rolünü güçlendirebilir. Bugün, bu iki güçlü bölge (ve Amerika) arasındaki iletişim, kestirme yollar üzerinden (Hint ve Pasifik Okyanusları) yapılıyor. Nakliyelerin en azından Trans-Asya demiryolları ve karayolları üzerinden gerçekleştirilmesi, transit ve tüketici ülkelere devasa faydalar sağlayacak; kargo taşımacılığının zamanını ve maliyetini çarpıcı oranda azaltacaktır.

Kuzeydoğu Asya, Asya-Pasifik bölgesi açısından jeopolitik ve ekonomik anlamda özel bir yer işgal eder; keza en büyük ve en etkin Asya-Pasifik ülkelerinin çıkarlarının yakın temas halinde birbiriyle etkileşim sağladığı bir alandan söz ediyoruz. Öte yandan, bu alanda etkin bir güvenlik ve istikrar mekanizması bulunmuyor. Rusya, diyalogun yapısına dair meseleyi birçok kez gündeme getirdi ve bu diyalogun birçok sorunu (ekonomiden enerjiye, çevreden silahsızlanmaya, terörizme ve Kuzeydoğu Asya'da güven artırıcı önlemlere dek) kapsayacak şekilde tasarlanmasını istiyor. Kore yarımadasının nükleer sorununa dair altılı görüşme mekanizması, bu tür bir diyalog yapısı için temel olarak kullanılabilir. Daha önceleri, altılı görüşmeler çerçevesi içinde Rusya'nın sunduğu bir taslak belge bulunmaktaydı: "Kuzeydoğu Asya'da Barış ve Güvenliği Sağlamaya yönelik Temel İlkeler".

Rusya'nın Kuzeydoğu Asya'da barış ve güvenlik mekanizması geliştirilmesi konusundaki liderliğini çok daha aktif şekilde kullanması gerekiyor; keza bu mesele, görüşmeler çerçevesinde kurulan beş çalışma grubundan birinin ilgi alanıydı. Bununla birlikte, Kuzey Kore'nin nükleer silahsızlanma konusundaki tavrı ve Güney Kore donanmasına ait Cheonan adlı bir korvetin batırılmasından dolayı görüşmeler kesilmiş; bu da Pyongyang'ın tecrit edilmesi için bir bahane olarak kullanılmıştı. Görüşmeleri sonuçlandırmak önemlidir. Bunun için, belki de Kore meselesinin çözümlenmesi için çok-taraflı bir diplomatik konferans düzenlenmesi (tıpkı savaş-sonrası anlaşmalarda olduğu gibi) söz konusu olabilir. Konferansa, altı katılımcı devlet ve Birleşmiş Milletler dahil edilebilir ve konferans bizzat BM çatısı altında yapılır.

Moskova'nın ASEAN ile diyalogunu güçlendirmesi gerekiyor. 2010 yılı güz döneminde Hanoi'de gerçekleşen İkinci ASEAN-Rusya zirvesi, bu çabalar açısından önemli bir gelişmeydi. Aynı zamanda, 2012 yılında Rusya'nın APEC başkanlığının, Asya-Pasifik bölgesiyle entegrasyona önemli katkıda bulunması bekleniyor. Burada üstlenilmesi gereken bir numaralı görev; Vladivostok'ta düzenlenecek olan zirvenin başarılı geçmesini ve Rusya'nın APEC başkanlığının etkin olmasını sağlamak.

Bir başka önemli gelişme ise, Rusya'nın Ekim 2010'da Brüksel'de gerçekleşen Sekizinci ASEM zirvesi sırasında Asya-Avrupa Toplantısı ASEM'e kabul edilmesi oldu.

Şangay İşbirliği Örgütü, Trans-Asya projelerinin uygulanması sayesinde Avrasya süreçlerinde daha büyük bir rol oynayabilir ve Asya-Pasifik meselelerindeki rolü artar. Þangay İşbirliği Örgütü'nün gelişimini sağlayan bu husus, 2004 yılında örgüte üye devletlerin imzaladığı Taşkent Deklarasyonu'nda hükme bağlanmıştı. Deklarasyon, diğer uluslararası kuruluşlarla ve Asya-Pasifik bölgesinde etkin forumlarla bir ortaklık ağı kurulmasını öngörüyordu.

Rusya'nın başlıca ortağı Çin'e gelince; dostluk politikasının bir alternatifi yok. Bunun için de, iki ülke arasındaki diyalog genişletilmeli; siyasi ve askeri-siyasi güven tesis edilmeli; ticaret-yatırım-ortak projeler geliştirilmeli; özellikle de iki ülke arasında artan güç dengesizliği göz önünde bulundurulmalı. Bununla birlikte, Rusya, bu politikasında temkinli olmalı; kendi çıkarlarını anımsayıp, Çin ile ilişkilerinde araçsal bir yaklaşım benimsemeli. Aşırılığa kaçmamalı: yani bir yandan Çin-karşıtlığından dolayı sürekli tetikte olmamalı; diğer yandan da Çin'in başarılarını aşırı övmemeli.

Çin ile karşılıklı olarak avantajlı ticari ve ekonomik ilişkiler kapsamında şunlar olmalı:

- Rusya'nın ve Rus nüfusunun durumunu kötüleştirebilecek türden herhangi bir Çin politikası güdülmemesi;

- İstihdam kaynaklarına ilişkin olarak Rus ve Çin ortaklığında Rusya'da inovasyon şirketleri kurulması;

- Rusya'nın Çin'e işlenmemiş ham maddelerinin doğrudan ihracat hacimlerinin azaltılması;

- Hammaddelerin işlenmesi için endüstriyel şirketler kurulması (belki de bunun için Amerikan veya Japon yatırımlarına başvurulması) ve Çin'e mamül ürünler satılması; bir yandan da Rusya'nın katma değer oranının aşamalı olarak artırılması;

- Rus ve Çinli bilim adamları arasında kalıcı diyalog mekanizmasının oluşturulup finanse edilmesi ve Doğu dilleri ve Doğu araştırmaları konusundaki eğitimlerin yaygınlaştırılması;

- Yasa uygulama kuruluşları arasındaki etkileşimlerin artırılması

- Rusya'nın Çin nezdindeki imajını iyileştirecek tedbirler alınması.

Japonya ile ilgili olarak, Rusya'nın şunu anlaması gerekiyor: Savaş-sonrası varılan uzlaşıya dair meseleler, 1956 yılındaki Ortak Deklarasyon'da ve iki ülkenin o zamandan beri sonuçlandırdığı anlaşmalarda çözüme ulaştırılmıştı. Barış antlaşması" meselesine ilişkin olarak, "Barış, Dostluk, İşbirliği ve Güvenlik Antlaşması"imzalanması şeklinde bir öneri getirmek, tercih edilebilir. Böylelikle, bu yüzyılda iki ülke arasındaki ilişkilerin temelleri ve ilkeleri belirlenir. Ardından, Rusya, uluslararası teamüllere de uygun olarak, ayrı bir sınır anlaşması çerçevesinde sınırların belirlenmesi sorununu ele almaya hazır olacaktır. Japon teknolojilerinin ve yatırımlarının ayrıcalıklı bir öneme sahip olduklarını"vurgulamak ise, bu aşamada pek uygun olmayacaktır.

Federal merkez ve bölgesel mercilerin Kuril adalarına daha fazla ve daha sistematik destek vermeleri, Japon sınırındaki toprakların kalkınmasına odaklanmaları ve yatırım ortamını iyileştirmeleri, son derece önemlidir. 2006 yılında kabul edilen 2007-2015 arasında Kuril Adaları'nın Sosyal ve Ekonomik Gelişimi"adlı federal program, Uzak Doğu Federal Eyaleti'ne gönderilen başkanlık temsilcisi tarafından titizlikle denetlenmelidir; keza bu şekilde söz konusu adalar, Rusya'nın Asya-Pasifik bölgesindeki "vitrin"i olacaktır.

Rusya'nın Asya sınırları yakınındaki en sıcak çatışma bölgesi olan Kore yarımadası konusunda ise, bölgede barış ve istikrarın sağlanmasına yönelik çabalara öncelik verilmelidir. Kuzey Kore rejiminin erkenden çökmesi için bir neden yok. Kuzey Kore'nin pozitif gelişimi ve ekonomik ilerlemesi için uygun koşulların yaratılması önemlidir; bu şekilde Kuzey Kore'nin komşularıyla barışması ve gerginliklerin azaltılmasına yardımcı olunabilir. Ancak rejimin bu doğrultuda evrilmesi, Kuzey Kore'nin "nükleer caydırıcılığını" gereksiz hale getirebilir ve daha uzak bir gelecekte nükleer silahlardan arındırılmasına katkıda bulunabilir.

Kore yarımadasının şimdiden nükleer silahlardan arındırılması için çalışmak yerine Kuzey Kore'nin nükleer füze potansiyelinin dondurulmasına yönelik çabalara ağırlık vermek, daha gerçekçi olacaktır. Pyongyang, bir nükleer devlet olma gibi bir hedefinin olmadığı ve NPT Antlaşması'na uyacağı (belki de bu antlaşma kapsamında kendisine özel bir statü edineceği) yönünde doğrulanabilir bir taahhüt altına girebilir.

Kuzey Kore lider kadrosuyla normal diyalogun sürdürülmesi, Rusya'nın Kore yarımadasındaki pozisyonunu güçlendirmek açısından kilit önem taşır. Bu diyalogun amacının, Pyongyang üzerinde pozitif bir etki doğurmak olması gerekiyor. Ancak bu şekilde diğer ülkeler de Rusya'nın çıkarlarını ciddiye alacaklardır. Rusya, kendisine Kuzey Kore'de (özellikle de Güney Kore'in de içinde bulunduğu üçlü projeler çerçevesinde) ekonomik bir yer edinmelidir.

Güney Kore, Rusya'nın Asya'daki en büyük üçüncü ekonomik partneri olma yolunda ilerliyor. Ayrıca, Çin ve Japonya ile olan ilişkilerinde de "dengeleyici" faktör. Ancak, Moskova'nın Güney Kore ile stratejik bir ortaklık kurarken Kuzey Kore meselesi üzerinde bir çatışma yaratmaktan geri durması gerekiyor.

Altılı görüşmelerin kesilmesi, Moskova'yı masaya yeni girişimlerle gelmek konusunda teşvik etmelidir. Bu girişimlerle, Kore meselesinin çözümü sürecinde kendisinin safdışı bırakılmasını önleyecektir. Kore'de yeni barış tesisi rejiminin temeli olarak, Kuzeydoğu Asya'da güvenliği sağlamak üzere çoktaraflı bir mekanizma oluşturma fikrini geliştirmek, Rusya'nın çıkarınadır.

Kaynak: http://eng.globalaffairs.ru/number/Going-East-Russias-Asia-Pacific-Strategy-15081

---

15. Sayfadan Devam

OBAMA VE SOSYAL MEDYANIN GÜCÜ

Yepyeni yirmi beş bin sima, 5 dolar verdiler; biz ise, organizasyonlarımıza katkıda bulunacak sorumluluğa sahip yepyeni ve devasa bir kişi listesi oluşturmuş olduk."

Büyük bir İvme Yakalamak:
Ama nasıl?

2007 Eylül'ünde, kampanyanın vardığı aşama, seçim sandıklarında %20'nin biraz üzerinde bir oy oranına işaret ediyordu. Ve, kampanya ekibi, "büyük bir ivme yakalamanın" yollarını araştırıyordu. Kampanyanın ilk ayında Teksas'ta düzenlenen bir rallinin başarısının ardından New York'ta da bir tane düzenlenmesi planlandı. Rallinin düzenlenmesine gönüllüler yardımcı oldu. Kampanya ekibi, ülke çapındaki destekçilerine e-maillar gönderdi: "Bu rallinin hep birlikte düzenlenmesinde ve başarıya ulaşmasında hepinizin sorumluluk hissetmenizi istiyoruz", demişti Rospars.

2008 Ön seçim
ve Seçim Yoklamaları

Iowa'daki önseçim ve New Hampshire'daki seçim yoklaması, adayın seçimi kazanıp kazanamayacağı konusunda belirleyicidir. Barack Obama'nın Iowa ön seçimlerini kazanması, popüleritesini önemli ölçüde artırdı. 2008 Ocak'ında, ekip 25 kişiye yükseldi. Ekip, tüm kampanya boyunca olduğu gibi, gözlerini Iowa'yı kazanmaya dikmişti. Hughes bu konuda şöyle diyordu: "Ekibin her üyesi gün aşırı şu soruyu soruyordu: Bugün Iowa'yı kazanmamız için ne yaptın?" Obama, Iowa'yı kazanınca Hughes şunu söyledi: "Bu, kampanya açısından gerçek bir parlama noktasıydı. Örgütümüzün güçlü olduğunu ve mesajımızın yankı bulduğunu görebiliyorduk. Obama bir dinleyici topluluğu önünde konuşmasını tamamlar tamamlamaz, ekibimiz de destekçilere anında e-mail gönderiyordu.

Obama, New Hampshire'da yenilgiye uğradığında, MyBO dahilindeki gönüllü ağlar, "son derece önem kazandı." Rospars, bu konuda şu yorumları yapıyor: "Başımızı halka doğru çevirdiğimizde, orada olduklarını görüyorduk. Biz de, halkı desteklemek için orada bulunuyorduk. Ama, tüm bunlar, elimizde İnternet üzerinden kullanılan araçlar olmasaydı gerçekleşemezdi. Ayakta durmamızı sağlayan tüm bacaklara ihtiyacımız vardı ve halk da, bu bacağın rolünü üstlenmiş oldu." 2008 Haziran ayı itibariyle, ekip 30 üyeye ulaştı. Obama, Maryland ve Virginia'dan galip çıktı. Obama'nın seçim kampanyası için faaliyet gösteren Loudoun County'nin ortak yöneticisi Marcia Carlyn'e göre, "MyBO websitesi olmasaydı tüm bunlar gerçekleşemezdi".

23 Ağustos 2008 tarihinde, ekip, 1 milyon kayıtlı kişiye gönderdiği bir SMS mesajıyla, Senatör Joe Biden'in Obama ile aynı partiden seçime katılacağı açıklandı. Nielsen Mobile, bunu ABD tarihinde bu zamana dek yapılmış en geniş çaplı mobil pazarlama etkinliği olarak tanımladı.

Çığır açan iki araç

"Komşudan Komşuya" adlı seçim aracı, Eylül 2008'de başlatıldı ve MyBO üzerinde kayıtlı kullanıcıların, kapı kapı dolaşılarak ulaşılması veya telefonla aranması gereken kararsız seçmen listesini görmeleri sağlandı. Gönüllüler, kararsız seçmenlerle bir araya geldiler; yazılı seçim bildirilerine eriştiler. Bu enstrümanı kullanan gönüllüler, 8 milyon kişiyi telefonla aradılar. Değişim için Oy Ver adlı seçmen-kayıt sitesi ise, seçmenleri kayıt altına almak üzere kapı kapı dolaşmak yerine, bir milyon kişiyi internet üzerinden kaydettiler.

2008 Aralık ayına gelindiğinde, ekip yaklaşık 100 kişiye ulaşmıştı. Rospers'in ifadesiyle, "Aynı anda 25 farklı eyalette programlar yürütüyor; bir yandan bağış topluyor; seçmene ivedi yanıt vermeye çalışıyor; ülke çapındaki ulusal programımızı sürdürüyorduk. Her şeyin her boyutuyla ilgileniyorduk. Günde 20 saate kadar çalışıyorduk. Bu şekilde, büyük bir fark yaratmış olduk."

Çevrimiçi ve Çevrimdışı Bağlantı

Seçimden önceki dört gün boyunca, takım farklı şeyler üzerinde çalıştı. Seçimden önce ilgili websiteleri ziyaret eden birisi, yakın bir bölgede mutlaka bir etkinliğin gerçekleştiğini görüyordu. Rospars'a göre, "bu durum, çevrimdışı ve çevrimiçi evrenleri gerçek anlamda bağlantılandırmak demekti. Doğrudan bir kısayol yaratmıştık: websiteyi ziyaret et; ardından da belli bir tarih ve mekandaki spesifik bir etkinliğe katıl!

Seçmenlerin nerede oy vereceklerini bilmeleri de önemliydi. E-mail adresini yazan birisi, oy vereceği adres ve saat eşliğinde, seçmen bilgilerine dair bir uyarı notu alıyordu. Dahası, aynı seçim bölgesinde bulunan beş kişiyi listeleyen website sayesinde, Obama destekçileri bu kişileri aramak veya çatkapı evlerine gelip, "onları kendi taraflarına çekmek" konusunda teşvik ediliyorlardı. Rospars'ın ifadesiyle, "bu stratejimizin bir parçasıydı: insanlarda, düşündüklerinin de ötesinde yardım edebilecekleri başka konuların da olduğu hissini yaratmak..." E-mail takımı, bir destekçinin mahallesindeki "olası beş seçmenin" listesini destekçiye gönderiyor ve o kişilerle ilişkiye geçmesi konusunda onu teşvik ediyordu. Bu süreçte de, destekçinin "kampanyaya duyduğu aidiyet duygusu" vurgulanıyordu.

Obama'nın seçim zaferinin ardından, SMS güncellemeleri ve haberlerin ulaştırıldığı bir milyon kişi, son bir mesaj aldılar: "Tüm bunlar senin sayende oldu. Teşekkürler. Barack."

Vasiyet

Obama, bu zamana değin yürütülen ve gelecekte yürütülecek olan seçimlerin şeklini değiştirdi. O ve takımı, sosyal medya ve teknolojinin gücünü gösterdiler ve daha da önemlisi eğer insanların eline doğru araçlar verilir ve teşvik edilirlerse bir değişim yaratabileceklerini gördüler. Blue State Digital'den Jascha Franklin-Hodge'a göre, teknolojinin sadece "cephanelik içinde bir araç olmadığını, aynı zamanda dönüştürücü bir güce de sahip olduğunu" gösterdiler. Kampanya, insanların daha önce hiç görülmemiş bir ölçekte bu sürece müdahil olmalarında İnternet'in ne denli güçlü bir unsur olduğunu gözler önüne sermiş oldu.

YouTube'dan Steve Grove durumu şu şekilde özetliyor: "Yeni medyanın, bu virütik potansiyeli aniden ortaya çıkaran gizli bir lezzet olduğuna dair bir algı var; ve aslında bunda gerçeklik payı da mevcut. Ancak... Karşımızda son derece yetenekli bir adayın bulunduğunu ve bu adayın aslında muhteşem bir iletişim uzmanı olduğunu, ayrıca kampanyanın da son derece başarılı bir açıklık, kapsayıcılık, örgütlenme ve halk hareketi eşliğinde İnternet üzerinden gerçekleştirildiğini unutmamak gerekiyor. Eğer bu kişilerin böyle bir felsefesi olmasaydı, bu konuda bu derecede bir sonuç elde edemezlerdi."

Kaynak:
www.europeanbusinessreview.com/?p=1627

LADİN ÖLDÜ: EL KAİDE'NİN SONU MU?

Yard. Doç. Dr. Filiz Katman
İstanbul Aydın Üniversitesi Öğretim Görevlisi, EPPAM Direktörü

Değişmeyen tek şey değişimdir, hiçbir şey olduğu gibi kalmaz. Hepimiz bu görüşü sık sık farklı kelimelerle de olsa dile getiririz. Fakat olaylar gerçekleştiğinde çoğu zaman bu gerçekliği göz ardı ederiz. 11 Eylül olaylarıyla sembol isim haline gelen El Kaide'nin başındaki Suudi Arabistan kökenli Usama Bin Ladin (UBL)'nin, Pakistan'da, Amerikan güçleri tarafından öldürüldüğü bilgisi ulaştığında, hemen hemen herkesin aklında aynı soru vardı: El Kaide'nin sonu mu geldi?

Bu soruyu sorduran temel saik de, hiçbir şeyin olduğu gibi kalmadığı gerçeğini göz ardı ederek 9/11'deki El Kaide'nin 2011'deki El Kaide ile aynı olduğu algısıdır. Diğer taraftan liderlik kavramının değişen anlamı ve çerçevesi, örgütlerde farklı liderlik anlayışlarının bulunması, örgüt içi dinamiklerin etkisiyle örgüt yapılanmasında ortaya çıkan değişikliklerin aynı şekilde göz ardı edilmesi de, bu değerlendirmenin ortaya çıkmasında erken olan diğer faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Oysaki El Kaide'ye bakıldığında sahip olduğu örgütlenme biçiminde liderliğin rolünün düşünüldüğü gibi olmadığı görülmektedir. Hücre tipi yapılanmanın bulunduğu El Kaide'de, geleneksel hiyerarşik yapılanmanın yerine, bir hücrenin diğer hücre hakkında bilgisinin olmadığı bir yapı bulunmaktadır. Bu da beraberinde örgüt üyesi her bir kişinin üstlendiği eylemde liderlik yapmasını getiriyor. Birey düzeyinde El Kaide örgütü incelendiğinde bu tür bir liderlik yapılanması karşımıza çıkarken, örgüt düzeyinde incelemede öncelikle bakmamız gereken örgütün yaşam evresi içinde geçirdiği aşamalardır.

Nihai amacı bütün Müslümanları birleştirerek Halifelik yönetiminde Orta Doğu'da bir İslam Devleti kurmak olan El-Kaide, bir yönüyle radikal İslamcı grupların toplanma noktası ya da Cemaati İslamiye, Özbekistan İslami Hareketi ve Hareket-ül Mücahidin gibi uluslararası faaliyet gösteren radikal İslamcı örgütlerin içinde yer aldığı geniş bir yelpaze olarak nitelendirilebilecek yapıya sahiptir. El-Kaide dünya genelinde hücre yapılanmasına sahiptir; radikal İslamcı gruplarla bağlantılıdır ve bu gruplar tarafından sürekli desteklenmektedir. 2001 yılı sonlarında koalisyon güçleri Taliban'ı iktidardan indirene kadar, El-Kaide örgütünün merkezi Afganistan 'da bulunmaktaydı. Bu tarihten sonra EI-Kaide küçük gruplar halinde Güney Asya, Güneydoğu Asya ve Orta Doğu'ya yayılarak özellikle bu bölgede Amerikan hedeflerine yönelik olarak terörist saldırılar gerçekleştirmeye başlamıştır.

El Kaide, şemsiye bir örgüt niteliği gösterirken, örgütün oluşumundan bugünlere gelinceye kadar dinamik bir süreç içerisinde yaşam evresini geçirmekte olduğu görülmektedir. Bu dinamik süreç içerisinde örgüt içinde öne çıkan isimlerin sahip olduğu roller, örgüt içinde değişen önemleri/etki düzeyleri ve bunun ortaya çıkardığı Usame Bin Ladin'nin örgütteki yeri de farklılaşmaktadır.

Bu tür örgütlerde liderliğin rolü incelenirken, iç dinamikler ve dış dinamiklerin birlikten ele alınması gerekir. Bu da birey ve örgüt düzeyinde incelemenin yanı sıra sistem düzeyinde incelenmesi ihtiyacını getirir. Uluslararası sistem düzeyindeki gelişmelerin de El Kaide üzerinde etkileri olduğu söylenebilir. El Kaide'ye yönelik yapılan operasyonlarla Orta Doğu'daki gelişmelerden Afganistan ve Irak'ta yaşananlara kadar çeşitli olayların El Kaide üzerinde yansımaları olması kaçınılmazdır. Örgütün iç dinamiklerine de etki eden bu gelişmeler, örgüt içinde sorgulamalara neden olmaktadır.

Diğer taraftan birey düzeyinde analizde El Kaide'nin sembol ismi olan Usame Bin Ladin'in profili hakkında terör örgütü liderlerinin profili çalışmalarıyla tanınan Jerold M. Post'un çalışması, çocukluğundan itibaren kişisel gelişimi ele almasıyla önemli veriler içermektedir. 1957 yılında Suudi Arabistan'da Cidde'de 40-45 çocuğu olan Muhammed Bin Ladin'in 20-25 erkek çocuğunun 17.si olarak dünyaya gelmiştir. Yemen'den göçmüş olan Muhammed Bin Ladin, kraliyet ailesine yakındır ve büyük bir inşaat firması kurmuş, 1967 yılında bir uçak kazasında öldüğünde 2-3 milyar dolarlık miras bırakmıştır. 18 milyon ile 200 milyon Dolar miras aldığına dair tahminler bulunan Usame bin Ladin' in 16 yaşında babasından yaklaşık 57 milyon Dolar miras aldığı belirtilmektedir.

Ladin'in annesi, Filistin soyundan Suriyeli kadın olan Hamida, Muhammed Bin Ladin'in 10 karısından en az gözde olanıydı ve Usame bin Ladin, bu evliliğin tek çocuğuydu. Ladin'i ailesinden soğutan, yabancılaştıran sebebin bu olduğu belirtilmektedir. Annesi Hamida'nın özgür ve bağımsız ruhlu güzel bir kadın olması nedeniyle kocasıyla sorun yaşadığı söylenir. Ladin doğduğunda Hamida'nın aile tarafından soyutlanarak Muhammed bin Ladin'in Arap asıllı kadınlarıyla geçinemediği ve "El Abeda" yani Köle adı takıldığı, Ladin'e de tek çocuğu olarak "İbn El Abeda" yani Kölenin Çocuğu dendiği belirtilmektedir. Ladin doğduğundan itibaren hem annesi hem de kendisinin aşağılanmış olması benliğinin yaralanmış olduğunu gösterir. Ladin'in gelişiminde önemli bir diğer nokta ise Hamida'nın aileyle aynı binada yaşamamış, dolayısıyla çocuğunun ilk dönemlerinde bulunmamıştır. Ladin 10 yaşındayken babası öldüğünde annesini bilmiyordu ve annesiyle kendisini aşağılayanlarca yetiştirilmiştir.

Ladin, Cidde'de Kral Abdül Aziz Üniversitesi'ne kaydolmuş, mühendislik derecesi almış ve ailenin çeşitli alana yayılmış işlerinde liderlik rolü oynamasını sağlayan işletme yönetimi dersleri almıştır. Bu iki alanda edindiği beceriler, Afganistan'da işine yaramıştır. Ladin'in siyasi ideolojisinin şekillenmesinde Müslüman Kardeşler örgütü lideri Filistinli radikal profesör olan Abdullah Azzam'ın önemli bir rolü vardır. Azzam, Afganistan'ın Sovyetler Birliği'nce işgaline cevap olarak ne yapılabileceği ve Ladin'in ne yapacağıyla ilgili fikir vermiştir. Dünyanın dört bir yanından Müslümanların İslam devleti olan Afganistan'ı savunmak için bir araya getirilmesinin önemini aktarmıştır. Ladin, Azzam'ın uluslararası insan toplama ağı olan Mekteb El-Khidamat (MAK) kurmasında yardımcı olmuştur. Afgan Araplar denilen grupta 5 bin kişi Suudi Arabistan'dan, 3 bin kişi Cezayir'den, 2 bin kişi de Mısır'dan bulunmaktadır. Liderin yandaşlarıyla karşılaşana kadar oluşmadığı ve Ladin'in psikolojik gelişiminde ve lidere dönüşmesinde Afganistan'daki mücadelesinin çok önemli olduğu belirtilmektedir.

Afganistan'a geldiğinde şekillenmemiş, naif yapıda olduğu belirtilen Ladin'in, Afganistan'da yandaşlarının sürekli pohpohladığı, yandaşları olan mücahitlerle ilişkisinde Allah'ın güçsüzün yanında olmasıyla başarılı olduklarını belirtmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir. Düşmanlar da mevcut Arap ülkeleri, Batı-Siyonist ağ ve Komünistlerdir. Afganistan'daki başarının ardından sadık Arap savaşçıları cihadı sürdürmeye hazır olmalarıyla Ladin vizyonunu genişletmiş ve cihadı dünya çapında yaparak İslam milletinin yeniden inşasına, Bosna, Cezayir, Çeçenistan, Eritre, Somali, Sudan gibi işgal altında olan Müslümanlara yardım edilmesine karar vermiştir.

Azzam'a asistanlık yapan Usame bin Ladin bizzat savaşmış, hatta Celalabad yakınlarında yaralanmıştır. 1986'da kendi kamplarını kurmuştur. Serveti, cömertliği, sade yaşantısı, karizması, savaştaki cesareti nedeniyle efsaneleşmiştir. Kurumsallaşmasının temelini 1988'e doğru gönüllüler hakkında bilgileri içeren bir veritabanı kurarak atmıştır. Bu bilgisayar kayıtlarından hareketle 'El Kaide' adlı bir yapılanma ortaya çıkmıştır. Suud rejimi, cihadı her yere yaymak isteyen bu kişiden korkmaya başlamıştır.

1988 yılında Abdullah Azam'la fikir ayrılığı sonrasında yandaşlarıyla Mısır İslami Cihat örgütünün kurucusu olan Eyman El-Zevahiri ile birlikte El-Kaide'yi kurmuştur. 1989'da Abdullah Azzam'ın bombalı bir suikast sonucu öldürülmesi neticesinde, MAK'ın bütün elemanları ve varlığı da "El Kaide" örgütüne geçmiştir. 1989 yılında Sovyetler Birliği'nin Afganistan'dan ayrılmasıyla Ladin ve yandaşları düşmanını kaybetmişlerdir. 1993 yılında Sudan'a gidince Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin Suudi Arabistan topraklarında üst elde ettiğini öğrenmiş ve düşmanlığı ABD'ye yöneltmiştir. İlk olarak sadece Arap topraklarından Amerikan askerini çıkarmayı hedeflemişken, 1998 yılındaki fetvasında sivil-asker dünyadaki tüm Amerikalıların düşman olduğunu belirtmiştir. Ladin'in konuşmalarında Kur'an'a dayandırma vardır.

Haziran 1990'da Saddam Kuveyt'e girince Usame bin Ladin, Suudi sınırlarının korunması görevinin kendisi ve tabanına verilmesini istemiştir. Kral Fahd Amerikan askerlerini çağırınca çok öfkelenmiş; önce Pakistan'a, ardından Afganistan ve nihayet Sudan'a gitmiştir. Bu noktada, Ladin'in amacı Amerikalıları ve Amerikan etkilerini Müslüman ülkelerden özellikle de Suudi Arabistan'dan dışarı atmak, İsrail'i yok etmek ve Orta Doğu'da Amerikan güdümündeki yönetimleri devirmek olarak ifade edilen El Kaide'nin amacının belirlenmesinde, bu yaşadıklarının etkisi olduğu ortadadır. Diğer taraftan, örgütün hedef tahtasında aslında Selefi (Vahhabi) anlayışta olmayan Müslüman ülkeler de bulunmaktadır.

1993'teki Dünya Ticaret Merkezi bombalaması, 1996'da Suudi Arabistan'daki Amerikan askeri merkezinin bombalanması, 1998'de ABD'nin Kenya ve Tanzanya büyükelçiliklerinin bombalanması, 2000'de Yemen'deki Amerikan birliğine saldırı ve 11 Eylül 2001 saldırılarındaki başarıların Ladin'in misyonu olan, radikal İslam'ın seçkin bir lideri olarak görülmesini sağladığı belirtilmektedir. Yabancılaştırılan Arap gençliğinin de Ladin'i söylemlerine yakınlık duyduğu ve kendisini kahraman olarak gördüğü ifade edilmektedir. El-Kaide teröristlerinin değerlerini içselleştiren yetişkinler olduğu, gerçek inanmışlar olarak benliklerini grubun emrine sundukları, yıkıcı karizmatik liderin yönetimini sorgusuz kabul ettikleri, Ladin'in neye ahlaki derse onu ahlaki gördükleri, hatta dinen farz olarak kabul ettikleri belirtilmektedir.

EI-Kaide örgütü gerçekleştirmiş olduğu eylemleri genellikle diğer örgütler gibi bir basın açıklaması yaparak doğrudan üstlenmemektedir. Bunun yerine eylemler sonrası Usame Bin Laden bu eylemlerle ilgili olarak takdir edici açıklamalarda bulunmaktadır.1996 yılında Suudi Arabistan'da gerçekleştirilen eylemler sonrasında bu eylemlerden "övgüye değer cihad faaliyetleri" şeklinde bahsederek bu tarz eylemlerin devam edeceğini ifade etmiştir.

Politik psikoloji alanın önde gelen Profesörlerinden Vamık Volkan, "psiko-analiz çalışmalarında bu şekilde kendini ve annesini aşağılayanlarca yetiştirilen çocuklarda intikam duygusunun hakim olduğu bir kimliğin geliştiğinin tespit edildiğini" ifade etmiştir. Aynı zamanda babasının ve babası yerine geçen büyük erkek kardeşinin uçak kazasında ölmesinin önemli olduğunu, içindeki (belki de bilinçdışına attığı) aşağılık duygusundan kendini kurtaracak bir baba aradığını belirtir. Önce Kral Abdül Aziz Üniversitesi'nde Azzam'ı bularak kökten dinciliği geliştirdiğini, daha sonra ise kendini öksüz Hazreti Muhammed ile özdeşim yaptığını aktarır. Ancak intikam duygusunu uysallaştıramadığını, parasını El-Kaide' yi yaygınlaştırmasının en büyük "sapkınlığı" olduğunu ve ABD'yi aşağılamak için kullandığını söyler. Diğer taraftan Ladin' in genel İslam çadır bezini dalgalandırmak için çalışırken ABD ve Batının bütün Müslümanları bir çadır altında toplama girişimlerinin durumu daha da zorlaştırdığını belirtir.

Usame Bin Ladin'in söylemlerinde "Halifeliğin ilan edilmesinin tek yolunun güç kullanılmasından geçtiği, bu nedenle El Kaide'nin amacının; çürümüş ve batının güdümünde hareket eden müslüman devletlerdeki yönetimleri devirerek sınırları kaldırmak suretiyle, bir İslam devleti kurmak olduğu" şeklinde yer almaktadır. Amacı gerçekleştirmede ilk olarak Arap dünyasındaki devletlerin ve sistemlerin yıkılması hedeflenmektedir. Bu sistemlerin yıkılması da ABD'nin Arap dünyasından elini çekmesine bağlanmaktadır. Her ne kadar örgüt böyle bir hedefe sahipse de, Tunus'tan başlayarak Mısır ve Suriye'ye doğru devam eden rejimleri değiştirmeye yönelik halk hareketlerinde El Kaide'nin etkisinin olmaması, örgütün başarısı yanında halk desteği hususunda durumun hiç de öyle sanıldığı gibi olmadığını göstermektedir. Bu da, Ladin'in ölümü konusunun bu açıdan değerlendirildiğinde etki açısından sınırlı olacağının bir diğer göstergesidir.

Diğer taraftan, Usame Bin Ladin ve EI-Kaide isimleri bir birleriyle özdeş hale gelmiş olsalar bile, örgüt sadece Usame Bin Ladin tarafından tek başına yönetilmemektedir. Usame Bin Ladin en üst düzeyde Dr. Aymen El-Zevahiri ve Muhammed Atef isimli iki danışman ve yardımcıya sahiptir. Bu iki kişiden El-Zevahiri, EI-Kaide'nin dini lideri ve Usame Bin Ladin'in muhtemel varisidir. El-Zevahiri Ülkesindeki İslami hareketlere 1970'lerin sonunda katılmış üst sınıftan Mısırlı bir cerrahtır.

Bütün bu bilgiler ışığında Usame bin Ladin'in ölümüyle El Kaide'de neler olacağı konusunda akıldan çıkarılmaması gereken nokta, liderlerin örgüt içerisinde değişen rollerinin, liderlerin ortadan kalkmasında farklı sonuçlara yol açacağı gerçeğidir. Bunun en önemli iki örneği olarak, aynı yıl içerisinde Filistin davasının iki önemli örgütü olan Filistin Kurtuluş Örgütü ve HAMAS'ın sembol isimleri olan Yaser Arafat ile Şeyh Ahmet Yasin ve Rantisi'nin ölümü sonrasında her iki örgütün ortadan kalkması veya etkinliğin azalması yerine dönüşüm geçirmesi verilebilir. El Kaide'nin yapısı ve işleyişi göz önüne alındığında örgütün Ladin'in ölümüne tepkiyle eylem yapabileceği beklentisine girilmesi normal iken El Kaide gibi hücre yapılanmasına dayalı şemsiye bir örgütün liderinin ölümüyle tamamen ortadan kalkacağı beklentisi uzak bir ihtimal.

KÂĞIDIN İLK DEVRİMİ PAPİRÜS

Haber Merkezi

Papirüs bir su bitkisi olup eski çağlarda bu bitkinin gövdesinden hazırlanan yazı kâğıdının adına denir.

Eski Mısırlıların bez, hasır, yelken ve yazı kâğıdı olarak kullandıkları papirüs daha sonra Yunanlılara ve Romalılara intikal etti ve M.S. 3. yüzyılda yerini parşömen alana kadar kullanımı devam etti. Yunanca papiros kelimesi tüm batı dillerine arasına girmiştir.

Tüm dünyanın yazılı tarihinin bugüne kadar taşınmasında önemli bir rolü olan papirüs Mısır'da 5 bin yıldan bu yana üretiliyor. Günümüzde sadece turistlere ve meraklılarına satılmak için üretilen papirüs, yine aynı ismi taşıyan bir bitkiden elde edilmektedir. Çok sıcak iklimde ve sulak yerlerde yetişen papirüs bitkisini yetiştirmek için ekmek gerekmiyor. Sulak yerlerde doğal olarak yetişen papirüs bitkisi, toplandıktan sonra belirli işlemlerden geçerek papirüs kâğıdına dönüşmektedir. 5 bin yıl önce Mısırlılar tarafından keşfedilen papirüs bitkisi, Sudan, Kenya gibi Afrika ülkelerinde de yetişmektedir. Papirüs bitkisi, Nil Vadisi'nde oldukça bulunmaktadır.

Papirüs sayesinde Mısır tarihinin günümüze kadar ulaştığı ve bunun Mısır ve dünya açısından önem taşıdığını belirtmek gerekir.

Papirüsün toplandıktan sonra dikkatlice kesilmesi gerekiyor ve bekletilme aşamasında iyice ıslatılmasının zorunlu olması gerekiyor. Papirüsün birleştirmesinde zamk kullanılmaz. Papirüs bitkisinin içinden çıkan süt zaten zamk görevi görmektedir. Birleştirme işleminden sonra mutlaka iyi kurutulmalıdır.

Hazır hale gelen papirüslerin üzerine resim ve eski Mısır yazıları işleyerek hediyelik eşya olarak satılmaktadır. 5 bin yıllık bir kültür olan papirüs, normal kâğıda göre oldukça kalın, fakat kâğıttan daha az deforme oluyor ve yazılar ıslansa dahi silinmiyor. Eski Mısır'da papirüs bitkisinin kalın olanlarının, sal ve tekne yapımında da yardımcı malzeme olarak kullanıldığı biliniyor.

YARIN, YENİ BİR DÜNYADIR
TÜRKİYE'NİN GÜCÜ VE PRESTİJİ ARTIYOR

Turquie Diplomatique

"Geleceği doğru öngörenler, geleceğe hazırlıklı olanlar ve geleceği şekillendirenler kazanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti tarihi şekillendirmiş, tarihi yazmış bir geçmişin mirası üzerine kurulmuştur. Geleceğin dünyasında yerini almak ve tarihin kendisine yüklediği misyonu üstlenerek dünya politikası ve ekonomisinde aktif bir rol benimsemek zorundadır. Ülkemiz son yıllarda kabuğunu kırmış ve dışa yönelmiştir. Türkiye geleceğin dünyasına kendisini hazırlamalıdır. Bu misyona sahip bir Türkiye içsel dinamik ve sorunlarını daha kolay çözerek geliştirebilecektir. Günümüzde ülke dışı dinamik ve etkiler siyasal ve ekonomik hayatı iç dinamiklerden daha fazla etkilemektedir. Bu etki gelecekte daha fazla artacaktır. Özellikle NATO, G20 üyesi, Avrupalı, Asyalı ve Ortadoğulu, en büyük Müslüman Demokrasiye sahip bir Türkiye'nin yüzlerce yıllık tarihi misyonuyla ekonomisini ve politikalarını yalnızca iç dinamiklere göre şekillendirmesi mümkün değildi."

"Değişim Liderleri Zirvesi", Al Gore, Kofi Annan, Beşir Esad, Aart De Geus, Tun Abdullah Badawi, Prof. Vito Tanzi, Prof. Paul Collier, Stephen Kinzer, Helen Clark gibi dünya liderlerini, devlet adamlarını, işdünyasının küresel aktörlerini, akademisyenleri ve bürokratları 14-15 Mart'ta İstanbul'da ağırladı.

Türkiye, dünya'nın önemli karar merkezlerinden bir olma yolunda hızla ilerken, "Değişim Liderleri Zirvesi" İstanbul'da gerçekleşti. Farklı ülkelerde değişime önderlik etmiş liderler, devlet adamları, dini liderler, ekonominin küresel aktörleri, akademisyenler, bürokratlar, İstanbul'da buluşuyor.

İstanbul Üniversitesi ve TÜGAV'ın birlikte düzenlediği "Değişim Liderleri Zirvesi"nin ilki 14-15 Mart 2011'de İstanbul Kongre Merkezi'nde yapılacak.

Bu zirve ile dünya liderlerinin her yıl Türkiye'de bir araya geldiği, küresel ve bölgesel işbirliğine yönelik, farklı görüşlerin gündeme getirildiği, dünyanın gelecek öngörülerine ilişkin değerlendirmelerin yapıldığı, etkin ve sürekli bir platform oluşması amaçlanmakta.

Açılış Konuşmasını Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı ilk Zirvede farklı katılımcılarla 9 oturum, 4 iş konseyi ve birçok paralel oturum gerçekleştirildi.Zirvenin kapanış konuşması ise Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül tarafından yapıldı.

Zirveyi organize eden Türk Gelecek Araştırmaları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Eyüp Özgüç, konuya ilişkin sorularımızı şöyle cevapladı:

Soru: Zirve yapma fikri, nasıl ve hangi ihtiyaçtan doğdu?

Ahmet Eyüp Özgüç: Türk Gelecek Araştırmaları Vakfı TÜGAV yıllar öncesinde Dünyamızda ve bölgemizde çok önemli değişimlerin hızlanarak yaşanacağını öngörerek; " Değişim Liderleri Zirvesi" organizasyonu hazırlıklarını başlatmıştır. Yaklaşık iki yıl önce resmi başvurusu yapılan " Değişim Liderleri Zirvesi" organizasyonun önemi ve gerekliliği; zirvenin gerçekleşeceği 14-15 Mart 2011 tarihinden hemen öncesinde bölgemizdeki tarihi nitelikteki değişim rüzgarı dikkate alındığında çok daha iyi anlaşıldı.

Soru: Bu zirveden beklentiler nelerdir?

Özgüç: Öncelikli amacımız; İstanbul'da Politik, Ekonomik ve Sosyal konuların tamamını kapsamak üzere, bölgemize ve dünyaya ait bir çok sorun ve öngörünün tartışıldığı bir platformu oluşturmak ve bunu sürdürülebilir kılmaktır. Biz bu zirve organizasyonuyla; dünyanın dikkatini Türkiye'ye çekmeyi hedeflediğimiz gibi iç kamuoyunun da dikkatini bölgesel ve küresel ölçekli değerlendirmelere, geleceğin öngörülmesine ve planlanmasına çekmek istiyoruz.

Soru: Davetlilerin belirlenme süreci nasıl işledi, nelere dikkat edildi?

Özgüç: İlkini gerçekleştirdiğimiz " Değişim Liderleri Zirvesi" davetlilerini oluşturduğumuz Proje Kurulunun çok uzun süren değerlendirmeleri sonucunda belirledik. Davetli listemizde kategorik olarak görevde veya görevde olmayan Politika ve Devlet adamlarını, Uluslararası Kurum Yöneticilerini, Bürokratları, Akademisyenleri, Gazetecileri, Din Adamlarını ve Entelektüelleri göreceksiniz. Konuk Listesinde oturum başlıkları, davetlilerin ülkeleri, uzmanlık alanları, temsil ettikleri kurumlar, yurt içi ve yurt dışı konuk dengesi, geçmiş deneyim ve çalışmaları gibi bir çok denge üzerinde duruldu. Doğal olarak süreç içerisinde zirvede görmeyi umduğumuz bazı davetlilerimiz programları nedeniyle katılamayacaklarını bildirdiler. Ancak gururla söylemek isteriz ki davet ettiğimiz birçok saygın isimden çok büyük bir ilgi gördük. Katılamayanlar dahi son ana kadar ilgilerini devam ettirdiler. Biz bunu Türkiye'nin gücü ve prestiji olarak değerlendiriyoruz.

Soru: Zirvenin KAMU'yla irtibatı ne boyuttadır?

Özgüç: Değişim Liderleri Zirvesi bir üniversite ve bir sivil toplum örgütü tarafından organize edilmektedir. Ancak Politika ana fikirli bir organizasyonun Kamu desteği olmadan başarılmasının, özellikle ilkinin başarılmasının çok güç olacağını değerlendirdik. Projemizi Başbakanlık Tanıtma Fonu'na sunduk ve projemiz Fonun desteklediği projeler arasına girmeyi başardı. Organizasyon süreci içerisinde özellikle Başbakanlık Kamu Diplomasi Koordinatörlüğü'nden destek aldık. Sayın Başbakanımız ve Bakanlarımızın da ilgi ve desteklerine mazhar olduk. Sonuç itibariyle Tanıtma Fonu'na sunduğumuz projenin çok daha ötesinde çok daha geniş katılımlı bir zirve ortaya çıktı.

Soru: İlk olması ya da diğer sebeplerle karşılaştığınız sıkıntılar nelerdir? Alınan dersler nedir?

Özgüç: Açıkçası genel olarak bir şeyin ilkini yapmak zaten çok zordur. Ancak böyle politik organizasyonun ilkini gerçekleştirmek çok daha zor oldu. En başta projeyle tanışan bir çok kurumun bize açıkça söylemese de, bu kadar önemli konukların zirveye katılımlarına tereddütle baktığını hissettik. Belli bir aşamadan sonra zirve organizasyonunun büyük bir ilgiyle karşılaştığını gördük. İkinci olarak organizasyonun finansman boyutu bizi en fazla zorlayan alan oldu. Bu büyüklükte bir zirve organizasyonu için çok mütevazi bütçelerle hareket etmek zorunda kaldık. Stratejik olarak zirvenin bir çok maliyetini hizmet sponsorluklarıyla karşılamayı tercih ettik.

Özgüç: Zirve organizasyonu hazırlıkları sırasında keşke birkaç yıl önce böyle bir zirveyi düzenleseydik dediğimiz olmuştur. Doğal olarak süreç içerisinde bir çok konuda önemli deneyimler elde ettik. Önümüzdeki yıllarda bu deneyimlerin bize büyük katkısı olacaktır.

Soru: Daha mükemmel bir zirve nasıl yapılabilir?

Özgüç: Bize göre böyle bir projenin başarısı önce iç ve dış kamuoyundaki etkisiyle ölçülmelidir. Daha sonra da sürdürülebilir bir konuma, kurumsallaşmış bir yapıya kavuşmasıyla değerlendirmelidir. Zirvede dile getirilen görüş ve düşüncelerin karar alma makamlarınca bilinmesi ve dikkate alınması da bu zirvenin önemli çıktılarından biri olacaktır. Bu bağlamda kamudan, özel sektöre, sivil toplumdan, üniversitelere kadar tüm kesimlerin ülkemizde ve özellikle de İstanbul'da yapılan bu nitelikteki uluslararası boyutlu organizasyonlara daha fazla destek vermesi başarıyı yükseltecektir.

Soru: Türk ve dünya kamuoyu, bu zirvenin İstanbul'da düzenleniyor olmasını nasıl değerlendirmeli?

Özgüç: Tarih boyunca dünyanın en önemli şehirlerinden biri olmuş, eşsiz coğrafi konumuyla İstanbul; değişimin, finansın, kültürün ve politikanın en önemli merkezlerinden biridir. Değişim Liderleri Zirvesi organizasyonun ev sahipliğini yapmak bu kentin doğal bir hakkıdır.

Soru: Giderek daha uluslararasılaşan Türkiye, geleceğe nasıl hazırlanmalı?

Özgüç: Yarın yeni bir dünyadır. Geleceği doğru öngörenler, geleceğe hazırlıklı olanlar ve geleceği şekillendirenler kazanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti tarihi şekillendirmiş, tarihi yazmış bir geçmişin mirası üzerine kurulmuştur. Geleceğin dünyasında yerini almak ve tarihin kendisine yüklediği misyonu üstlenerek dünya politikası ve ekonomisinde aktif bir rol benimsemek zorundadır. Ülkemiz son yıllarda kabuğunu kırmış ve dışa yönelmiştir. Türkiye geleceğin dünyasına kendisini hazırlamalıdır. Bu misyona sahip bir Türkiye içsel dinamik ve sorunlarını daha kolay çözerek geliştirebilecektir. Günümüzde ülke dışı dinamik ve etkiler siyasal ve ekonomik hayatı iç dinamiklerden daha fazla etkilemektedir. Bu etki gelecekte daha fazla artacaktır. Özellikle NATO, G20 üyesi, Avrupalı, Asyalı ve Ortadoğulu, en büyük Müslüman Demokrasiye sahip bir Türkiye'nin yüzlerce yıllık tarihi misyonuyla ekonomisini ve politikalarını yalnızca iç dinamiklere göre şekillendirmesi mümkün değildi.

Soru: TÜGAV nedir, neler yapacak?

Özgüç: Türk Gelecek Araştırmaları Vakfı TÜGAV; bir düşünce bir strateji kurumudur. Gelecek Araştırmaları konusunda ülkemizde kurulan ilk sivil toplum örgütüdür. Vakfın amacı ülkemizin geleceğe hazırlanmasına, geleceğin öngörülmesine, geleceğin planlanmasına katkı sağlamak, zemin oluşturmaktadır. Değişim Liderleri Zirvesi organizasyonu uzun yıllar sonrasında vakfımızın organize ettiği büyük ölçekli projelerin başında gelmektedir. Önümüzdeki dönemde Dünya Politik Platformu olarak devam ettireceğimiz bu organizasyonun dışında da bir çok projeyi hayata geçireceğiz. Uygulama safahatına gelen projeleri kamuoyuna duyuracağız. Çalışmalarımızı yaparken yurt içinden ve yurt dışından sivil toplum örgütleri ve üniversitelerle işbirliği içerisinde çalışmayı önemsiyoruz

Soru: Geleceğin Türkiye'si ve geleceğin dünyasında neler görüyorsunuz?

Özgüç: Yakın geleceğe damgasını vuracak gelişmeler olarak,; Sosyal iletişimdeki teknolojik gelişmelerin tetiklediği özellikle genç bireylerin talep ve duyarlılıklarına bağlı siyasal sistemlerde değişimleri, 3. Dünyadaki orta ve düşük gelirli sınıfların dünya refahından daha fazla pay talep etmelerinden kaynaklanan politik ve ekonomik sistem değişimlerini, Global ekonomik sistemde gelişmekte olan ekonomilerin neden olduğu eksen kaymaları ve yeni dengelerin oluşumunu, Dinler arası diyalog ve etkileşimin yol açacağı moral değerlerdeki değişimleri, Dünya kadınlarının ekonomik ve politik alana daha fazla etkisinin şekillendireceği değişim ve yeni duyarlılıklar gelişeceğini, Halkın yönetime olan etkisinin artacağı İslam dünyası ile batı dünyası arasındaki ilişkinin yol açacağı değişimleri öngörmekteyim.

Avrupa, Asya ve Ortadoğu'ya sınırları bulunan Türkiye'nin mevcut konumu ve rolü tüm dünya için önem arz etmektedir. Gerçekten de Türkiye "bölgesinde herkesle konuşabilen tek ülkedir ve bu konumunu iyi değerlendirmek zorundadır. Bu bakımdan devletimizin öncülük ettiği çok uluslu ve Türkiye merkezli toplantılar yanında" başka büyük ve güçlü ülkelerde olduğu gibi, ülkemizin iş dünyasının ve sivil toplum kuruluşlarının görev ve sorumluluk aldığı girişimleri başlatmanın tam zamanıdır.

Türk Gelecek Araştırmaları Vakfı ile İstanbul Üniversitesi müştereken, her yıl "Değişim Liderleri Zirvesi " adı altında konferanslar düzenleyeceklerdir.

Bu zirve sürecinde dünyanın gelecek öngörülerine ilişkin değerlendirmeler yapmak, politikalar belirlemek ve bu çerçevede de güçlenen Türkiye'nin küresel dengede yeniden konumlandırılmasına katkıda bulunmak başlıca amaçlarımız arasındadır.

Konferansa davet edilen politik liderler, devlet adamları, kanat önderleri, akademisyenler ve bürokratların yanı sıra, gerek yabancı basının, gerekse önemli uluslar arası ziyaretçilerin de katılımı sağlanarak zirvenin etkinliği, ulusal ve uluslararası platformda görsel ve yazılı iletişim mecralarında tanıtım, haber ve duyurularla güçlü bir biçimde desteklenecektir.

Toplantı yeri olarak "Kıtaların Birleştiği Kent İstanbul" düşünülmüştür. Ülkemizin gözbebeği, medeniyetler beşiği İstanbul, yüzyıllardır üstlendiği tarihi misyonu ile bu zirveye hak ettigi ev sahipliğini yapacaktır.

Oturumlarda, dünyanın uluslar arası, sosyal ve ekonomi politiğinde yaşanan gelişmeler, katılımcıların müdahil oldukları dönüşüm ve değişim süreçlerinin arka planları değerlendirilecek,, bu bilgiler ışığında ileriye yönelik perspektifleri ve öngörüleri ele alınacaktır.

Dolayısı ile düzenlenecek bu zirvenin uzun projeksiyondaki hedefi İstanbul'umuzun ev sahipliğinde,, adeta "Dünya Politik Forumu"na dönüşerek Türkiye'nin, uluslararası politik karar alma merkezlerinden biri konumuna gelmesine katkıda bulunmaktır.

İnanıyorum ki, bu zirvede ele alınacak konular ve yapılacak görüşmeler, orta ve uzun vadeli gelecek hedeflerinin şekillenmesi bakımından bugün güncel kararlar vermek durumunda olan siz karar vericilerin de önünü açacaktır.

Değişim Liderleri Zirvesi, bölgesindeki hemen tüm ülkelerle olumlu diyalogları ve üyesi olduğu uluslararası platformlardaki konumuyla barış, demokrasi ve gelişmenin öncülüğünü üstlenmiş Türkiye'nin tüm dünyaya vereceği evrensel bir mesaj olacaktır.

ENGELLİLERE MORAL KONSERİ

Haber Merkezi

İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ), Elele Çift Engelliler Dayanışma Derneği, engelli aileler ile üniversite öğrencilerini bir araya getirdi...

İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ), Elele Çift Engelliler Dayanışma Derneği, engelli aileler ile üniversite öğrencilerini bir araya getirdi. Küçükçekmece Belediyesi Engelliler Masası'nın katılımıyla düzenlenen konsere, Küçükçekmece ve Bayrampaşa'da yaşayan engelliler müzik performanslarıyla renk kattı.

Konserde ilk kez bir üniversite ortamı gören engelli vatandaşlar günün popüler şarkılarını hem söyledi hem eğlendi. Üniversitenin Müzik Kulubü Başkanı Mesut Taşdemir, "Hayatın Ritmini Yakalamana Engel Yok!"sloganıyla gerçekleştirdikleri konserin bir sosyal sorumluluk projesi olduğunu söyledi. Taşdemir, engelli gençlerin de hayata tutunmalarına yardımcı olmak için desteklerinin devam edeceğini kaydetti. Konsere üniversitedeki engelli öğrenciler de katıldı.

Elele Çift Engelliler Dayanışma Derneği Dernek Başkanı ve bir engelli babası olan Turgut Sonuşen, katılarından dolayı İAÜ Mütevelli Heyet Başkanı Dr. Mustafa Aydın'a organizasyondan dolayı teşekkür plaketi verdi. Aydın'ın konuşması sırasında duygulu anlar yasandı.

Müzik Kulübü öğrencileri tarafından organize edilen konserde DJ performansının yanı sıra Türk Halk ve Pop Müziği grupları sahne aldı.

PROJE PAZARI ETKİNLİĞİ

Haber Merkezi

Brıdgıng Europe And Turkey On Energy Efficiency & Renewable Energy Technology Projects isimli Proje Pazarı Etkinliği Technocenter'da düzenlenmiştir

26 Nisan 2011 tarihinde İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ) - Sanayi işbirliği kapsamında "Bridging Europe and Turkey on Energy Efficiency & Renewable Energy Technology Projects" isimli Proje Pazarı Etkinliği Technocenter'da düzenlenmiştir. TÜBİTAK tarafından desteklenen etkinliğe birçok firma, araştırma kurumu, belediye, konu ile ilgili basın kuruluşları ile birlikte üniversitemizin farklı bölümlerinden akademisyenler katılmıştır.

İstanbul Aydın Üniversitesi Ar-Ge ve Proje Uzmanı Sinem Ucal Çepni tarafından organize edilen etkinlikte İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr Hasan Saygın, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Metin Ger, Üniversite – Sanayi İşbirliği Koordinatörü Prof. Dr. Osman Nuri Uçan, TÜBİTAK 7. Çerçeve Programı Enerji Ulusal İrtibat Noktası İlknur Yılmaz, EPPAM Direktörü Yrd. Doç. Dr. Filiz Katman ve TAGES Yönetim Kurulu Başkanı Leyla Arsan bilgilendirme sunumları yapmıştır. Öğleden sonraki oturumda enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji konularında proje önerileri sunulmuş ve daha sonra işbirliği görüşmelerinde bu önerilerin proje fonlarına sunulabilirliği üzerinde karşılıklı fikir alışverişinde bulunulmuş, uzmanlar tarafından yönlendirmeler yapılmıştır.

DANS, ENGEL TANIMAZ "ENGELSİZ TANGO"

İstanbul Aydın Üniversitesi

Sosyal Sorumluluk, tüm bireylerin ve yönetimlerin, içinde yaşadıkları toplumun sorunlarını çözebilmek, yaşam kalitesini yükseltmek, birlikte daha yaşanılabilir bir dünya için ekonomik, çevresel, kültürel ve sosyal gelişmeye destek olma sorumluluğudur. İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu BİL Meslek Yüksekokulu Sağlık Kurumları İşletmeciliği Program Başkanlığı ve öğrencileri bu projeyi böyle bir sosyal sorumluluk anlayışı içerisinde öğrencilerle engelli bireylerin tanışması için bir fırsat olarak değerlendirdi.

Proje sayesinde Türkiye'de ilk defa kas hastası kişiler profesyonel bir çalışma kapsamında dans etkinliği yapmış oldular. Diğer taraftan Kas hastası engellilerle engelsiz bireylerin birlikte yapacakları dans çalışmalarının gerektirdiği özgün kareografinin oluşturulması, engelli ve engelsiz bireylerin birlikte çalışmaları, projenin bir diğer yenilikçi kimliğini oluşturmaktadır.

Toplumsal yetersizlikler ve ihmaller sebebiyle, psikolojik yönden kendilerini "ötekileştirilmiş" hisseden engelli vatandaşlarımız, Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölümü 1. Sınıf öğrencileri gönülden destekleriyle toplumda yalnız olmadıklarını fark ettikleri gibi becerilerini geliştirme ve fiziksel rehabilite imkânı da buldular. Öğrenciler, "Engelsiz Tango" Projesi ile kendi kişisel gelişimlerine katkıda bulundular; sorumluluk bilinci kazanıp, özgüven duyguları artıp, toplumda liderlik yapabilme becerileri gelişip, engelli bireylerle ortak yaptıkları bu proje ile engellilerin sosyo-ekonomik ve kültürel durumlarını, fiziki yapılarını, onların sorunlarını yakından tanıma imkânı buldular.

"Dans engel tanımaz" diyerek yola çıkılan bu projenin temel amacı, toplumda engellilere karşı var olan "engellilerin bağımlı kişi" olduklarına dair algıyı sarsmaktır. Engelli gençlerde yaratılacak başarma duygusu; onların insiyatif alma, iddialı olma ve özgüven duygularını artıracağı için eğitimlerini sürdürme, mesleki kariyer yapma vb konularda daha kararlı ve hedefli olma sonucunu doğuracaktır. Diğer taraftan engelsiz gençlerin proje sayesinde toplumsal sorunlara ve dezavantajlı gruplara duyarlılıkları artarak, onların sorunlarının çözümü için tutum değişikliği sağlanmış oldu.

En önemlisi öğrenciler, Engelsiz Tango Projesi ile topluma hizmet ve yardım etmenin mutluluğunu yaşadı. Öğrenciler, Avrupa Birliği tarafından desteklenen bir projede de yer almanın sevinç ve olumlu sonuçlarını yaşadılar. Böylece, tüm dünya milletleri arasında, hepimizin bir gün "engelli" olabileceği unutulmayarak, el birliğiyle, insanlığın barış ve mutluluğunda, yeni fırsatlar ve kapılar açtığı düşünülmektedir.

Engelsiz Tango Projesinin ilk gösterisi İstanbul Aydın Üniversitesi A Blok Konferans Salonunda gerçekleşmiştir.

"SEVECEN DEVLET YAPISI OLUŞSUN İSTİYORUZ"

İstanbul (A.A)

Müsiad Genel Başkanı Vardan:
''Korkan değil gönüllü mükellef, korkutan değil sevecen devlet yapısı oluşsun istiyoruz"
''Maksat; insanlarda korku uyandırmak değil, vergisini gönül rahatlığıyla veren bir topluluk oluşturmak olmalıdır"
"Bugün hala mükellefin güven, vergi idaresinin de sadakat aradığı görülmektedir"

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Ömer Cihad Vardan, ''Korkan değil gönüllü mükellef, korkutan değil sevecen devlet yapısı oluşsun istiyoruz" dedi.

Vardan, MÜSİAD'ın düzenlediği ''Kamu Alacaklarının Yeniden Yapılandırma Yasasının Getirdiği Fırsatlar" konulu Perşembe Toplantısında yaptığı konuşmada, yapılandırma ile çift taraflı bir kazanımın söz konusu olduğunu, devletin alacaklarını tahsil etme imkanı bulurken, mükelleflerin de borçlarını yeniden yapılandırarak ödeme imkanı elde ettiğini hatırlattı.

Yasaya ve yasanın getirdiklerine hiçbir zaman ''vergi affi" olarak bakmadıklarını ifade eden Vardan, ''Biz, buna bir 'barış', bir 'uzlaşma' olarak baktık, gelişen yeni ekonomik durumlara, koşullara bağlı olarak 'borçların ödenme imkanının oluşturulması, borçların tasfiyesi' dedik. Başından beri bu yasayı, ülkemizin dünya ekonomileri arasında aldığı konum itibariyle bir fırsat olarak gördük, üyelerimizi de bu yönde bilgilendirmeye çalıştık. Zaten borcun affı da söz konusu değildi" şeklinde konuştu.

Özellikle yapılandırma çalışmalarının hazırlık aşamasında MÜSİAD olarak aktif şekilde yer aldıklarını, yeniden yapılandırma süresi başladığından bu yana gerek genel merkez gerekse şubeleri aracılığıyla birçok programı hayata geçirerek üyelerini ve kamuoyunu bilgilendirdiklerini anlatan Vardan, bir toplumda mali ve iktisadi olaylar ile siyasi, hukuki ve sosyal yapı arasında karşılıklı etkileşimin dikkate alınmasının önemli bir gereklilik olduğunu vurguladı.

Vardan, ''Vergi sisteminin reformlar yoluyla yapılandırılması sırasında belki de en fazla ihmal edilen unsur vergi ödemekle mükellef olan bireylerin en önemli aktör olduğudur. Vergilendirme konusunda uyulması gereken uluslararası kurallar ve standartlar var olmakla birlikte, her ülkenin vergi sisteminin, toplumsal, politik ve hukuki yapılardan etkilendiği de bir gerçektir. Dolayısıyla vergi sisteminin sadece finansman gerekliliği açısından görülerek insan unsurunu dışlaması, verginin geniş kitlelere yayılmasını engellemektedir" şeklinde konuştu.

Vergi düzenlemeleri yapılırken dikkat edilmesi gereken konulara da değinen Vardan, yerli ve yabancı yatırımcıların çekilebilmesi için yerel ve/veya bölgesel vergi avantajları sağlanmasının büyük önem taşıdığını, yatırımcının ülke içinde kalmasını sağlayacak, Türkiye'ye yeni yatırımları çekecek, vergi gelirlerini azaltmadan, vergiyi tabana yayacak adil bir sistem üzerinde çalışmaların artırılması gerektiğini vurguladı.

ÖNERİLER

Ömer Cihad Vardan, tüm sistem ile ilgili diğer önerilerini ise şöyle sıraladı: ''Mevcut sistemin, rekabet ortamına ve ulaşılması hedeflenen gelişmiş ülkelerin sistemlerine uygun olarak iyileştirilmesi, geliştirilmesi', 'Yerli ve yabancı yatırımların çekilebilmesi için yerel ve/veya bölgesel vergi avantajlarının sağlanması', 'Mükellef ile idare arasındaki ilişkilerinin hem uygulamada, hem de beyinlerde yeni bir düzeye oturtulması', 'İnsanların bu kutsal görevi gönül rızasıyla ifa edebilecekleri bir ortamın oluşturulması', 'Hakkaniyet ölçüsünün tüm insanlarda herhangi bir şüphe bırakmayacak şekilde yerleşmesi', 'Türkiye'de çalışıp, kazanan herkesin, bu hakkaniyete uygun şekilde vergilerini muntazaman ödemesi ve ödemesi gerektiğini artık bilmesi gerektiği' başlıkları bizce çok iyi değerlendirilmelidir."

Vergi mükellefi ile vergi idareleri arasındaki ilişkinin düzeyi, şekli ve yapısının devamlı gözden geçirilmesi ve zamana bağlı olarak geliştirilmesi gerektiğini vurgulayan Vardan, ''Maksat; insanlarda korku uyandırmak değil, vergisini gönül rahatlığıyla veren bir topluluk oluşturmak olmalıdır" dedi.

Söz konusu ilişkinin düne göre bugün oldukça gelişmiş ve iyileştirilmiş olduğunu gördüklerini ve bunu takdirle karşıladıklarını ifade eden Vardan, bugün hala mükellefin güven, vergi idaresinin de sadakat aradığının görüldüğünü, bu bağlamda vergi dairesi ve mükellef ilişkisinin kalitesini artırmaya yönelik olarak şeffaflık, sürdürülebilirlik, istikrar ve hesap verebilirlik gibi artık objektif kriterlere ve çağdaş normlara göre bir ilişki modeli geliştirilmesi gerektiğini düşündüklerini söyledi. Vardan, ''Sonuçta korkan değil gönüllü mükellef, korkutan değil sevecen devlet yapısı oluşsun istiyoruz" görüşünü dile getirdi.

İNTİHAR EĞİLİMİ
KARABAĞ SAVAŞININ DOĞURDUĞU SOSYAL PSİKOLOJİK FESAT

İlham Mirzeyev

Spot: Sosyal psikolojinin dünyada yaygınlaşmış en önemli problemlerinden biri de intihardır. Nedenleri esasen sosyal şartlarla bağlı manevi bunalım, stres, ekonomik şartlar olsa da savaş ortamında veya lokal savaş ortamında intihar vakası çok sık rastlanmaktadır. Hocalı'da 26 Şubat 1992 tarihinde gerçekleşmiş soykırımın Türk olduğu için savaş ortamında olmayan bir kasaba yok edilmiştir. Dağlık Karabağ Savaşı'nda hem Azerbaycan hem de Ermeniler tarafından intiharların olması ciddi sosyo-psikolojik araştırmanın gerekliliğini gösteriyor.

Tesadüf sonucunda veya bilinci yerindeyken talihsizlik sonucunda kendini öldürmeye, intihar (suisid) denir. Mesela, sarhoşken, şakayla silahı alnına dayayarak kendini vurmak, narkotik maddenin etkisiyle, uçacağını düşünerek altıncı kattan kendini aşağıya bırakmak gibi davranışlar asıl anlamda intihar değildir. İnsanlar çeşitli sebeplerden hayatlarına son veriyorlar. İntihar, önlenebilinecek ölüm sebebidir. Bu kararın alınmasına sebep olan faktörler çok çeşitlidir. Çoğu zaman birkaç faktör beraber bu davranışın ortaya çıkmasına sebep olabilir. İntihar kişinin duygusal, psikoloji veya sosyal sebeplerin etkisiyle kendi hayatına son vermesi gibi değerlendiriliyor.

Üç yıl önce, yani 2007 yılında Azerbaycan; intihar istatistiğine göre dünya çapında en iyi durumdaydı. "Reuters" ajansının raporuna göre, aynı yıl Azerbaycan'da 100 bin kişi başına düşen intihar sayısı 1'di. Yani ülke genelinde, yaklaşık, 80 intihar olayı kayıtlara geçmişti. Ama sonraki yıllarda durum ciddi şekilde kötüleşmiştir. Resmi kurumlar, ülke genelinde intihar sayısının çoğaldığını itiraf ediyorlar ve bu durumun kabahatini farklı yerlerde arıyorlar. Bazıları geç saatlerde televizyon kanallarında korku filmlerinin gösterimini, bazıları iktisadi zorlukları ana sebep gibi gösteriyorlar.

Lakin dünya tecrübesi gösteriyor ki, söylenenler hiç de intihara eğilimin artmasında başrol oynamıyor ve durum çok daha ciddidir. Dünyada her 20 saniyede bir insan kendini öldürüyor, her 2 saniyede bir insan ise intihar girişiminde başarısız oluyor. İntihar kurbanlarının sayısı savaş ve cinayet kurbanlarının toplam sayısından daha fazladır. Çelişkilidir ki, ekonomik kriz sırasında intiharlar artmaktansa azalıyor. ABD'de yayınlanmış "Taklit etkisi" kitabının yazarı Loren Koulman vurguluyor ki, "ekonomik zorluklar ve savaşlar zamanı insanlar kişisel gayretleriyle dünyadan gitmeye eğilimli olmuyorlar."

İntihar, bir kural olarak, ümitsizlikten, itiraz simgesi gibi, kişisel onur duygusunun korunması adına, aklın karışması sonucunda, acıya dayanmamak yüzünden veya intikamdan korkmak yüzünden oluyor. Ana "risk etkeni" gibi yoksulluk, işsizlik, yakınların kaybı, aile ilişkilerinde sorunlar gösteriliyor. Başka bir ifadeyle, burada savaş etkeni arka planda kalıyor. Lakin bu hiç de savaş faktörünün intiharla bağlı olmaması demek değildir. Eğer ailede böyle bir durum söz konusuysa, o zaman insanlar intihara daha çok eğilimli oluyorlar. Burada çocukken alınmış manevi ve fiziki sarsıntılar önemli rol oynuyor. Aynı zamanda insanın sosyal izolesi ve psikolojik sorunları, ayrıca depresyonda da olumsuz etki gösterir.

Lakin çoğu zaman intiharların sebebi karanlık olarak kalıyor. Ayriyeten bilinmeyen sebepler yüzünden erkekler, kadınlardan dört kat daha fazla kendilerini öldürüyorlar. Lakin kadınlar iki-üç kere daha fazla intihar girişiminde bulunuyorlar. Dünyanın çeşitli ülkelerinde sürdürülmüş mülakatlar gösteriyor ki, ergenlerin yüzde sekseni dönemsel olarak kendini öldürmek hakkında düşünüyor. Ancak intiharların çoğunu emeklik çağındaki insanlar ediyorlar. Bir kural olarak, onlar bu tür isteklerini önceden itiraf etmiyorlar. Araştırma sonuçlarına göre, homoseksüel insanlar, normal insanlara nazaran daha çok intihar eğilimli oluyorlar.

Amerika İntiharı Bilgilendirme Kurumu'nun raporuna göre, intihar girişimleri daha çok Nisan, Haziran ve Temmuz aylarında yapılıyor. ABD'de ve dünyanın birçok ülkelerinde 1970-1980'li yıllarda, özellikle, bayram günlerinde daha çok olay vuku buluyordu. Dünya Sağlık Teşkilatı'nın raporları gösteriyor ki, intiharların daha çok ekonomik ve sosyal bakımdan fakir ülkelerde vuku bulmasına rağmen, istisnalar da mevcuttur.

Mesela, Latin Amerika'nın ve Yakın Doğu'nun birçok "fakir" ülkelerinde intiharların seviyesi Batı Avrupa'nın zengin devletlerine oranla daha azdır. Ekonomik bakımdan tam refah sayılan Baltık ülkelerinde, yani Finlandiya ve Macaristan'da intihar oranı genel Avrupa oranından daha fazladır. Ada devletlerinde, mesela, Küba'da, Japonya'da, Sri-Lanka'da vs'de intiharların oranı inanılmaz derecede yüksektir.

Din ve intihar arasında da irtibat vardır. Genel İslam ülkelerinde intihar sayısı, diyebiliriz ki sıfıra eşittir, yaklaşık 100 bin adama 0,1 intihar sayı denk geliyor. Nüfusunun daha çok Hıristiyan veya Hinduizm'e inanan ülkelerde intihar oranı yeterince yüksektir. Hıristiyan devletlerinden her 100 bin nüfusa 11,2 intihar vakası, Hindistan'daysa 9,6 intihar vakası denk geliyor.

Budist ülkelerde bu oran daha yüksektir, 100 bin kişiye 17,6 intihar olayı kayıtlara geçiyor. Dikkate değerdir ki, Çin gibi ateist devletlerde bu oran 25,6 ya çıkmaktadır. Hıristiyan ve Budistler arasında kendini öldüren erkeklerin sayısı kendini öldüren kadınlardan 3,5 kat daha fazladır, Müslüman ve Hinduizmlerdeyse bu oran 3 kat daha azdır. Ancak dini inançlar hiç de kesin gösterici değil. Katolik İrlanda'da intihar oranı Katolik İtalya'ya oranla 3 kat daha fazladır. Protestanların yaygın olduğu Büyük Britanya'daysa geçmiş müstemlekesi Avustralya'ya kıyasta intihar olayı 2 kat daha fazladır. Tüm bu ülkeler yaşam olanaklarına ve başka istatistiklere göre eşittirler.

"Gallup" ajansının raporları tahmin etmeye fırsat tanıyor ki, ülke ne kadar dindarsa, intihar bir o kadar az vuku buluyor. "Gallup" dünyanın birçok ülkelesinde dindarlık seviyesi araştırmaları yaptı. İnsanın ne kadar dindar olmasını tespit için ona bazı sorular soruldu: "Dini kendi hayatının önemli parçası olarak görüyor musun?", "Ülkenizde faaliyet gösteren dini kurumlara itibar ediyor musun?" gibi.

Bu anketlerden elde edilen sonuçlar, Dünya Sağlık Kurumunun intiharlar hakkındaki istatistiğiyle kıyaslanınca ortaya çıktı ki; bu iki istatistik arasında sağlam ilişki var: Dindarlık çoğaldıkça intihara eğilim oranı azalıyor. Dünyanın 67 ülkesinin değerlendirildiği listede en dindar Kuveyt vatandaşları sayılmıştır, onların dindarlık reytingi 83 puanla değerlendirilmiştir. Kuveyt'te her yıl 100 bin kişiye 1,95 intihar olayı kayda geçiyor. Ancak bu da kesin değil. Dindarlık reytinginde Moritanya ikinci yerde sıralanmıştır ve 81 puan almıştır. Ancak orada intiharların sayısı daha yüksektir ve her 100 bin adama yılda 8,15 intihar olayı tekabül ediyor. Dindarlık istatistiğine göre üçüncü olan ve 79 puan alan Filipinler'deyse intihar oranı Moritanya'ya oranla daha azdır ve burada her 100 bin kişiye yılda 2,1 intihar durumu vuku buluyor. ABD'de dindarlık reytingi 61 puandadır ve listede 25. sıradadır. Meksika'da da dindarlık reytingi ABD'yle aynıdır ama Meksika'da her 100 bin nüfusa yılda 4 intihar olayı tekabül ediyor, ABD'deyse 11,5.

İntiharlar, önemli sağlık sorunlarından biridir. Tüm dünyada gün boyu ortalama 1.000 insan intihar ederek hayatına son veriyor. Tüm dünyada her 42 saniyede bir insan hayatına son vermek için intihara teşebbüs ediyor, her 17 dakikada bir, bir insan intihar sebebiyle hayatını kaybediyor. İntihar yaş gruplarına ve cinse göre farklılık gösteriyor. Özellikle, gençlere dikkat edilmesi gerekiyor. ABD'de sürdürülen araştırmalarda ortaya çıktı ki, 15-24 yaş grubundaki ölüm sebepleri arasında üçüncü sırada intihar geliyor. İntihar girişimleri kadınlarda daha çok gözlemleniyor, fakat erkeklerde ölümle sonuçlanan intiharlara daha çok rastlanıyor. Özellikle 15-19 yaşları arasında erkeklerde ölümle sonuçlanan intihar oranı kızlardan daha fazladır.

Sürdürülen araştırmalarda intihar sonucunda hayatını kaybeden insanların 63%'nün erkekler, 37%'nin kadınlar olduğu görülmüştür. İntiharın sebepleri arasında; cinsiyet, zayıf sosyal - iktisadi durum, anne baba tartışmaları, ihtilaf, göç, psikolojik bozukluklar, şiddet eğilimi ve düşünme bozuklukları gösteriliyor. İntihar eden kişilerin 90%'i depresyon hastasıdır. Depresif hastaların 15%'i intihara teşebbüs sonucunda hayatlarını kaybediyorlar.

Depresyonda olan erkeklerin intihar sonucunda hayatını kaybetme oranı kadınlara göre daha yüksektir. Sorunları çözme becerisinin yetersizliği, stres ve ümitsizlik hisleriyle intiharın; yakın ilişki içinde olduğu görülüyor. Kendi gücünü aşan amaçlar belirlemek, başarıyı elde edemeyince de eleştiriye maruz kalmaya dayanamamak gibi sebepler, çocuk ve gençleri intihar girişimlerine yönlendirmektedir. Azerbaycan'da son zamanlarda yaşanan intihar sebeplerinden biri olarak kendi topraklarımızdan zorunlu göç ettirilme amilini vurgulayabiliriz. Son zamanlarda Ermenilerin halkımıza karşı gerçekleştirdiği vahşilikler daha da dayanılmaz hale gelmiştir. Kendi ana yurdundan, büyüdüğü topraktan ayrı kalmak, gözü önünde çocukların, kadınların, yaşlıların, erkeklerin bin türlü işkence ve azapla öldürülmesi mülteci ve zorunlu göçmenlerin birçoğunu intihara sürüklemiştir. İntiharın sebeplerini aşağıdaki gibi gruplaştırabiliriz: "Psikolojik hastalıklar, Sosyal sebepler, Psikolojik sebepler, Biyolojik sebepler, Genetik yakınlık, Fiziki hastalıklar."

Şimdi sebepleri açıklayalım:

Psikolojik sebepler:

İntihara sebep olan psikolojik sorunlar bunlardır: "Depresyon, Şizofren, Narkotik madde bağımlılığı, Kişilik bozukluğu ve Yüksek heyecan."

Sosyal Sebepler:

Toplumun sosyal karakteriyle ilişkili olarak intihar oranı da ülkeden ülkeye göre değişiyor. Aile bağları zayıf ülkelerde intihar oranı daha yüksektir. İntiharın ilk tanımlarından biri Fransız psikoloğu Emile Durkheim'e aittir. O, sosyal faktörlerin rolünü neden göstererek, intiharın aşağıdaki şekillerini tanımlamıştır:

Egoisttik İntihar:

Kendi sosyal grubuyla "birlik" hissini kaybetmiş ve bu sebepten dolayı ailevi, dini, sosyal denetime tabi olmayan kişiler tarafından işleniyor.

Anemik İntihar:

Sosyal ve siyasi değişiklikler devrinde toplumla sosyal karışımı bozulmuş kişilerde rastlanıyor. Sosyal ve iktisadi krizlerde toplum içinde intihar oranı yükseliyor. Mesela, 1 ve 2. Dünya Savaşı yıllarında tüm Avrupa ülkelerinde intihar oranı diğer devirlere göre artmıştır.

Alturistik İntihar:

Kendi hayatını sosyal motifler uğruna kurban ederler. Buna ek olarak, insanın hayatla hesaplaşması maksadı taşıyan basit intihar, kendine kast ederken yakınlarını da kendisiyle götürmek tendensiyalı şahıslarda genişlemiş intihar (mesela, bir kadının intihardan önce küçük çocuğunu sanki azaptan kurtarmak için öldürme davranışı), aynı zamanda beraber intihar etmek için sözleşmiş gruplarda karşılaşılan kolektif intihar (böyle haller dini tarikat mensuplarında ve psikolojik hastalarda görülüyor) türleri ayırt ediliyor.

Psikolojik Sebepler:

Kişisel yakınlık da intihar ihtimalini artırıyor.

-Biyolojik Yakınlık:

Beyindeki serotinin maddesindeki azalma intihar ihtimalini artırıyor.

-Ailevi Yakınlık:

Ailede intihar eden yakının olması insanlarda intihar etme ihtimalini artırıyor.

-Fiziksel Hastalıklar:

Kanser, kalp hastalığı, AIDS gibi hastalıklara yakalanan insanlarda intihar ihtimali normal insana oranla daha çoktur.

Ailevi Risk Faktörleri:

Parçalanmış aileler, istismar, ünsiyet bozuntuları düzgün ilişki kuramamak. İntihar düşünceleri ve geçmiş girişim, Stresli hayati olaylar, ayrılık, kayıp, travmatik yaşantılar, Anlaşmazlık, ihtilaf, Başarısızlık, Ailede ve ya yakın çevrede intihar girişimlerinin bulunması

Davranışla Alakalı İstatistikler

Psikolojik bozukluk işaretlerinin olması, Ölüm riski olan ilaçlardan küçük dozajda kullanım, Son altı hafta içinde iletişimden uzak durma, içine kapanma, Cinsi hayatla ilgilenmeme, Sosyal etkilerden uzak durma, Sevdiği eşyaları yakın çevreye dağıtma, Sık sık ölüm hakkında konuşma.

İntiharla İlişkili Duygular:

Derin keder ve ümitsizlik, Nefret, Pişman olma, Tahrik edici davranışlar.

İntihardan Koruyucu Faktörler:

Sorun çözebilme becerisinin yükseklere çıkarılması, zorlukları aşabilme becerisinin geliştirilmesi, desteklenmesi, spor ve sosyal etkinliklere katılma, yaşama sebeplerinin tam anlaşılmasına yöneltmek, kendi sorumluluklarının farkına varılması. Çocuk ve gençler intihar etmekten korkuyorsa, sosyal çevresinin fikrini dikkate alırsa ya da ahlaki engelleri düşünürse, bunların farkına varması desteklenerek de yardım yapılabilir.

İnsanlığın sonunu yaklaştıracak birçok şeyden insanların korkusu vardır. Bu sırada en önemli icatların adı çok dile getiriliyor ki, bu inkâr edilemez bir gerçektir. Ama son yıllarda daha hızlı çoğalmakta olan bir akım var ki; onun önünün alınmaması ve sebeplerin ortadan kaldırılmaması bilimsel icatların ortaya çıkarmış olduğu fesatlardan daha fazla sonuçlara ulaştırabilir bizleri.

İntihar, insanla beraber başlamıştır. Bunu kimse inkâr edemez. Ama son yıllarda intiharların çoğalması herkeste niye, niçin, hangi sebepten gibi sorular meydana getirmiştir. İntihara girişimle ilgili çeşitli sosyal, günlük ve yeterince sıralanması mümkün olan sebepler gösterilse de bu bir o kadar inandırıcı değildir. Bundan dolayı ki, gösterilen sebepler en zenginden en fakirine kadar herkesin karşılaştığı durumlardır ve hiç de herkes bu yüzden intihara kalkışmıyor. Başka bir açıdan bakınca da intihara girişim halleri küçük yaşta çocuklar arasında da rastlanıyor ki, gösterilen sebepler kendi gerçekliğini kaybediyor.

Depresyon, nevroz ve bu gibi durumlar intiharda daha çok rol oynuyor. İntiharlar savaş devam eden ülkelerde az rastlanıyor ve nevroza çok nadir durumlarda rastlanıyor. Ekonomik durumun zayıf olmasının intiharlarda hiçbir rolü yoktur. Gelişmiş ülkeler, insanlarının ekonomik durumu çok yüksek olsa da intiharların oranına göre önde gidiyorlar. Ekonomik sıkıntı, insanların maddi sorunları intihar hallerinin göstericisi olamaz. Burada farklı etkenler var. İntihar durumları araştırılırken kadınlara kıyasla erkeklerin daha çok bu yola başvurduğunu görürüz. Kadınlar daha çok intihar hakkında konuşuyor, ama onu hayata geçirmiyor. Özellikle 40 ve yukarı yaşta olan, iyileşemeyecek hastalığı olan insanlar, risk gruplarına dahildir. Depresyon geçiren, kendi sorunları olanlar daha fazla intihara eğilim gösteriyorlar.

İnsan özellikle kendini şok durumundayken öldürebilir. Kısa zamanlı lakin çok keskin şekilde geçen duygu zamanı, insanın bilinci daralıyor. İnsan genelde daralmış bilinç durumunda intihar ediyor. Çocuk intiharıysa herhangi bir yaş kategorisine ait değildir ve gün geçtikçe dünya genelinde artmaktadır. Bu son derece büyük bir faciadır. Hatta 50-60 yaş arası insanların intiharının köklerini çocukken yaşadıklarında aramak lazımdır. Çocukken alınan travmatik durum hiçbir zaman kaybolmuyor ve üstünden 30 yıl geçse bile aynı duygular insanların içinde yaşıyor.

İnsan çeşitli duygulardan dolayı intihar edebilir. Günah, kin, intikam hissi geçirebilir, ona adaletsiz yaklaşanlar sebebiyle, kendini aşağılanmış hissedebilir. Eğer insan kendini öldürüyorsa, demek ki, onun sebebini onda değil de, onu buna yönlendirenlerde aramak lazımdır. Hiç kimse durduk yere intihar etmiyor. Başka bir açıdan bakınca da bu konuda toplum suçludur. Toplum, sosyal yapılar sorumluluk bilincinde olmalıdır. İnsan, hayatında adaletsizlikle karşılaşınca bunun en kısa çözümünü intiharda görüyor.Çocukluk arzularının gerçekleşmemesi de dolaylı olarak insanı depresyona sokuyor. Depresyonsa intiharın ilk adımıdır. İnsanları intihara sevk eden sadece psikolojik sorunlar değil, aynı zamanda onların adaletsizlik ve haksızlıkla karşı karşıya kalmasıdır.

JOHANNE GUTENBERG VE İBRAHİM MÜTEFERRİKA

Haber Merkezi

JOHANNE GUTENBERG

İletişim tarihinin büyük muciti olan Johanne Gutenberg en önemli icadı olan tipo basım yöntemini bulmuştur. Bu icat önceleri tahtadan daha sonra da kurşun alaşımdan yapılan dökme harfleri, baskıdan sonra bir yazı kullanılmak nedeniyle saklandığı bir basım yöntemidir

O dönemde kitaplar ya doğrudan elle yazılır ya da her sayfa için ayrı ayrı elle oyularak hazırlanan tahta bloklar kullanılarak kitaplar basılırdı. Gutenberg her kalıp için ayrı ayrı kalıplar hazırladı. Bu kalıplara sıcak metal sıvı dolduruluyor ve harflerin metal örnekleri çıkarılıyordu. Basımcı metal harfleri istediği gibi dizebiliyor, basımdan sonra saklayarak yeniden kullanabiliyordu. 1455'te bastıkları ilk kitap Latince bir kutsal kitaptı. Gutenberg Kutsal Kitabı denen bu yapıt Kırk İki Satırlı Kutsal Kitap ya da Mazarin Kutsal Kitabı olarak da bilinir. Başarıya ulaşmak için çıktığı yolda çok fazla sıkıntıyla karşılaştı ve hiçbir zaman çok fazla para kazanamadı. Gutenberg'in buluşu hızla yayıldı.

15. yüzyılın sonlarına yaklaşırken Avrupa'da, 1000'den fazla baskı makinesi vardı. Bu basım yöntemiyle daha çok kitabın basılabilmesi kitap fiyatlarının düşmesini sağladı. Kitap okumanın yaygınlaşması, özgür düşüncenin doğmasına, bilimsel çalışmaların gelişmesine ve bilginin daha geniş kitlelere ulaşmasına yardımcı oldu. Tüm bu nedenlerden dolayı Gutenberg'in bulduğu bu baskı yöntemi, özgür düşüncenin yayılmasına ve bilim araştırmalarının gelişmesini sağlamıştır.

İBRAHİM MÜTEFERRİKA (1674 – 1747)

İbrahim müteferrika aslen Macar asıllı olup, Osmanlı devletinde basım evi kurup, ilk Türkçe kitap yayınlayan ilk kişidir. Macar asıllı olan İbrahim müteferrika İstanbul'a geldi. Burada Müslüman oldu ve müteferrikalık (Devlet büyüklerinin yanında, türlü hizmetlerde çalışan kimse)yapmıştır. Başka yabancı diller de bilmesinden dolayı başka devletlerle olan müzakere heyetlerinde bulunmuştur. Macaristan'daki öğrenimi sırasında basım tekniklerini öğrendiğinden dolayı matbaa kurmak istedi ve 1719–1720 yılları arasında matbaayı kurmayı başarmıştır.

1747 yılında öldü. Kapalı Çarşı'nın Fesçiler Kapısı ile Beyazıt Camii arasında yer alan Sahaflar çarşısında ise İbrahim Müteferrika'nın bir büstü bulunmaktadır.

MATBAA HAYATI

İstanbul'da matbaa kurmak isteyen İbrahim müteferrika, Sait efendi ile tanıştıktan sonra matbaa kurma çalışmalarına başladı.

Sadrazam olan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa, İbrahim müteferrikanın matbaa ile alakalı düşüncülerini destekledi. Ancak matbaanın açılmasına dini olmayan eserler basmak şartı ile izin verildi. Matbaa makineleri ve Latin alfabe kalıpları yurtdışından getirtildi. Yalova'da bir kâğıt fabrikası kuruldu. 16 Aralık 1727 tarihinde ilk matbaa çalışmaları başlamıştır. Matbaanın ilk basılan kitabı "Vankulu Lugatı" oldu. Ardından tarih ve coğrafyayla ilgili ve sözlük olan 16 eser daha yayımladı ve toplam eser sayısı 17'yi, cilt sayısı ise 23'ü buldu.

İbrahim Müteferrika'nın ölümünden sonra, matbaanın işletme izni Rumeli kadılarından İbrahim Efendi ile Anadolu kadılarından Ahmed Efendi'ye verilmiştir

Eserleri
Risâle-i İslamiyye
Vesiletü't-Tıbâa
Usûlü'l-Hikem fî Nizâmi'l-Ümem

Tercüme Eserleri
Füyüzat-ı Mıknatissiye 1731.
Çev: İbrahim Müteferrika.

MODA FUARI

Haber Merkezi

İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Ayakkabı Tasarım Ve Üretimi Programı Öğrencilerinin Kış Kreasyonu İçin Yarattıkları Ayakkabılar, Uluslar Arası Ayakkabı Moda Fuarında

Gençlerin televizyon dizilerindeki kahramanları örnek almaları ve onlara benzemeye çalışmalarından yola çıkan İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu Ayakkabı Tasarım ve Üretimi Programı 1. ve 2. sınıf öğrencileri, gençlik dizilerini izleyip kahramanlarının giysilerini analiz ettiler. Sonrada seçtikleri dizi karakterlerine 2011-2012 kış sezonu için ayakkabı, çanta ve kemer tasarladılar.

Sinem Giley, küçük sırlar dizisindeki Ayşegül Yalçın'ın (Merve Boluğur) ayaklarında; yüksek platform tabanlı, yüksek ökçeli, deri, saten, dantel kombinli, burnu ve arkası açık, bilekten tokalı bir ayakkabı görmek istedi, gelecek sezon.

Ayşenur Durmuş; yeni stil ikonu Blake Lively tarafından canlandırılan, gençlik dizisi Gossip Girl karakteri Serena Van Der Woodsen için tasarladı ayakkabısını.

Hazal Ercan, The Hill's dizisindeki Louren Conrad'a, yüksek platform tabanlı, yüksek ökçeli, denim kumaş ve deri kombinli, metal pimler ile süslenmiş kısa bir botun çok yakışacağına karar verdi. Sex and The City, Dawson's Creek gibi gençlik dizilerinin oyuncuları içinde yeni modeller hazır.

Projenin "ünlü markalar-tasarımcılar" bölümüne hazırlanan Ayşe Kılınç: Burberry, Melike Candemir: Gucci, ogün şirin: Givency, Özge Öztürk: John Galliano, İhsan Tekinalp: Hermes, Cihat Karaduman: Versace, Billur Çavuşoğlu: Moschino için yarattı modellerini

Ayakkabı Tasarım ve Üretimi Programı Başkanı Öğr. Gör. Cengiz Kastan koordinatörlüğünde hazırlanan modeller, 21-24 nisan tarihleri arasında CNR fuar merkezinde sergilendi.

YAPAY TATLANDIRICILAR DOST MU DÜŞMAN MI?

Haber Merkezi

İstanbul Aydın Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi, Prof. Dr. Şükrü Karataş, son yıllarda halk sağlığını tehdit ettiği öne sürülen yapay tatlandırıcıları değerlendirdi.

Şekere alternatif olan, Sakkarin, Aspartam, Asesülfam-K ve Siklamat gibi yapay tatlandırıcıların günümüzde, diabet hastalarının yaşamlarının parçası olduğunu belirten Prof. Dr.Karataş, bu tatlandırıcıların diş çürüklerinin engellenmesi ile yiyecek ve içeceklerin kalorilerinin düşürülmesi amacıyla da gıda sektöründe büyük oranda kullanıldığını söyledi.

HAMİLELERDE YASAKLANDI!

Prof.Dr.Karataş, "Ortalama olarak şekerden (sükroz) 200-300 kat daha tatlı olan yapay tatlandırıcılar, Dünya Sağlık Örgütü'nce "normal bireylerde 40mg/kg/gün olması (vücut ağırlığının her bir kilogramı için 40 mg) ve günde 1.680 gramdan fazla alınmaması tavsiye edilmektedir. Hamile kadınlarda ise 2.5 mg/kg/gün olarak belirlenmiştir. Ancak daha sonra sakarinin epitel dokuda yapısal değişikliğe neden olacağı savunulmuş ve bebeğe geçip birikim yapacağı belirlenerek hamile kadınlarda yasaklanmıştır." diye konuştu.

DÜŞÜK MALİYET, KULLANIMI ARTIRDI

Ülkemizde son yıllarda ithal edilen yapay tatlandırıcı oranlarında büyük bir artış gözlendiğini bildiren Karataş, ithal edilen yapay tatlandırıcıların yüzde 5'inin sağlık alanında, yüzde 95'inin ise gıda sektöründe kullanıldığını kaydetti. Yapay tatlandırıcıların şekere oranla çok düşük miktarda kullanılmasıyla maliyeti düşürdüğünü ve gıda sektöründe kullanımının cazip hale geldiğini ifade eden Prof. Dr.Karataş şöyle konuştu: "750 kg şekerin 3 kg yapay tatlandırıcıya denk geldiği düşünüldüğünde durum daha iyi anlaşılıyor. Şekerden yüzlerce kat daha tatlı olan ve buna karşın fiyatı düşük olan yapay tatlandırıcılara rağbet ülkemizde de her geçen gün artıyor. Bu gün yapay tatlandırıcılar baklava, reçel, helva, dondurma, süt tatlılarında, diyet kola, diyet kek gibi ürünlerde şekere alternatif olarak kullanılıyor".

ARAŞTIRMALAR, YAPAY TATLANDIRICILARI AKLADI

Yapay tatlandırıcılarla ilgili olarak fareler üzerinde yapılan çalışmalarda kanser riski taşıdığı saptansa da FDA'nın (Gıda İlaç Yönetimi) yürüttüğü 100' den fazla araştırmanın sonucunda bu tatlandırıcılarda insan sağlığını tehdit edecek bulguya rastlanmadığını kaydeden Prof.Dr.Şükrü Karataş, "Hangi gıda maddesinde ne kadar yapay tatlandırıcı kullanılacağı Türk Gıda Kodeksi tarafından belirlenmesine rağmen birçok ürünün ambalajında yapay tatlandırıcı içerdiği belirtilse de kaç miligram kullanıldığı hakkında hiçbir bilgi verilmiyor. Kanserojen olduğuna dair FDA (Gıda İlaç Yönetimi) tarafından kesin onaylanmış araştırma bulguları olmasa da yapay tatlandırıcıların insan sağlığını tehdit ettiği yolunda yoğun görüşler yer almaktadır. Bu tatlandırıcıları içeren ürünlerin ambalajlarında miktarları belirtilmeli, kullanıcılar da Dünya Sağlık Örgütü'nce önerilen limitlerde tüketmeye özen göstermelidirler. Ayrıca devlet, bu ürünleri satan ve kullanan kurumları daha sıkı denetim altında tutmalıdır" dedi.

YAPAY TATLANDIRICILARLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1970'lerde fareler üzerinde yapılan deneylerde sakarinle mesane kanseri arasında bir bağlantı olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle Amerikan Kongresi, sakarin içeren gıda maddelerinin ambalajlarına "Bu ürünün kullanılması sağlığınıza zarar verebilir. Bu ürün laboratuvar hayvan deneklerinde kansere neden olduğuna karar verilen sakarin içermektedir." ibaresinin yazılmasını zorunlu kılmıştır. Fareler üzerinde yapılan diğer bilimsel araştırmalarda özellikle erkek farelerde yüksek dozda sakarin tüketiminin "mesane kanseri" riskine yol açtığı gözlenmiştir. Ancak bu maddenin insan vücudunda meydana getirdiği etkiyi inceleyen mekanik araştırmalar bu sonuçların sadece farelerde ortaya çıktığını göstermişlerdir. İnsan epidemiyolojisi üzerine yapılan çalışmalarda sakarinin mesane kanseri ile bağlantısına dair tutarlı hiçbir kanıt elde edilmemiştir. Farelerde görülen mesane tümörlerinin insanlardan farklı bir mekanizmadan kaynaklandığı ve sakarinin kansere yol açacağına dair geçerli kesin bir kanıta rastlanmadığı için 1981 yılında kanserojen listesine alınan sakarin 2000 yılında Amerikan Toxicology programının kanserojen maddelerle ile ilgili raporundan çıkartılmış ancak Aralık 2000 yılında sakarin içeren maddelere uyarı ibaresi yazılması zorunluluğu getirilmiştir. 1981'de FDA'nın (Amerikan Gıda ve İlaç Yönetimi) yaptığı çok sayıda araştırmadan sonra deney hayvanları üzerinde Aspartam'ın kansere neden olmadığı ve herhangi bir olumsuz etkisinin olmadığı saptanmış ve kullanımı onaylanmıştır. 1975-1992 yılları arasında beyin tümörlü hasta sayısındaki artışın ABD'de bu tatlandırıcının (Aspartam) kullanılmasına bağlı olabileceği görüşü benimsenmiş ve Aspartam'ın güvenirliği sorgulanmıştır. Ancak daha sonra yapılan çalışmalarda özellikle 70 yaş ve üstü hastaların Aspartam kullanmadıkları ve bu nedenle de Aspartam tüketimi ile beyin tümörlerinin gelişimi arasında bir ilişki olmadığı görüşüne yer verilmiştir. 2005 yılında fareler üzerinde yapılan bir çalışmada yüksek dozda aspartam tüketen farelerde lenfoma ve lösemi gözlenmiştir. Ancak bu bulgularda bazı tutarsızlıklar olduğu ortaya çıkmış ve ayrıca yarım milyon emekli üzerinde yapılan araştırmalarda yüksek dozda Aspartam içeren içeceklerin tüketimi ile lenfoma, lösemi ve beyin tümörleri arasında bir bağlantı bulunamamıştır.

Sakarin ve Aspartam'ın yanı sıra ABD'de üç yapay tatlandırıcının daha kullanımına izin verilmiştir. Bunlar Acesulfame potasium- 1988 de bazı gıda maddeleri ve içeceklerde kullanılması onaylanmış, 2002'den itibaren kırmızı et ve beyaz et hariç tüm gıda maddelerinde genel amaçlı bir tatlandırıcı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Aspartam'a benzeyen Neotam FDA (Gıda İlaç Yönetimi) tarafından beyaz ve kırmızı et dışında kullanılması onaylanmış genel amaçlı bir tatlandırıcıdır. Splenda olarak bilinen Sucralose, 1999'da FDA tarafından genel amaçlı tatlandırıcı olarak onaylanmıştır.

HEZARFEN PROJESİ

Kocaeli (A.A)

''Hezarfen teknoloji ve tasarım geliştirme projesi'' açılış toplantısı:
Sanayi ve Ticaret Bakanı Ergün: ''Temel amacımız, ülkemizin teknoloji, ar-ge, markalaşma ve tasarım kabiliyetini artırmaktır. Çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürerek tasarımlarımızın dünya pazarında tercih edilir konuma gelmesini, tasarımcı ve sanayici işbirliğinin artmasını ve'Türk Tasarımı' imajının tüm dünyaya yerleşmesini sağlayacağız. Küresel rekabetin önemli araçlarından biri olan tasarım konusuna özel önem veriyoruz. 2010 yılı sonu itibariyle marka konusunda 85 binin üzerinde başvuruyla Avrupa'da en çok başvuru yapılan ikinci ülke konumundayız''

Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, ''Temel amacımız, ülkemizin teknoloji, Ar-Ge, markalaşma ve tasarım kabiliyetini artırmaktır'' dedi.

Bakan Ergün, Kocaeli Sanayi Odası'ndaki (KSO) ''Hazerfen Teknoloji ve Tasarım Geliştirme Projesi''nin açılış toplantısında yaptığı konuşmada küresel rekabetin hızla geliştiğine dikkati çekerek, gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki temel farkı bilgi düzeyinin oluşturduğunu söyledi.

Daha fazla yararlı bilgiye sahip olan, bilgiyi kullanan ve geliştirenlerin gelişmiş ülkeleri oluşturduğuna işaret eden Ergün, bu yeteneklere sahip olan ülkeler, işletmeler ve girişimcilerin rakiplerinden bir değil, birkaç adım önde giderek başarılı olduğunu ifade etti. ''Temel amacımız, ülkemizin teknoloji, Ar-Ge, markalaşma ve tasarım kabiliyetini artırmaktır'' diyen Ergün, şöyle devam etti:

"Bugün demir cevheri ihraç ederseniz 1 lira, sandalye ihraç ederseniz 2 lira, ergonomik ve şık bir tasarımı olan bir sandalye ihraç edersiniz 5 lira kazanırsınız. Binlerce otomobilin montajından elde ettiğiniz karı, sadece bir otomobilin tasarımından da elde edebilirsiniz. İnovasyon sürecinde, sınai mülkiyet hakları, sadece koruma boyutuyla değil, bilgi sağlama boyutuyla da önemli bir araçtır. Patent, marka ve endüstriyel tasarımdan oluşan sınai mülkiyet hakları, hem bilginin üretilmesinde, hem de üretilen bilginin korunmasında önemli bir rol üstleniyor.

Bu nedenle başta KOBİ'ler olmak üzere tüm firmalar sınai mülkiyet portföylerini çok iyi oluşturmak ve yönetmek durumundadırlar. Biz de yenilik, teknoloji ve inovasyon gibi kavramların büyük işletmelerin konusu olduğu şeklinde yanlış bir kanaat var. Aslında üretim, ihracat ve istihdamda olduğu gibi, yenilikçilik alanında da KOBİ'lerin lokomotif vazifesi görmeleri gerekir."

Nihat Ergün, yenilikçiliğin büyük işletmelerin sürdürdüğü bir faaliyetten ziyade, küçük işletmeleri büyüten bir faaliyet olarak telakki edilmesi gerektiğini söyledi.

2002'de iktidara geldikleri günden itibaren, reel sektörün rekabet gücünü artırmak için önemli projelere imza attıklarını dile getiren Ergün, 2007 yılında uygulamaya başladıkları ''Bin İlim Bilen'' anlamına gelen Hezarfen Projesi'nin de bu alanda atılan önemli bir adım olduğunu ifade etti.

"Şimdi yeni şeyler yapmak lazım" sloganıyla başlatılan projeyle KOBİ'lerde yenilikçi kültürü arttırmayı ve üretilen yeniliklerin korunmasını amaçladıklarını dile getiren Ergün, ''Hezarfen Projesiyle KOBİ'lerimizin ulusal ve uluslararası pazarlarda fikri ve sınai mülkiyet araçlarını etkin bir şekilde kullanmalarını, yeni ürün, teknoloji ve projeler geliştirmelerini, teknoloji trendlerini ve rakiplerini takip edebilmelerini sağlamayı hedefliyoruz. Tüm bunların yanı sıra projenin, KOBİ'lerin tasarım ihtiyaçlarının belirlenmesi ve tasarımcılar ile buluşmalarının sağlanması gibi çok önemli bir hedefi daha bulunuyor'' diye konuştu.

HEZARFEN PROJESİ

Hezarfen Projesi'nin ilk uygulamasını Ankara OSTİM Organize Sanayi Bölgesi'nde gerçekleştirdiklerini anımsatan Ergün, uygulamada başarılı sonuçlar elde edince, projeyi ülke genelinde yaymaya karar verdiklerini, bu kapsamda projeyi Ankara Sincan 1. Organize Sanayi Bölgesi'nde, Konya'da ve Gaziantep'te de hayata geçirdiklerini bildirdi.

Hezarfen Projesi'nin geçmiş uygulamalarında birçok başarı hikayesinin ortaya çıktığını dile getiren Ergün, şöyle konuştu:

"Mesela bir KOBİ'miz, iki yıldır oldukça maliyetli deneylerle çözemediği bir problemi, uzmanlarımızın hazırladığı patent araştırma raporlarında gördüğü ince bir detayla çözdü. Bir diğer KOBİ'miz, TÜBİTAK'a sunduğu Ar-Ge projesini, tamamen patent raporları üzerine revize ederek daha ileriye taşıdı. Başka bir KOBİ'miz, ürün dayanıklılığını iki katına çıkaracak teknik bilgiye patent dokümanlarından ulaştı. Projede yer alan KOBİ'lerden birçoğu, yürüttükleri Ar-Ge çalışmaları neticesinde ortaya çıkardıkları buluşlar için patent başvurusunda bulundular. Buna benzer başarı hikayeleri, bu projeyi sürekli hale getirme konusunda bize önemli bir motivasyon sağladı."

Geçen ay İngiltere'de IBM firmasını ziyaret ettiğini hatırlatan Ergün, temasları sırasında IBM'in yıllık 1 milyar doları sadece patent haklarından elde ettiğini öğrendiğini kaydetti.

Hezarfen Projesi'ni, KOBİ'lerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirmeye devam edeceklerini vurgulayan Ergün, projeyi KOBİ'ler açısından daha etkin bir hale getirmek amacıyla projeye Ar-Ge ve Ür-Ge mühendislikleri, yeni iş ve proje geliştirme gibi konularda eğitim programları dahil ettiklerini belirtti.

Eğitim Programları

Yaklaşık 20 gün sürecek söz konusu eğitimlerin TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü tarafından verileceğini ifade eden Ergün, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Öte yandan, 2010 yılında projeye, Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu'nun da katkılarıyla sınai mülkiyetin en önemli bileşenlerinden biri olan 'tasarım' konusunu dahil ettik. Tasarımın son dönemde, uluslararası pazarlarda rekabet gücünün artırılmasında çok önemli bir parametre haline geldiği hepinizin malumudur. Nitekim dünyada fikri mülkiyet alanındaki en üst düzey kuruluşu olan Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı, 26 Nisan'da kutlanan Dünya Fikri Mülkiyet Günü'nün 2011 yılı temasını 'Geleceği Tasarla' olarak belirlemiştir. Dünyada pek çok ülkenin, ulusal tasarım politikaları ve programları geliştirdiklerini görüyoruz. Bu politikaların temelinde tasarımı, ekonomik gelişme ve rekabet avantajı kazanmada stratejik bir araç olarak kullanma hedefi yatıyor. Küresel rekabetin önemli araçlarından biri olan tasarım konusuna özel önem veriyoruz."

2009 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Türk Tasarım Danışma Konseyini kurduklarını anımsatan Ergün, geçen yıl da tasarımla ilgili kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve akademisyenlerin katkılarıyla Ulusal Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nı oluşturduklarını söyledi.

Bu strateji belgesinde yer alan hedefleri ve faaliyetleri hayata geçirmek için çalışmalarımıza şimdiden başladıklarını belirten Ergün, ''Çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürerek tasarımlarımızın dünya pazarında tercih edilir konuma gelmesini, tasarımcı ve sanayici işbirliğinin artmasını ve 'Türk tasarımı' imajının tüm dünyaya yerleşmesini sağlayacağız'' dedi.

Bazı sektörlerin tasarımını göstermeye çok daha yatkın olduğuna vurgulayan Ergün, özellikle mobilya, otomotiv, ev aletleri gibi sektörlerde tasarımın önem kazandığını dile getirdi.

Tasarımın Önemi

"Biri 'beni al' diyor, fazla fiyatına rağmen siz onu tercih ediyorsunuz. Tasarım bu, ürünü yüksek fiyatına rağmen sattıran bir şey" diyen Ergün, şunları kaydetti:

"Yeni bir teknoloji, yeni bir tasarım ve onun markalaşma kabiliyeti, ürünü fiyatına rağmen aldırtıyor. Ülkemizdeki KOBİ'lerimizin, tasarımı bir rekabet aracı olarak kullanmaya başlamaları gerekiyor. Esnek ve dinamik yapılarıyla KOBİ'lerimiz, yüksek Ar-Ge maliyeti gerektirmeyen ve çıktıları daha kısa zamanda ekonomik değere dönüşebilen tasarımlar üretmelidirler. Bu proje kapsamında, Kocaeli'de bulunan firmalarımızın yenilikçi tasarımlar yaratma ve geliştirme konusunda önemli bilgiler ve kazanımlar elde edeceklerini düşünüyorum.

Projenin daha önceki uygulamalarında olduğu gibi, yine patent, marka ve endüstriyel tasarım konularında seminerlerimiz olacak. Bu etkinliklerde patent dokümanları kullanılarak, teknoloji ve rakiplerin nasıl takip edileceği üzerinde durulacaktır. Bu etkinliklerin yanı sıra belli sayıda firmanın yararlanabileceği etkinliklerle, katılımcı firmalara, Türk Patent Enstitüsü uzmanlarınca danışmanlık hizmeti verilecektir. Bu etkinlikler, KOBİ'lerin gerçek hayatta karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik olarak uygulamalı yapılacaktır."

Patent Başvuruları

Teknoloji destekleri ve ekonomik büyümenin sonucu olarak, sınai mülkiyet başvurularında artışların oldukça iyi bir ivme kazandığını dile getiren Ergün, sözlerini şöyle tamamladı:

''2010 yılında, Cumhuriyet tarihinde ilk defa patent ve faydalı model başvurularımız 11 binin üzerinde çıkmıştı. 2011 yılının ilk ayları itibarıyla yerli patent başvurularında yüzde 50'lik bir artış görüyoruz. 2010 yılı sonu itibariyle marka başvurularında 85 binin üzerinde başvuruyla Avrupa'da en çok başvuru yapılan ikinci ülke konumundayız. Aynı şekilde, 2010 yılı verilerine göre endüstriyel tasarım başvurularında, 30 binin üzerinde tasarımla Avrupa'da üçüncü sırada yer alıyoruz.

Bugün burada başlattığımız bu proje, son dönemde ülkemizde sınai mülkiyet başvurularında yaşanan önemli artışların sürdürülebilir olması açısından da büyük önem arz ediyor. Kocaeli'de faaliyet gösteren KOBİ'ler başta olmak üzere, ülkemizdeki tüm KOBİ'lerimizin bu hedefe ulaşmada önemli katkıları olacağına inanıyoruz. Kocaeli ülkemizin en küçük şehirlerinden biri olmasına rağmen, en çok üretimin yapıldığı şehirlerimizden birisidir. Kocaeli'nin sınai mülkiyet başvuruları konusunda da ülkemizin aktif şehirlerinden biri olduğunu söyleyebiliriz. Şehrimiz 2010 yılında, patent başvurularında 7'nci, marka başvurularında 8'inci ve endüstriyel tasarım başvurularında 10'uncu sırada yer aldı."

5. Sayfadan Devam

PETROL ÇAĞI'NIN SONU

minimum gereksinmelerini karşılamak zorunda kalacak.

Böyle olması pek akla yatkın değil. Suudi kraliyet ailesi üyeleri, arda kalan yataklara zarar verme korkusu ve büyük soylarının gelecekteki gelirlerinin düşmesine neden olacağı gerekçesiyle günlük petrol üretimlerini 10 milyon varilin üzerine çıkarılması konusunda isteksiz görünüyor.

Aynı zamanda, Suudi Arabistan'ın net üretimi içinde giderek artan bir payı tüketmesi, iç talebinin arması bekleniyor. Nisan 2010'da, Devlete ait Suudi Arabistan Petrol Þirketi'nin (Saudi Aramco) Başkanı Khalid al-Falih, ihracat için sadece birkaç milyon varil ayrılarak iç tüketimin 2028 yılında günlük 8,3 milyon varille şaşırtıcı bir düzeye ulaşabileceğini öngörüyor ve eğer dünya diğer enerji kaynaklarına geçiş yapmazsa, aşırı bir petrol sıkıntısının yaşanacağını garanti ediyor.

Başka bir deyişle, Ortadoğu'daki mevcut olayların makul bir yol çizmesi halinde, yaklaşmakta olan şey şudur: Başka hiçbir alanı, dünyanın önde gelen petrol ihracatçısı Ortadoğu'nun yerine koymak mümkün olmadığı için tüm küresel ekonomi ile birlikte petrol ekonomisi zayıflayacak.

Petrol fiyatlarındaki son yükselişi, gerçekleşecek petrol depremini haber veren zayıf ve ilk titreşimleri olarak düşünmek gerek. Ancak, petrol dünya pazarlarından yok olmayacak fakat öngörülen küresel talebi karşılayabilecek miktarlara erişemeyecek ve petrol sıkıntısı er ya da geç pazara egemen olacak. Sadece, alternatif enerji kaynaklarının hızlı gelişim ve petrol tüketiminde dramatik bir azalma, dünyayı ciddi ekonomik sorunlardan kurtaracaktır.

**Michael T. Klare: Hampshire College'da barış ve dünya güvenlik çalışmaları profesörü. Kaynak:http://www.rebelion.org/noticia.php?id=123780*

7. Sayfadan Devam

MECLİSE YENİ HALKLA İLİŞKİLER BİNASI

Günde ortalama 3-4 bin kişinin ziyaret ettiği Meclisin yeni mekanlar sayesinde daha çağdaş ortama kavuşmuş oyacağına işaret eden Şahin, ''Bugüne kadar Meclisi ziyaret eden vatandaşlarımızın karşılaştığı sorunlar da dikkate alınarak yeni yapılacak bu kompleks, teknik imkanlarla donatılmış akıllı bina şeklinde inşa edilecek'' dedi.

Yeni bina içinde 600 araçlık kapalı otopark yapılacağını, böylece kampüs içinde görüntü kirliliğinin de önüne geçilmiş olacağına dikkati çeken Şahin, tarihi ana binanın yükünü önemli ölçüde azaltacak olan yeni bina içinde ayrıca arşiv ve idari birimler, baştabiplik, ziyaretçilerin de yararlanabileceği 3 yemekhane, teknik atölyeler ve çeşitli sosyal mekanlar da yer alacağını kaydetti. Şahin, Üç katı yer altında olmak üzere 11 katlı yapı kompleksinin 98 bin metrekare kapalı alanı olacağını, yapımı tamamlanan ziyaretçi kabul salonu da eklendiğinde toplam kapalı alanın 106 bin metrekareye ulaşmış olacağını anlattı.

Siyaset Kurumunun Hayat Bulduğu Yer

"91 yıllık süre içinde Cumhuriyetimizin, devletimizin, demokrasimizin ve geleceğimizin en büyük teminatı durumundaki yüce Meclisimiz, siyaset kurumunun da hayat bulduğu bir yerdir" diyen Şahin, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Bu çatı altında bütün ülkenin seslerini ve renklerini temsil eden milletvekillerimizin her biri, halkımızın içinden çıkmış ve onların iradeleriyle hizmet görevini yerine getirmektedir. Milletimizin bugününü ve geleceğini şekillendirme sorumluluğunu üstlenen milletvekillerimize sunulan her hizmet, aslında onları seçerek buraya gönderen halkın iradesine verilen değerin bir ifadesidir. Umuyorum ki Meclisimizin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, fiziki imkanlarının geliştirilmesi, yasama çalışmalarının kalitesini daha da artıracak ve milletvekillerimizin vatandaşlarla olan bağını daha da güçlendirecektir."

Projede emeği geçenlere teşekkür eden Şahin, daha sonra Arınç ve Toptan ile birlikte butona basarak binanın temelini attı.

Örnek Odaları Gezdi

Şahin, temel atma töreninin ardından milletvekilleri için yapılan iki örnek odayı gezdi. Arınç ve Toptan ile birlikte odaları gezen Şahin, gazetecilerin hangi odayı daha çok beğendiği sorusuna, sekreter ve danışmana daha büyük çalışma alanı sunan büroyu işaret ederek, ''Benim ilk izlenimimi burasının daha uygun olduğudur. Ama daha sonra, tenha zamanında gelip alıcı gözüyle bakmamız lazım. Daha rahat ve işlevsel görünüyor'' dedi.

Bir gazetecinin ''Odalar küçük değil mi?'' sorusuna Şahin'in, ''Ne yapalım bu kadar. Nasreddin Hoca'ya demişler ki 'Ne çelimsiz hanımın varmış.' Hoca, 'Eskiden hiç de yoktu' diye cevap vermiş'' karşılığını vermesi gülüşmelere neden oldu.

“diplomayla **mühendis** olunmaz!

çünkü bilgi ile yaratıcılığı bütünleştirendir, gerçek mühendis.”

Prof. Dr. Metin GER
Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dekanı

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
2003

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

www.aydin.edu.tr | 444 1 428

Türkiye’nin tek bir alanda kurulu en büyük laboratuvar kompleksine sahip **Üniversite**